
ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

Az önkormányzati gazdasági társaságok eladósodásából és vagyonvesztéséből
eredő kockázatok

2024. április

www.asz.hu

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

Az önkormányzati gazdasági társaságok eladósodásából és
vagyonvesztéséből eredő kockázatok

2024. április

Szerkesztő:

DR. KÁDÁR KRISZTA elemzésvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. PULAY GYULA vezető közgazdász

Készítették:

ERDÉLYI ATTILA SZÁMVEVŐ

KISAPÁTI ANGÉLA SZÁMVEVŐ

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3802-639/2024.

Tartalom

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
BEVEZETÉS.....	6
AZ ELEMZÉS CÉLJA	6
AZ ELEMZÉS ADATFORRÁSAI	7
AZ ELEMZÉS MÓDSZERE	7
AZ ELEMZETT MINTA	8
AZ ELEMZÉS JOGALAPJA	9
1. A közfeladatok önkormányzati gazdasági társaságokkal történő ellátása.....	10
1.1 Az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladatai	10
1.2 Az önkormányzatok településüzemeltetési feladatai, a feladatellátás megszervezésének sajátosságai	10
1.3 Az önkormányzati vagyonnal történő gazdálkodás.....	11
1.4 Az önkormányzatok kötelezettségállományának alakulása, a változás okai	12
1.5 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok.....	14
1.5.1 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működését és gazdálkodását meghatározó keretek	14
1.5.2 Az önkormányzati gazdasági társaságok kötelezettségeinek alakulása 2019-2021. között	14
1.6 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok vagyona, a vagyongazdálkodásuk jellemzői	16
1.6.1 Az önkormányzati vagyon átadása a gazdasági társaság részére.....	16
1.6.2 A társaság saját vagyona.....	17
1.6.3 A vagyonkezelt és koncesszióba adott vagyon	17
1.6.4 A vagyon csökkenését eredményező gazdasági események.....	17
1.6.5 Kötelezettségek a vagyon használatával, megőrzésével kapcsolatban	18
1.7 Az önkormányzatok és az önkormányzati társaságok gazdasági kapcsolatai	19
1.7.1 Az önkormányzatok kezesség- és garanciavállalása gazdasági társaságaik felé..	19
1.7.2 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésének finanszírozása..	19
2 Az önkormányzati gazdasági társaságok pénzügyi stabilitással, eladósodással és vagyonvesztéssel összefüggő kockázatainak azonosításának módszere	20
2.1 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok gazdálkodási sajátosságai.....	20
2.2 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi stabilitásának kockázatát jelző mutatók.....	22
2.3 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok eladósodásának kockázatát jelző mutatók	23
2.4 Az önkormányzati társaságok vagyonvesztési kockázatait jelző mutatók	24

3	A mintába került önkormányzati társaságok pénzügyi stabilitási, eladósodási és vagyonesztési kockázatainak elemzése	28
3.1	A pénzügyi stabilitási helyzet, illetve az azt veszélyeztető kockázatok	28
3.1.1	A saját tőke és jegyzett tőke arányának alakulása	28
3.1.2	A társaságok gazdálkodása jövedelmezőségének alakulása	29
3.2	Az eladósodottsági kockázatok	35
3.2.1	A hosszú távú eladósodottság kockázatai	35
3.2.2	Az általános eladósodottság kockázatai	35
3.2.3	A társaságok likviditási helyzete	37
3.3	A társaságok vagyonmegőrzését, illetve a vagyonmegőrzés elmaradásának kockázatait jellemző mutatók	39
3.3.1	A gazdasági társaságok tulajdonában lévő vagyon megőrzése	39
3.3.2	A gazdasági társaságok vagyonkezelte vagyonának megőrzése	45
4	A gazdasági társaságok gazdálkodásának hatásai az önkormányzatok pénzügyi helyzetére ..	48
	MELLÉKLETEK	49
	1. sz. melléklet	49
	2. sz. melléklet	51
	3. sz. melléklet	52
	4. sz. melléklet	54
	5. sz. melléklet	55
	6. sz. melléklet	56
	FÜGGELÉK	57

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok bevonása az önkormányzati feladatok ellátásába a szakirodalom szerint sok esetben gazdaságosság javulást eredményez, ugyanakkor a társaságok működése, gazdálkodási sajátosságai többféle kockázatot jelentenek az önkormányzatok számára. Elemzésünkben csak a pénzügyi kockázatokkal foglalkozunk. Pénzügyi kockázat alatt olyan a gazdasági társaság működésével összefüggő eseményt értünk, amelynek bekövetkezése pénzügyi kiadást, terhet jelent a tulajdonos önkormányzat számára. Az önkormányzati társaságok jogi és gazdasági környezete, a kapcsolódó szakirodalom, az Állami Számvevőszék ellenőrzési és elemzési tapasztalatainak feldolgozása alapján az elemzés három típusú – pénzügyi stabilitási, eladósodási és vagyonvesztési – kockázatot azonosított a **többségi/kizárólagos** önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál.

Az elvileg lehetséges kockázatok ismeretében az elemzés célja egyfelől olyan módszertan alapjainak a kialakítása volt a tulajdonos önkormányzatok számára, amelynek segítségével a felsorolt kockázatokat fel tudják mérni. Másfelől a módszertan alkalmazhatóságát az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok egy köre kockázatainak elemzésével is be kívántuk mutatni. A választás a településüzemeltetési feladatokat is ellátó gazdasági társaságokra esett. E feladatok finanszírozása önkormányzati hatáskörbe tartozik. Összesen 19 – minden vármegyéből egy – olyan településüzemeltetési feladatot is végző gazdasági társaságot választottunk ki, amelynek kizárólagos tulajdonosa a vármegye egyik nem megyei jogú városának önkormányzata.

A három kockázattípusra vonatkozóan mutatószámrendszert dolgoztunk ki a szakirodalom alapján, de az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működése sajátosságainak figyelembevételével. Ez úgy történt, hogy a versenyszféra vállalkozásainak értékelésére kialakított mutatószámokat az említett sajátosságoknak (pl. vagyonkezelte vagyon, jellemzően fejlesztési támogatásokból megvalósuló beruházások, folyamatos működési támogatás) megfelelően korrigáltuk. A pénzügyi stabilitást három mutatóval, az eladósodást öt mutatóval, a saját vagyon megőrzését öt mutatóval, a vagyonkezelte vagyon megőrzését három mutatóval értékeltük, és az egyes mutatókhoz a kockázatot jelző, kritikus értékeket rendeltünk.

A kialakított módszertan alkalmasnak bizonyult az elemzett társaságok gazdálkodási, finanszírozási sajátosságainak, és az ezzel összefüggő kockázatoknak a feltárására. Az elemzett időszak a 2019-2021. éveket ölelte fel. A bemutatásra kerülő kockázatok, és az azokból levont következtetések kizárólag az elemzett 19 gazdasági társaságra vonatkoznak, azok az önkormányzati gazdasági társaságok szélesebb körére nem vetíthetők ki.

A településüzemeltetési feladatokat végző gazdasági társaságok sajátossága, hogy a **kizárólagos tulajdonos** önkormányzat egyúttal az elsődleges megrendelője és finanszírozója is e feladatoknak. (Az elemzésre kiválasztott gazdasági társaságok a településüzemeltetési feladatok mellett jellemzően más kötelező vagy önként vállalt önkormányzati feladatokat is elláttak, amelyekért harmadik személytől is kaptak díjbevételeket.) Ebből a kettősségből adódóan a gazdasági társaságok **pénzügyi stabilitása** elérésének nem az egyedüli eszköze volt a nyereségességre törekvés. Elemzésünk három modellt tárt fel:

- A „**piaci**” modellt, amelyben az önkormányzat és harmadik személyek nyereséget biztosító díj megfizetésével finanszírozzák az általuk megrendelt feladatokat, és az önkormányzat működési támogatást nem nyújt a társasága számára.
- A „**működési támogatást minimalizáló**” modellt, amelyben a társaság díjbevételeit (amelynek jelentős része az önkormányzattól származik) az önkormányzat a nyereségességet még éppen biztosító mértékű működési támogatással egészíti ki.

- **A működőképességet tulajdonosi befizetéssel biztosító modellben** az önkormányzat a társaság számára nem biztosítja a nyereséges működés finanszírozási feltételeit, ezért a társaság tartósan veszteségesen gazdálkodik. Az önkormányzat társasága pénzügyi stabilitását tulajdonosi befizetésekkel teremti meg. Ennek formája vagy a veszteséget kompenzáló pótbefizetés, vagy a tőketartalék, jegyzett tőke megemelésével a saját tőke megfelelő szintre növelése. (E körben tőkeemelés, azaz a jegyzett tőke megemelése csak két esetben fordult elő, mivel ez a későbbiekben megnehezítette volna a saját tőke / jegyzett tőke előírt arányának tartását.) E modell választásának gazdasági racionalitását az adja, hogy a társaságnak nem keletkezik társasági adófizetési kötelezettsége, az önkormányzat pedig alacsonyabb áfát fizet annál, mintha nyereséget biztosító díjat fizetne társasága részére a neki nyújtott szolgáltatásaiért.

Egy olyan társaság volt, amelynek a saját tőkéje 2019-ben és 2020-ban a jegyzett tőke 50%-a alá csökkent, így a tulajdonos önkormányzat pótbefizetésre kényszerült. (Ez egy 2018-ban, minimális jegyzett tőkével alapított, veszteséges társaság volt.) A COVID-járvány miatti korlátozások több társaság esetében okoztak nagymértékű eredményromlást egy vagy két évig. **Hosszú távú eladósodottsági kockázatot** a társaságoknál az elemzés nem tárt fel. Ennek hátterében elsősorban az a törvényi szabályozás állhat, ami a többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok éven túli hitelfelvételét előzetes kormányzati engedélyhez köti. Összesen négy társaság rendelkezett hosszú lejáratú hitellel. Közülük kettő számára jelentett a törlesztő részletek finanszírozása a likviditásukat a kritikus szint alá rontó pénzügyi terhet. Rajtuk kívül csak egy-egy társaság likviditási mutatói jeleztek kockázatot. Ezek mögött azonban egyedi körülmények húzódtak meg. A társaságok likviditási helyzete nem jelentett kockázatot a tulajdonos önkormányzatok számára.

A társaságok **vagyonmegőrzése tekintetében azonban súlyos kockázatokat tárt fel az elemzés**. A 19 társaság közül 9-nél a saját vagyon esetében az elemzett időszakban vagyonvesztés következett be (A befektetett eszközök nettó értéke az elemzési időszak eleje és vége között csökkent). A vagyonvesztés elsődleges oka az volt, hogy az elszámolt értékcsökkenést a társaságok nem tudták új immateriális javak használatba vételével, illetve beruházások, felújítások aktiválásával megfelelő mértékben pótolni, továbbá egy társaság kivételével nem képeztek elegendő tartalékot az értékcsökkenés pótlására. A 9-ből 7 társaság korrigált eszközpótlási mutatója nem érte el az 1,0-t. A legalább az elszámolt értékcsökkenés összegének megfelelő fejlesztésekre csak azok a társaságok voltak képesek, amelyek a fejlesztéseikhez jelentős önkormányzati és/vagy uniós támogatásban részesültek, amelyek fejlesztési hitelt vettek fel, amelyek a „piaci” finanszírozási modellt követhették és ezért elegendő saját forrásuk keletkezett. Ez felhívja a figyelmet arra, hogy a „működőképességet tulajdonosi befizetéssel biztosító” és a „működési támogatást minimalizáló” finanszírozási modellek csak a napi működtetés feltételeit teremtik meg, de még az eszközpótláshoz szükséges saját forrást sem biztosítják társaságaik számára. A hitelfelvétel előzetes engedélyhez kötése szintén szűkíti a fejlesztési lehetőségeket, bár a fő akadályt a hitelek esetében nem az adminisztratív korlátozás, hanem a társaságok fő tevékenységének alacsony jövedelmezősége jelenti. Jellemzően fejlesztési hitelt nem a településüzemeltetési feladatokat, hanem az egyéb tevékenységeket szolgáló kapacitások létrehozására vettek fel a társaságok.

A fejlesztések külső (önkormányzati és/vagy uniós támogatások) finanszírozásának elmaradásából eredő nem megfelelő mértékű eszközpótlással összefüggésben **a társaságok saját tulajdonú tárgyi eszközeinek használhatósági foka** is kedvezőtlen képet mutat. A korrigált használhatósági fok mutató értéke 2021-ben 11 társaságnál nem érte el a 0,5 értéket,

azaz kritikus értéknél alacsonyabb volt. Közülük csak egy társaság mutatója javult az elemzett időszakban. 10 társaságnál a mutató értéke 2019. év vége és 2021. év vége között csökkent. Ez arra utal, hogy az érintett társaságoknál a tulajdonukban lévő tárgyi eszközöket érintő fejlesztések és visszapótlások nem csupán elmaradtak, hanem egyre nagyobb arányban maradtak el, így a tárgyi eszközök a három év alatt egyre inkább elhasználódtak. A gazdasági társaságok tárgyi eszközeinek elhasználódása kockázatot jelent a településüzemeltetési feladatok teljes körű és elvárt színvonalú ellátására.

A használhatósági fok mutató még az eszközpótlási mutatónál is kedvezőtlenebb képet ad az elemzett gazdasági társaságok vagyonmegőrzéséről, ami arra utal, hogy a megvalósuló fejlesztések jelentős része új kapacitások létrehozására irányult, azaz nem fékezte a meglévő eszközök elhasználódását.

A **saját tulajdonú eszközállomány fejlesztése**, amelyet a korrigált eszközmegújítási mutatóval mértünk, 15 társaság esetében messze elmaradt a kívánatos szinttől. A korrigált eszközmegújítási mutató azt fejezi ki, hogy az elemzett időszakban végrehajtott fejlesztések összege az immateriális javak és tárgyi eszközök elemzési időszak végi bruttó értékének mekkora hányadát éri el, azaz az eszközállomány milyen arányban újult meg. A versenyszférában az elvárt mérték évi átlagban 0,1. Ez a három évet felölelő elemzési időszakban 0,3 értéket jelent. Ezt az értéket – egy újonnan alapított társaság mellett – csak az a három társaság haladta meg, amelyek fejlesztéseikhez az elemzett időszakban nagy összegű önkormányzati és/vagy uniós támogatásban részesültek. A többiek még a 0,2 értéket sem érték el. A kritikus érték felét (0,15) el nem érő mutatójú 11 társaság között nyolc olyan volt, amelynek a használhatósági fok mutatója 2021-ben a kritikus érték (0,5) alatt volt, azaz esetükben különösen indokolt lett volna az eszközök nagyobb mértékű megújítása.

Az elemzett időszak mindhárom évében öt gazdasági társaság rendelkezett **vagyonkezelt tárgyi eszközökkel**. Ezek használhatósági foka lényegesen magasabb volt, mint ugyanezen társaságok saját vagyonába tartozó tárgyi eszközök használhatósági foka. Ez azonban elsősorban a vagyonkezelt eszközök összetételének volt köszönhető, mivel ebbe a körbe nagyobb arányban tartoznak ingatlanok és alacsony leírású kulcsú berendezések. A használhatósági fok azonban folyamatosan csökkent. A vagyonkezelt vagyon pótlását, illetve megújítását mérő mutatók szélsőséges értékeket jeleztek. Volt olyan társaság, amelynél a három év alatt semmilyen fejlesztésre sem került sor, míg egy másiknál a két vagyonkezelt vagyonelem egyikére a visszapótlást teljesítették. A mutatók arra utalnak, hogy a vagyonkezelt eszközök értékcsökkenésének pótlására, illetve az eszközök fejlesztésére nem a gazdálkodási folyamatokba építve, hanem szakaszosan kerül sor.

Összességében az a következtetés vonható le, hogy a településüzemeltetési feladatok finanszírozására alkalmazott, általunk azonosított modellek – egy társaság kivételével – biztosították a társaságok pénzügyileg stabil működését, és hozzájárultak a társaságok eladósodottságának elkerüléséhez. Ez utóbbit az éven túli hitelfelvételt kormányzati engedélyhez kötő szabályozás is erősítette. Ugyanakkor ez a finanszírozási és a szabályozási környezet nem biztosít elegendő forrást az eszközállomány értékcsökkenésének pótlására, illetve – még kevésbé – az elvárható ütemű fejlesztésére. Ezért a társaságok tárgyi eszközállományának a használhatósági foka folyamatosan csökken, ami egy a felszínen még kevésbé megjelenő implicit pénzügyi kockázatot jelent a tulajdonos és egyúttal a feladat ellátásáról gondoskodni köteles önkormányzat számára.

BEVEZETÉS

Az ÁSZ az államháztartás gazdálkodásának ellenőrzése keretében ellenőrzi a helyi önkormányzat gazdálkodását, a nemzeti vagyon kezelésének ellenőrzése keretében ellenőrzi az önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek vagyonérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét, valamint ellenőrizheti az állami vagy önkormányzati tulajdonban (résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek vagyongazdálkodását. Ezekben a témakörökben az ÁSZ elemzést is készíthet.

A hazai jogszabályi környezet lehetővé teszi a helyi önkormányzatok számára, hogy kötelező és önként vállalt feladataik ellátását gazdasági társaságok működtetésével végezzék. Ebből következően az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok jellemzően közfeladatot látnak el, közszolgáltatásokat nyújtanak. Az általuk előállított javak és közszolgáltatások érintik a lakosság életminőségét, biztonságát, egészségét és jólétét. A társaságok közvetlenül vagy közvetetten közpénzeket használnak fel. Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok a gazdasági társaságokra vonatkozó szabályok alapján gazdálkodnak, de a helyi önkormányzat és a 2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről is határoz meg számukra speciális előírásokat. Az önkormányzatok társasági részesedései részét képezik az önkormányzatok vagyonának, a társaságok működésében jelentkező problémák így kockázatot jelenthetnek a feladatellátásra kötelezett önkormányzatnál, továbbá a kormányzati szektorba sorolt gazdasági társaságok veszteséges gazdálkodása, adóssága befolyásolja a kormányzati szektor hiányát és adósságát is.

Az elemzés bemutatja az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok alapításának hátterében álló okokat, körülményeket, jogszabályi előírásokat, valamint az elemzés szűkebb fókuszában álló településüzemeltetési feladatok sajátosságait. Az elemzés azonosítja az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi gazdálkodásából eredő **pénzügyi stabilitási kockázatokat** (amelyek bekövetkezése esetén a tulajdonos önkormányzatnak pótbefizetést kell teljesítenie), az idegen források túlzott mértékű bevonásából eredő **eladósodási kockázatokat**, valamint a **vagyonvesztésből adódó** – a működést és feladatellátást érintő – **kockázatokat**. Ennek alapján az elemzés meghatározza azokat a mutatószámokat, amelyek segítségével e kockázatok az egyes önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok esetében feltárhatók.

A kidolgozott mutatószámrendszer alkalmazásával az elemzés értékeli, hogy a mintába került településüzemeltetési feladatokat (is) ellátó önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál 2019-2021. között bekövetkeztek-e a pénzügyi stabilitást veszélyeztető, eladósodottsági, illetve vagyonvesztési kockázatok, és ezek miatt kényszerültek-e többletkiadásokra a tulajdonos önkormányzatok.

AZ ELEMZÉS CÉLJA

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok gazdálkodási környezetének sajátosságait figyelembe vevő, és ezáltal a tényleges pénzügyi stabilitási, eladósodottsági és vagyonvesztési kockázataik feltárására alkalmas mutatószámok képzésével és ezek kritikus értékeinek meghatározásával, célunk olyan módszertant adni az önkormányzatoknak, amelynek segítségével képesek azonosítani a gazdasági társaságok gazdálkodásának kockázatait. Az elemzés során kidolgozott módszertan hasznosítható az ÁSZ, illetve az önkormányzatok pénzügyi helyzetét nyomon követő kormányzati szervek kockázatelemzése során is. Az utóbbi esetben célszerű a mutatókat olyan aggregáltságú adatokból kiszámítani, amelyek a társaság beszámolójában rendelkezésre állnak.

A kidolgozott mutatószámrendszert teszteltük a településüzemeltetési feladatokat ellátó önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokból vett 19 (vármegyénként egy-egy) elemű mintán. Az elemzés e részének célja volt a vizsgált kör jellemző kockázatainak feltárása és az ezekre történő figyelemfelhívás is, de nem volt célja az egyes társaságok helyzetének részletes értékelése, illetve javaslatok megfogalmazása a kockázatok kezelésére. (A kidolgozott mutatószámrendszert a Függelék tartalmazza.)

AZ ELEMZÉS ADATFORRÁSAI

Az **önkormányzatok és társaságaik kötelezettségállománya** országos szintű nagyságának, változásának szemléltetésére felhasználtuk a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), a Magyar Nemzeti Bank (MNB) nyilvános adatbázisaiban, valamint a Magyar Államkincstár (MÁK) által az ÁSZ-nak megküldött adatbázisban fellelhető mérleg (kötelezettségállomány) adatokat. A MÁK adatbázisban az önkormányzatok 10-100%-os tulajdonában lévő gazdasági társaságok 2019-2021. évi mérlegsorai voltak elérhetők. Az elemzés során felhasználtuk az MNB statisztikai adatbázisa „*Közösségi (állami és önkormányzati tulajdonú) vállalatok pénzügyi számlái*” táblázatából az önkormányzati gazdasági társaságok 2011-2021 évi konszolidált értékpapír és hitelállományának – ESA 2010 módszertan szerinti – adatait. A 2019-2021. évek tekintetében a gazdasági társaságok kötelezettségállományát, illetve annak összetételét elemeztük a MÁK által megküldött I. félévi költségvetési jelentés adatbázis 21. űrlapja szerinti, önkormányzatok legalább 10%-os tulajdonában lévő társaságokra vonatkozó mérlegadatok alapján.

Az **önkormányzatok és társaságaik vagyona** országos szintű nagyságának, változásának szemléltetésére felhasználtuk a MÁK 2019-2021. évi mérleg (eszköz) adatait.

A kiválasztott társaságoktól az ÁSZ adatbekéréssel igényelte az alapidokumentumokat (társasági szerződés, szervezeti és működési szabályzat, számviteli szabályzatok), a kötelezettségek mérlegsorot alátámasztó leltárakat, illetve a hitelek, egyéb kötelezettségvállalások dokumentumait, valamint a vagyoni helyzet, a felújítások, beruházások, a visszapótlás pénzügyi adatait tartalmazó dokumentumokat. Az eladósodást és vagyonvesztést értékelő mutatók számításához szükséges mérleg, eredménykimutatás adatok a gazdasági társaságok által az Igazságügyi Minisztérium beszámoló adatbázisában letétbe helyezett, 2019-2021. évekre vonatkozó számviteli beszámolókból álltak rendelkezésre.

Az elemzés a **2019-2021. évek közötti időszak adatait** dolgozza fel.

AZ ELEMZÉS MÓDSZERE

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok eladósodottságának és vagyonvesztésének értékelésére az ÁSZ (2023) költségvetési intézmények elemzésére – a versenyszféra mutatóinak felhasználásával – kialakított mutatói közül azokat választottuk ki, amelyek az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokra értelmezhetők voltak, és amelyek számításához rendelkezésre álltak adatok.

A számított mutatókat korrigáltuk, mivel az önkormányzati társaságok működése a tulajdonos önkormányzatok támogatása, illetve a közfeladat-ellátási kötelezettségek okán jelentősen eltér a piaci környezetben működő társaságoktól, ezért a korrekciók nélküli mutatók alkalmazása torzítaná az eredményeket.

A **pénzügyi stabilitásról és eladósodottságról szóló elemzésnél** a mutatószámok korrigálásához a 19 gazdasági társaság éves beszámolójának részét képező kiegészítő melléklet adatait, valamint az ÁSZ adatbekérésre a társaságok által megküldött adatokat is felhasználtuk. Az elemzett időszak bármelyik évében negatív saját tőkével rendelkező

társaságnál a negatív saját tőke önmagában is kiemelkedő kockázatot jelez, ezért ennél a társaságnál az érintett évre nem számítottuk ki azokat a mutatókat, amelyeknél a negatív saját tőke szerepelt a mutató nevezőjében. A számított mutatókat a mutatónál megállapított kritikus érték alapján külön-külön minősítettük. Egy társaságnál egy adott évben a mutatóérték kockázatot jelez, ha a kritikus értéket meghaladta, azaz kedvezőtlen értéket vesz fel. Nem jelez kockázatot, ha értéke kedvező, a kritikus tartomány felett (vagy alatt) helyezkedik el.

A **vagyonvesztési kockázatokat értékelő rész** esetében az elemzett időszak bármelyik évében negatív saját tőkével rendelkező társaságnál az érintett évre nem számítottuk ki a kapcsolódó mutatókat. Az elemzés nem terjedt ki a tulajdonos önkormányzat által a társaságban lévő részesedése után elszámolt értékvesztés elemzésére, a társaságok befektetett eszközei közül a befektetett pénzügyi eszközöknél jelentkező értékvesztés elemzésére. Nem értékeli az elemzés emellett a befektetett eszközöknél az értékhelyesbítés változását. Az elemzés a saját vagyon megőrzésének kockázatát jelző mutatókat átfogóan a befektetett eszközök összességére számítva, míg az eszközpótlás elmaradásának kockázatát jelző mutatókat összevontan az immateriális javakra és a tárgyi eszközökre vonatkozóan értékelte.

Az egyes mutatókhoz a kockázatot jelző, **kritikus értékeket** rendeltünk, melyek annak jelzésére szolgálnak, hogy a társaság helyzete kritikus a pénzügyi stabilitás, az eladósodás vagy a vagyonvesztés szempontjából, illetve a jövőben fennáll ezeknek a kockázata. A számított mutatók kritikus értékének meghatározásához az adott mutatóhoz kapcsolódó releváns szakirodalom szerinti ajánlást vettük figyelembe. Ahol a szakirodalom nem tartalmazott kritikus értékre vonatkozó ajánlást, ott az ÁSZ korábbi ellenőrzési és elemzési tapasztalataiból kiindulva határoztuk meg a kritikus értékeket.

Az elemzés 1. számú mellékletében soroljuk fel a társaságok vagyonmegőrzésének és visszapótlásának értékeléséhez alkalmazott mutatókat és a mutatókhoz tartozó kritikus értékeket.

AZ ELEMZETT MINTA

A kiválasztott mintába vármegyénként egy-egy nagyobb (nem megyei jogú) város és annak településüzemeltetési feladatot ellátó gazdasági társasága került. A társaságok mérete nem volt kiválasztási szempont.

Az elemzett minta főbb jellemzőit az 1. sz. táblázat foglalja össze.

1. sz. táblázat

Az elemzett önkormányzatok összesített adatai

A 19 gazdasági társaság székhely szerinti településeinek átlagos népessége	22 387 fő
A 19 gazdasági társaság székhely szerinti településeinek átlagos területe	12 864 hektár
A 19 gazdasági társaság székhely szerinti településeinek a lakások átlagos száma	10 700 db

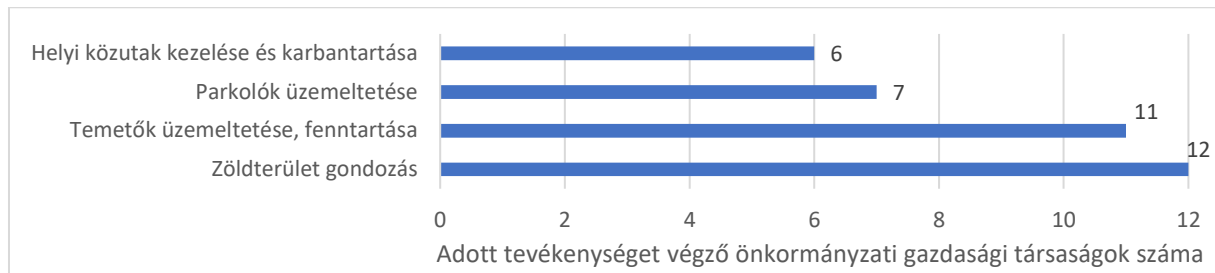
Forrás: KSH (2023) alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A mintában szereplő önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok a *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény* (Mötv.) szerinti kötelezően ellátandó településüzemeltetési feladatok mellett önként vállalt feladatokat is ellátnak. Továbbá több gazdasági társaság végez vagyongazdai feladatokat, távhőszolgáltatást, köztisztasági tevékenységet, piac- és vásár üzemeltetést, valamint hulladékgazdálkodást. A 19 elemzett gazdasági társaság tekintetében a leggyakrabban végzett településüzemeltetési feladatokat

az 1. sz. ábra mutatja be.

1. sz. ábra

Az elemzési mintában előforduló leggyakoribb településüzemeltetési tevékenységi körök

Forrás: Az elemzett gazdasági társaságok honlapjain elérhető információk alapján, ÁSZ számítás és szerkesztés

AZ ELEMZÉS JOGALAPJA

Az ÁSZ az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (továbbiakban: ÁSZ tv.) 5. § (13) bekezdésében foglaltak alapján feladatkörében elemzéseket készíthet. Az ÁSZ az államháztartás gazdálkodásának ellenőrzése keretében ellenőrzi a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat és ezek társulása gazdálkodását, az ÁSZ tv. 5. § (4) bekezdés a) pontja szerint a nemzeti vagyon kezelésének ellenőrzése keretében ellenőrzi az önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek vagyonérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét, az államháztartás körébe tartozó vagyon elidegenítésére, illetve megterhelésére vonatkozó szabályok betartását, valamint az 5. § (4) bekezdés b) pontja szerint ellenőrizheti az állami vagy önkormányzati tulajdonban (résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek vagyongazdálkodását.

1. A közfeladatok önkormányzati gazdasági társaságokkal történő ellátása

1.1 Az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladatai

Az Mötv. 10. § (1) alapján a helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket.

Az önkormányzat önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe, és amely nem veszélyezteti a kötelező önkormányzati feladatok ellátását. Azok finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére biztosítható.

A 2011-2014. közötti időszakban az önkormányzati alrendszerben lezajlott adósságkonszolidációval együtt az önkormányzati feladatellátás is átalakításra került. A feladatok átszervezésével a helyi önkormányzatok finanszírozási rendszere is megváltozott, így az önkormányzatok kötelező feladatainak ellátását a központi költségvetés 2013-tól a feladatfinanszírozás rendszerén keresztül támogatja.

1.2 Az önkormányzatok településüzemeltetési feladatai, a feladatellátás megszervezésének sajátosságai

A településüzemeltetés azoknak a feladatoknak az összességét jelenti, melyek az adott település lakossága sajátos helyi igényeinek kielégítését, a települések zavartalan működését biztosítják. A településüzemeltetés, így a köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, a kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, a közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, valamint a gépjárművek parkolásának biztosítása a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok körébe tartozik. E szolgáltatások ellátása az önkormányzat által alapított gazdálkodó szervezet útján is lehetséges.

A településüzemeltetési közszolgáltatások díja jogszabályi előírás útján (önkormányzati rendelet, ágazati törvény) vagy az önkormányzat és a közszolgáltatást végző gazdasági társaság között létrejött közszolgáltatási szerződésben foglaltak szerint szabadon kerül megállapításra.

Amennyiben a tulajdonos önkormányzat a településüzemeltetési feladatokat gazdasági társaság útján biztosítja, az önkormányzat, mint a közfeladat-ellátásáért felelős szerv a feladatkörükbe tartozó közszolgáltatások ellátására feladat-ellátási szerződést köthet a gazdasági társasággal. A gyakorlatban általános, keretjellelű közszolgáltatási szerződéssel, illetve feladatonként létesített szerződéssel lehet találkozni.

Az Mötv. 13. § (1) bekezdésében meghatározott közfeladatok ellátását az önkormányzat folyamatosan köteles biztosítani, akkor is, ha a társaságnál a közfeladat ellátása akadályozott, például likviditási problémák miatt. A likviditási problémák kezelésének módja lehet – az adott társaság és az önkormányzat megállapodása alapján – az önkormányzat részéről támogatás, kölcsön nyújtása, hozzájárulás a társaság hitelfelvételéhez, ehhez garancia- és kezességvállalás, tőkeemelés.

Az önkormányzati gazdasági társaság a közfeladat ellátását jellemzően az annak díjaként kapott árbevételekből, valamint az egyéb bevételeként elszámolt (kiegészítő) támogatásból finanszírozza.

A támogatás származhat az önkormányzattól, amely tulajdonosként, vagy a közszolgáltatás megrendelőjeként nyújthatja azt. Egyes közfeladatok ellátásához a központi költségvetés,

illetve elkülönített állami pénzalapok is nyújtanak támogatást, például a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódva. Emellett európai uniós pályázatok útján is részesülhetnek a gazdasági társaságok támogatásban, elsősorban fejlesztéseik megvalósításához.

A településüzemeltetési feladatok finanszírozása az önkormányzat részéről többféle módon történhet: tételes elszámolás szerint, éves keretösszeg biztosításával, feladatonként meghatározott éves átalánydíj megállapításával, éves keretösszeg biztosításával kiegészítve tevékenységenként az elszámolható díjtételekkel, valamint éves keretösszeg biztosításával olyan módon, hogy a gazdasági társaság havonta számol el az önkormányzat felé a ténylegesen teljesített és igazolt mennyiségek alapján. Az önkormányzat által nyújtott finanszírozás formájaként a számla alapján történő díjfizetés, illetve a működési támogatás fordult elő.

1.3 Az önkormányzati vagyonnal történő gazdálkodás

Az önkormányzatok vagyongazdálkodásának jogi alapjait az Alaptörvény 32. cikke fogalmazza meg, mely arról is rendelkezik, hogy az önkormányzatok gyakorolják az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat, vagyonukkal és bevételeikkel kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül vállalkozást folytathatnak. A helyi önkormányzatok tulajdona köztulajdon, amely feladataik ellátását szolgálja. Az önkormányzat tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, az állam és a helyi önkormányzatok kizárólagos tulajdonának körét, a nemzeti vagyon feletti rendelkezési jog alapvető korlátait és feltételeit, valamint az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységeit a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (Nvtv.) szabályozza. Ennek értelmében a nemzeti vagyon körébe tartozik a helyi önkormányzatot megillető társasági részesedés.

Az **önkormányzatok vagyonát** azok a földek, épületek, gépek, egyéb berendezések testesítik meg, melyek egyfelől magának az önkormányzatnak a működését, másfelől a településen élő állampolgárok számára nyújtott közszolgáltatások ellátását szolgálják. A helyi önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet. A törzsvagyon korlátozottan forgalomképes körébe az Nvtv. 5. § (5) bekezdésben foglaltak alapján többek között a helyi közművek, intézmények és középületek, valamint a közszolgáltatási tevékenységet vagy parkolási szolgáltatást ellátó gazdasági társaságban fennálló önkormányzati tulajdonban álló társasági részesedések tartoznak.

A **nemzeti vagyon állományának alakulását** számos tényező határozza meg; az állomány értékére növelő hatást gyakorolnak az időszakban a beszerzések, az elvégzett beruházások és felújítások aktiválása, a térítés nélküli átvételek, a vagyonkezelői jog visszavétele, illetve az egyéb növekedést okozó tételek. Az állomány értékét csökkentik az értékesítések, a hiány, selejtezés, megsemmisülés miatti kivezetések, a térítés nélküli átadások, a vagyonkezelői jog miatti átadások, valamint az egyéb csökkenést okozó tételek. A vagyon értékére továbbá növelő, illetve csökkentő hatást gyakorolnak (gazdasági eseménytől függően) a terv szerinti értékcsökkenések, illetve a terven felüli értékcsökkenések, illetve terven felüli értékcsökkenés visszairások.

A 2. sz. táblázat az önkormányzatok **nemzeti vagyonba tartozó befektetett és forráseszközei** főbb csoportjainak állományváltozását mutatja be a 2019-2021. években.

Az önkormányzatok nemzeti vagyonba tartozó befektetett és forgóeszközei főbb csoportjai állományának alakulása a 2019-2021. években, Mrd Ft-ban

Mérlegsorok megnevezése	2019. év	2020. év	2021. év	Változás % 2020/ 2019. év	Változás % 2021/ 2020. év	Változás % 2021/ 2019.év
A) Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök, ebből:	12 500,4	12 866,6	13 300,3	102,9%	103,4%	106,4%
A/I. Immateriális javak	16,9	14,3	13,7	84,6%	95,8%	81,1%
A/II. Tárgyi eszközök	11 292,2	11 688,7	12 163,2	103,5%	104,1%	107,7%
A/III. Befektetett pénzügyi eszközök, ebből:	676,7	632,9	591,6	93,5%	93,5%	87,4%
A/III/1b -tartós részesedések nem pénzügyi vállalkozásban	485,0	488,0	479,9	100,6%	98,3%	98,9%
A/IV. Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök, ebből	514,6	530,7	531,8	103,1%	100,2%	103,3%
A/IV/1a Immateriális javak	1,2	1,1	1,0	91,7%	90,9%	83,3%
A/IV/1b Tárgyi eszközök	512,9	529,2	530,3	103,2%	100,2%	103,4%
B) Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök	173,5	144,8	126,8	83,5%	87,6%	73,1%
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	14 826,1	15 165,4	15 795,9	102,3%	104,2%	106,5%

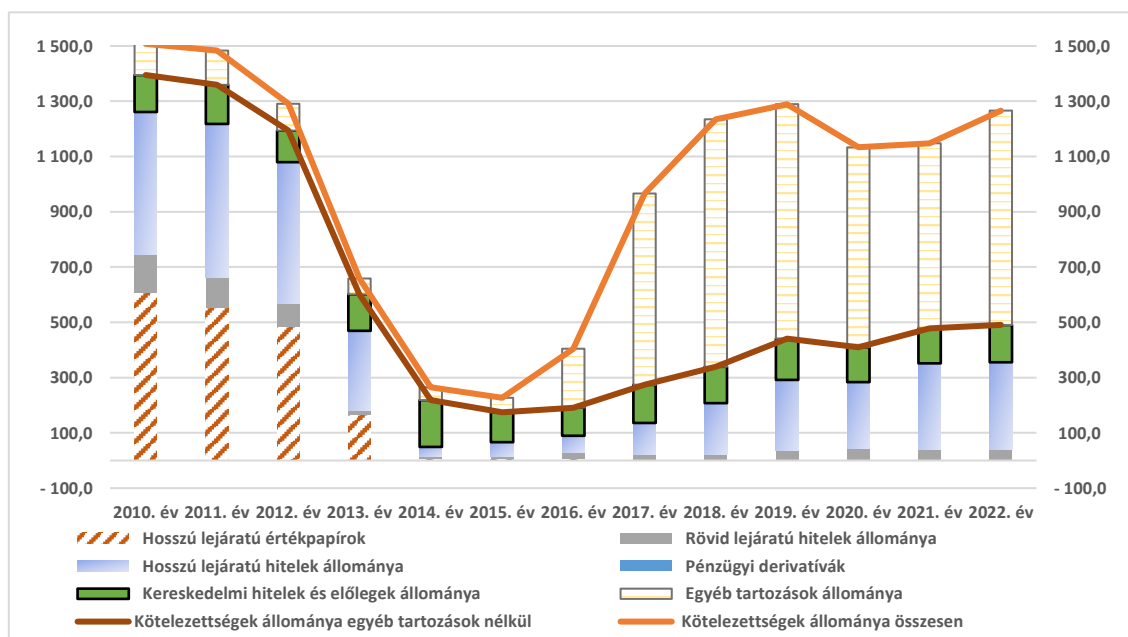
Forrás: MÁK (2020, 2022b) alapján, ÁSZ szerkesztés

A meghatározó részarányt (2021. évben 84,2%-ot) az összes eszközön belül a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök és ezen belül a tárgyi eszközök (a befektetett eszközöknek 2021. évben a 91,5%-át) képviselik, kisebb részét a befektetett pénzügyi eszközök és a koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök jelentik közel azonos részarányban. A befektetett pénzügyi eszközökön belül **jelentős részarányt** (2021. évben 81,1%-ot) **tesznek ki a nem pénzügyi vállalkozásban lévő tartós részesedések**, vagyis az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokban lévő tulajdoni részesedések értéke.

1.4 Az önkormányzatok kötelezettségállományának alakulása, a változás okai

A helyi önkormányzatok kötelezettségei és azok szerkezetének alakulását 2010. év vége és 2022. év vége közötti időszakban a 2. sz. ábra mutatja be.

A helyi önkormányzatok kötelezettségeinek alakulása 2010. év vége és 2022. év vége között Mrd Ft-ban

Forrás: MNB (2023a) alapján ÁSZ szerkesztés

Az önkormányzati rendszer 2000-es évek elejétől kezdődő eladósodását követően a 2011-2014 közötti időszakban adósságkonszolidációra került sor, aminek következtében az önkormányzati szektorban a kötelezettségek állománya 2013. év végéről 2014. év végére nagyságrendileg a harmadára csökkent, míg a kötelezettségeken belül a hitelek (rövid- és hosszú lejáratú) aránya ugyanezen időszak alatt 46,2%-ról 16,0%-ra mérséklődött.

A nemzetgazdaság éves pénzügyi számláin nyilvántartott adatok szerint (MNB 2023a) a kötelezettségek állománya 2022-ben 1 266,2 Mrd Ft volt.

Közvetlenül az adósságkonszolidációt követően a hosszú lejáratú értékpapírállomány értéke – mely többnyire devizában fennálló adósságot jelentett (Lentner, 2014) – a 2010. évi 608,5 Mrd Ft-ról 2014. év végére 7,0 Mrd Ft-ra csökkent. Emellett a rövid- és hosszú lejáratú hitelek állománya a 2014. év végi 42,3 Mrd Ft-ról 2022. év végére 355,2 Mrd Ft-ra nőtt, ugyanakkor állományuk még így is csupán a 2011. év végi érték kb. felét tette ki. Az egyéb tartozások állománya a 2015. év végi 52,5 Mrd Ft-ról 2022. év végére 775,7 Mrd Ft-ra emelkedett.

Míg tehát az adósságkonszolidációt megelőzően főleg hosszú lejáratú értékpapírokban és hitelekben képződött az önkormányzatok adósságának nagy része, ezt követően nagyrészt egyéb tartozásokban testesült meg. Az egyéb tartozások nélküli kötelezettségállomány a 2015. évi 174,5 Mrd Ft-ról a 2022. év végére 490,5 Mrd Ft-ra növekedett, amit elsősorban a hosszú lejáratú hitelek állományának emelkedése okozott.

Az egyéb tartozások állományának 2016-tól kezdődő növekedése jelentősen megnövelte a helyi önkormányzatok összes kötelezettségének állományát. Az egyéb tartozások 2016-tól tapasztalt növekedéséhez hozzájárult, hogy 2016-tól a 2014-2020. évi uniós ciklus keretében – az előző két uniós ciklusra jellemző utófinanszírozású támogatások helyett – már jelentős (2016-ban 210 Mrd Ft, 2017-ben 560 Mrd Ft, 2018-ban 430 Mrd Ft) – támogatási előlegek érkeztek az önkormányzatokhoz (Berczik et al, 2019), amit az önkormányzatok – az azokkal történő elszámolásig – egyéb tartozásként mutattak ki a mérlegükben.

Az adósságkonszolidációval párhuzamosan több előírás lépett életbe, az önkormányzatok ismételt eladósodottságának, illetve a társaságaik útján történő eladósodásnak a megakadályozására. Kockázatot jelentett, hogy az önkormányzatok a társaságaik útján adósdottak el, megkerülve az eladósodást korlátozó Gst. előírásokat. Ennek ellensúlyozására 2014-től folyamatosan szigorították az önkormányzati társaságok egyre bővebb körére kiterjedően az adósságot keletkeztető ügyletek és a kezesség-, garanciavállalás előírásait, így az önkormányzati társaságok értékpapírból és hitelekből származó kötelezettségei a 2012. évet követően folyamatos csökkenést mutattak (MNB, 2023b), ami alapján arra lehet következtetni, hogy az értékpapírokból és hitelekből származó kötelezettségek magas összegében megmutatkozó, korábban fennálló rendszerszintű problémák a jogszabályi előírások szigorításával megszűntek.

1.5 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokra sajátos gazdálkodás jellemző, mivel közfeladatot látnak el, a rendelkezésükre bocsátott önkormányzati vagyonnal gazdálkodnak, az önkormányzati támogatások igénybevételével a közpénzek felhasználói, ugyanakkor végezhetnek közfeladatnak nem minősülő tevékenységet is, és profitot is realizálhatnak.

Az önkormányzatok általában az egészségügyet, a településüzemeltetést, a kultúrát, a vagyonkezelést és vagyongazdálkodást, a sportot, a víziközmű tevékenységet, a hulladékgazdálkodást, illetve a távhőszolgáltatást érintő közszolgáltatási feladatokat szervezik ki az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságokba. (Hegedűs – Molnár, 2019). A kiszervezés háttérében állhat, hogy a gazdasági társaságnak így több lehetősége kínálkozik pályázati források megszerzésére, a munkavállalók ösztönzésére (pl. rugalmasabb bérrendszer kialakításával.) A feladatok kiszervezését továbbá indokolhatja az is, hogy a társasági profilnak megfelelő speciális szaktudással rendelkezik a társaság vezetése, valamint a rugalmas bérrendszernek köszönhetően a speciális szaktudást jobban meg tudja fizetni, miközben ennek az önkormányzat híján lehet. Mindemellett az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok bevonása a településüzemeltetési feladatok ellátásába sok esetben a szakirodalom szerint gazdaságosabb megoldást jelent az önkormányzati feladatellátásnál, mivel a társaságok szakértelmet és technológiai innovációkat hozhatnak be a feladatellátásba. (Dicső, 2010)

1.5.1 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működését és gazdálkodását meghatározó keretek

A gazdasági társaságok alapítását, működését 2014. március 15-től a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk). szabályozza. Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok esetében a tulajdonost megillető jogokat Magyarország Alaptörvénye alapján az önkormányzatok gyakorolják. Az önkormányzatnak a gazdasági társaságban birtokolt tulajdonrésze az önkormányzat feladatellátását szolgáló nemzeti vagyont képezi. A Nvtv. az önkormányzatok vagyonát a nemzeti vagyon részének tekinti. A nemzeti vagyongazdálkodás egyik fő feladata, hogy a nemzeti vagyon értékét megőrizze, annak érdekében, hogy a közfeladatok ellátása és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítése maradéktalanul megvalósulhasson.

1.5.2 Az önkormányzati gazdasági társaságok kötelezettségeinek alakulása 2019-2021. között

Összességében az önkormányzati társaságokra a pénzüintézeti hitelek útján történő eladósodás nem jellemző, a kötelezettségeken belüli aránya alacsony. A társaságoknál a kötelezettségeken belül számottevő arányt képviselnek a kapcsolt vállalkozással szembeni,

illetve az egyéb hosszú és rövid lejáratú kötelezettségek, amelyek többsége nem jelent tényleges eladósodást.

Az elemzett időszakban a legalább 10%-ban önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok köre, összetétele minimális mértékben módosult, a társaságok száma 1599-ről 1584 társaságra csökkent. A 2012. évi 286 Mrd Ft hitelállományhoz képest számottevő csökkenés következett be 2019-re az önkormányzati társaságok hitelállományában. Ez a csökkenés a társaságok hitelfelvételi szabályainak korábban ismertetett szigorításával is összefüggésben lehet.

Az önkormányzati gazdasági társaságok mérlegfőösszegein belüli kötelezettségeik részarányát, és a főbb kötelezettségeik összetételét, annak változását mutatja be a 3. sz. táblázat 2019-2021. között.

3. sz. táblázat

A legalább 10%-ban önkormányzati tulajdonban álló gazdasági társaságok főbb kötelezettségei megoszlásának változása a 2019-2021. években

Megnevezés (Adatok %-ban)	Megoszlás 2019.	Megoszlás 2020.	Megoszlás 2021.
Mérlegfőösszeg, ebből:	100,0%	100,0%	100,0%
Kötelezettségek:	27,8%	29,2%	28,7%
Kötelezettségek, ebből:	100,0%	100,0%	100,0%
Hátrasorolt kötelezettségek	0,2%	0,1%	0,1%
Hosszú lejáratú kötelezettségek, ebből:	46,8%	47,0%	43,2%
Beruházási és fejlesztési hitelek	4,4%	4,4%	4,5%
Egyéb hosszú lejáratú hitelek	2,1%	1,3%	2,1%
Tartós kötelezettségek kapcsolattal szemben	13,8%	15,2%	13,6%
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	20,9%	15,1%	16,6%
Rövid lejáratú kötelezettségek, ebből:	53,0%	52,9%	56,7%
Rövid lejáratú hitelek	2,5%	2,1%	2,0%
Vevőktől kapott előlegek	1,6%	0,8%	1,4%
Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	21,9%	18,5%	19,1%
Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolattal szemben	1,6%	3,2%	4,0%
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	23,3%	26,7%	26,5%

Forrás: MÁK (2021, 2022c) beszámoló adatbázis 2019-2021. évi 21. úrlap alapján, ÁSZ szerkesztés

A **hosszú lejáratú kötelezettségek** aránya 2019-2021. között 3,6 százalékponttal csökkent döntően az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek (alapvetően a vagyongazdálkodásba vett eszközök kötelezettségek között nyilvántartott értéke) arányának 4,3 százalékpontos csökkenése hatására. Az önkormányzati társaságok hosszú lejáratú kötelezettségei között a 2019-2021. években az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek szerepeltek a legnagyobb összegben, bár összegük a 2019. évi 147,7 Mrd Ft-ról 2021-re 125,1 Mrd Ft-ra, arányuk 20,9%-ról 16,6%-ra csökkent.

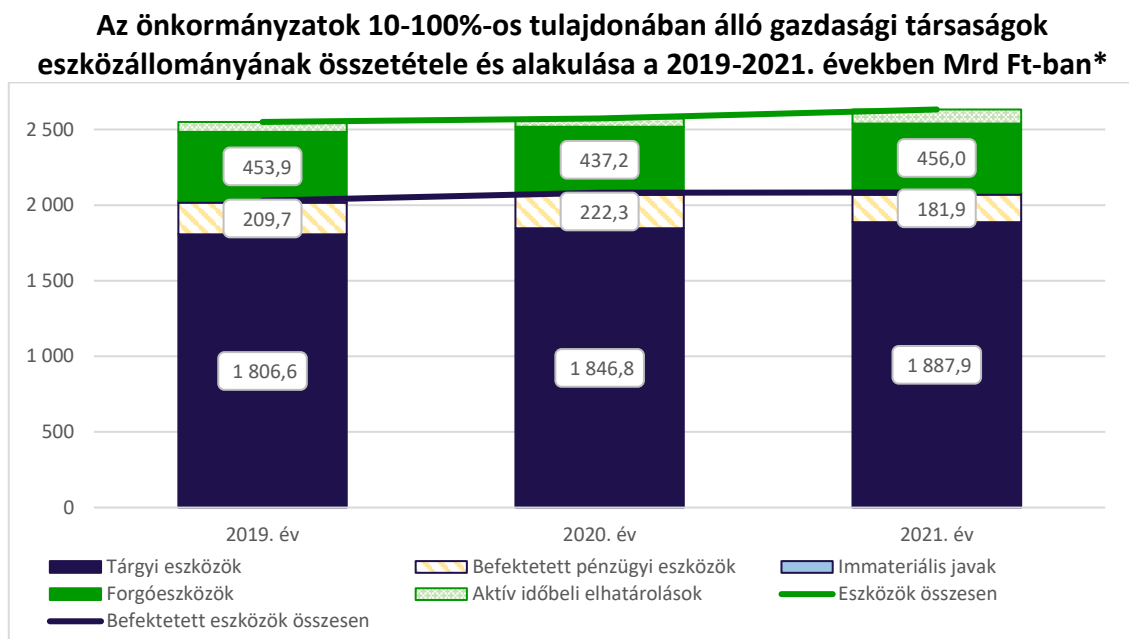
Ugyanakkor a **rövid lejáratú kötelezettségek** aránya 3,7 százalékponttal nőtt 2021-re főként az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek (pl. költségvetéssel szembeni befizetési kötelezettségek, adó, járulék, hozzájárulás, munkavállalókkal szembeni kötelezettségek, nettó bér, esetenként pályázati előlegek) arányának 3,2 százalékpontos növekedése miatt. A rövid lejáratú hitelek szintén csökkentek, 0,5 százalékponttal, míg a beruházási, fejlesztési és egyéb hosszú lejáratú hitelek aránya alig változott 2019-ről 2021-re. A szállítói tartozások

kötelezettségeken belüli aránya számottevő, annak ellenére, hogy arányuk a 2019. évi 21,9%-ról 19,1%-ra csökkent 2021-re az önkormányzati társaságoknál.

1.6 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok vagyona, a vagyongazdálkodásuk jellemzői

A gazdasági társaságok mérlegében az alapításkor és később apportként tulajdonba került, a működés során előállított vagy megvásárolt, térítés nélkül tulajdonba kapott, illetve vagyongazdálkodásba, koncesszióba kapott eszközök lehetnek. A legalább 10%-os önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok eszközeinek összetételét és változását mutatja be a 3. sz. ábra a 2019-2021. években.

3. sz. ábra

Forrás: MÁK (2021, 2022c) alapján, ÁSZ szerkesztés

*Megjegyzés: Az immateriális javak az alacsony összegük miatt nem láthatók az ábrán.

A társaságok eszközeinek jelentős arányát – az önkormányzatokhoz hasonlóan – a befektetett eszközök és azon belül a tárgyi eszközök (az összes eszköznek 2021. évben a 71,7%-át) képviselik.

1.6.1 Az önkormányzati vagyon átadása a gazdasági társaság részére

A gazdasági társaságok létesítésekor az önkormányzatok saját vagyonuk átadásával teremtik meg a gazdasági társaságok vagyonát, így az önkormányzatoktól a gazdasági társaságokba apportált vagyon a **gazdasági társaság vagyonává válik**. Mindezzel párhuzamosan az önkormányzat vagyona a társasági üzletrész értékével növekszik, és a nemzeti vagyonba tartozó nem pénzügyi vállalkozásban lévő tartós részesedéssé válik. Az alapító önkormányzatok a vagyoni hozzájárulással együtt tagsági jogokat szereznek a gazdasági társaságban. Az önkormányzati gazdasági társaságok esetében a tulajdonosi jogokat az önkormányzatok képviselő-testületei gyakorolják.

A helyi önkormányzat **vagyongazdálkodási tervet** köteles készíteni, valamint az Nvtv. 10. § (1) bekezdése alapján a nemzeti vagyont (melynek része a gazdasági társaságok részére vagyongazdálkodásba adott vagyon is), annak értékét és változásait a tulajdonosi joggyakorlónak nyilván kell tartania. A vagyongazdálkodási tervben az önkormányzat az önkormányzati

vagyon részeként az általa alapított gazdasági társaság vonatkozásában is meghatározza a vagyongazdálkodás elveit. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a vagyon elsődleges rendeltetése szerinti közfeladat megjelölését is. A vagyon nyilvántartási adatai - a minősített adatok kivételével – nyilvánosak. A vagyon nyilvántartása - az átláthatóság biztosítása mellett - annak mérhetősége miatt is kiemelt jelentőségű.

1.6.2 A társaság saját vagyona

A társaság mérlegében szereplő eszközök közül a társaság saját vagyonát képezik mindazon eszközök, amelyek a társaság tulajdonában vannak. Ez alapján nem tekinthetők a saját vagyon részének a társaság mérlegében szereplő, ugyanakkor az önkormányzat tulajdonában lévő vagyonkezelte eszközök, amelyek forrása a hosszú lejáratú kötelezettségek között található meg a társaság mérlegében.

1.6.3 A vagyonkezelte és koncesszióba adott vagyon

A **vagyon kezelésbe adása** – szemben az apportálással – védi az önkormányzat által átadott vagyont a társaság esetleges csődje vagy felszámolása során, hiszen az a vagyon nem a társaság vagyona, vagyis nem vonható be pl. a hitelezők kielégítésébe. Az önkormányzat a mérlegében a vagyonkezelésbe adott eszközök között mutatja ki az államháztartáson kívüli szervezet részére vagyonkezelésbe adott eszközeit. A vagyonkezelő a vagyont nem idegenítheti el, nem terhelheti meg, nem adhatja biztosítékul, osztott tulajdont nem létesíthet, továbbá a vagyonkezelői jogot harmadik személyre nem ruházhatja át és nem terhelheti meg.

Az önkormányzati vagyon gazdasági társaságok általi kezelésének egyik sajátos módja a **koncesszió**, melynek keretében az önkormányzat törvényben meghatározott tevékenységek gyakorlását átengedi a gazdasági társaság számára. A koncessziós tevékenység végzéséhez az önkormányzat a tulajdonában lévő nemzeti vagyon használatát engedélyezheti a gazdasági társaság számára, társaságnak koncesszióba adott (átengedett) nemzeti vagyónként. A koncesszióba adás és koncesszióba vétel koncessziós szerződés keretei között történik meg. A koncesszióba adott nemzeti vagyon az önkormányzatok mérlegeiben a vagyonkezelésbe adott eszközökkel, összevontan szerepel. (Nyikos-Soós, 2018)

1.6.4 A vagyon csökkenését eredményező gazdasági események

A tárgyi eszközök csökkenését eredményezi azok **értékesítése**, amely akkor jelent a társaság vagyonára – rövid távon, azonnali – kockázatot, ha a vagyontárgyat a könyv szerinti értékénél alacsonyabb áron értékesítik. Ha a könyv szerinti értéknél magasabb áron értékesítették a vagyont, akkor rövid távon nem látszik kockázat. Amennyiben azonban a vagyonértékesítés veszteség finanszírozása vagy az eladósodottság csökkentése érdekében történt, akkor hosszabb távon, közvetve vagyonfelélést, vagyonvesztést jelent.

Vagyonvesztéssel járnak a tárgyi eszközöket érintő, pl. természeti csapás vagy munkavállaló gondatlansága miatt bekövetkező **káresemények**, köztük az eszköz megsemmisülése akkor, ha az eszköz nem, vagy túl alacsony értéken volt biztosítva, illetve a munkavállaló anyagi felelősségvállalása sem volt előírva.

A **tárgyi eszközök elmaradt karbantartása** ugyan közvetlenül nem csökkenti a vagyon könyv szerinti értékét, azonban hosszabb távon megnöveli a felújításra fordítandó összeget.

A társaság normál működése során előfordulhat **leltárhiány**, amely klasszikus vagyonvesztési kockázat, hiszen a hiány megtérülése jellemzően nem biztosított.

Vagyonvesztés következik be a **selejtezés** révén, akkor, ha a selejtezett eszköz még rendelkezett nettó értékkel, azaz nincs 0-ra leírva. Kockázatot ebben az esetben az jelent, ha a selejtezett eszköz hasznosítása, értékesítése könyv szerinti érték alatti áron történik, illetve

bár a feladatellátáshoz szükséges lenne, de nem történik meg a pótlása. Az avulás miatt selejtezett eszköz pótlása ugyanakkor növeli a vagyon értékét. Az eszközök avulásában megjelenő vagyonvesztés közvetlen hatást gyakorolhat a társaság közfeladat ellátásának minőségére, közvetetten pedig a tulajdonos önkormányzat részére jogszabályban előírt közfeladatok nem megfelelő színvonalú ellátását is eredményezheti.

Saját társaság alapítása során apportálhat tárgyi eszközvagyonot a tulajdonos társaság az új társaságba. Ez azonban alapításkor nem csökkenti a befektetett eszközök mérleg sor értékét a tulajdonos társaságnál, hiszen amennyivel csökken a tárgyi eszközök értéke, normál esetben, annnyival növekszik a befektetett pénzügyi eszközök értéke.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök tárgyévben elszámolt értékcsökkenési leírásának tárgyévben kifizetett beruházással, felújítással csökkentett összege az eszközök könyv szerinti (nettó) értékét csökkenti, ami vagyonvesztést jelez, ha az elszámolt értékcsökkenés nagyobb összegű volt, mint a tárgyévi beruházási, felújítási kifizetés. Emellett a vagyon elhasználódása, avulása ronthatja a nyújtott közszolgáltatások minőségét is. Az elszámolt értékcsökkenés nagyságát befolyásolja a társaság által választott értékcsökkenés elszámolási mód (lineáris, degresszív, progresszív, teljesítményarányos).

A gazdasági társaság részére **koncesszióba, illetve vagyonkezelésbe adott eszközök értékcsökkenése** is csökkenti az immateriális javak és a tárgyi eszközök mérleg szerinti értékét, azaz a visszapótlás elmaradása esetén vagyonvesztést okoz. Ennek során a társaságnál a befektetett eszközök nettó értéke és az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek értéke csökken, az önkormányzatnál pedig a hosszú távú követelés-állomány. (A vagyonkezelésbe kapott immateriális javak, tárgyi eszközök után a vagyonkezelést végző társaság számolja el az értékcsökkenést.)

1.6.5 Kötelezettségek a vagyon használatával, megőrzésével kapcsolatban

A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás feladata a nemzeti vagyon megőrzése, értékének és állagának védelme, a közfeladatok ellátásához a vagyon átlátható, hatékony és költségtakarékos módon történő működtetése.

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok mérlegében szereplő vagyonból a vagyonkezelésbe vett önkormányzati vagyon a nemzeti vagyon része, a társaság saját vagyona azonban nem az. Ezzel összefüggésben a vagyonkezelte vagyon és a saját vagyon megőrzésére eltérő szabályok vonatkoznak. Az Nvtv. alapján a vagyonkezelő köteles a vagyon állagának megóvásáról, karbantartásáról, működtetéséről gondoskodni. A vagyonkezelte önkormányzati vagyon védelméről, visszapótlásáról az Möt. rendelkezik.

A **visszapótlási kötelezettség** kapcsán az Möt. 109. § (6) bekezdése előírja, hogy „*a vagyonkezelő a vagyon felújításáról, pótlólagos beruházásáról legalább a vagyoni eszközök elszámolt értékcsökkenésének megfelelő mértékben köteles gondoskodni*”. Ennek alapvető feltétele, hogy a szükséges forrás a gazdasági társaságoknál – a közfeladat kielégítő színvonalú ellátása mellett is – rendelkezésre álljon. Erre tekintettel az Möt. kimondja, hogy amennyiben a vagyonkezelő bevételeinek több mint fele állami bevétel, a gazdasági társaság csak a bevételekben megtérülő értékcsökkenés összegéig köteles a vagyonkezelte vagyon felújításáról, pótlásáról gondoskodni, és e célokra az értékcsökkenésnek megfelelő mértékben tartalékolás képezni. Ebből következően a beruházási és felújítási tevékenységre való tartalékolás és a társaságok likviditásának együttes értékelése szempontjából az elszámolt értékcsökkenés összege mellett fontos kérdéskör a befektetett pénzügyi eszközök, az értékpapírok, illetve a pénzeszközök (bankbetétek) állományának változása is. A vagyonváltozás szempontjából ugyanis nem jelent kockázatot, ha a társaság a befektetett

pénzügyi eszközeinek növelésével megfelelő összeget tartalékol az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékcsökkenésének pótlására.

A többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok saját tulajdonú vagyona esetében jogszabály nem ír elő visszapótlási kötelezettséget. A társaság pénzügyi helyzete, eredményessége, pályázati lehetőségei és a tulajdonos önkormányzat támogatási készsége/lehetősége határozza meg, hogy képes-e a társaság az amortizáció visszapótlására.

Az önkormányzat egyrészt, mint a nemzeti vagyon tulajdonosa, vagyonkezelésbe adó, másrészt, mint a társaságban lévő tulajdoni részesedés felett tulajdonosi jogokat gyakorló szervezet befolyást tud gyakorolni a társaságnál lévő vagyonelemek értékének megőrzésére, a szükséges fejlesztési döntések meghozatalára.

1.7 Az önkormányzatok és az önkormányzati társaságok gazdasági kapcsolatai

1.7.1 Az önkormányzatok kezesség- és garanciavállalása gazdasági társaságaik felé

Az önkormányzatok számára a legközvetlenebb pénzügyi kockázatot a gazdasági társaságaik hitelfelvételéhez adott kezesség- és garanciavállalás jelenti, mivel, ha a társaság nem tudja a hitelezés terheit fizetni, akkor a tulajdonosnak keletkezik visszafizetési kötelezettsége. A Gst. 10. § (1) bekezdésében előírtak szerint az önkormányzatok érvényesen kizárólag a Kormány előzetes hozzájárulásával vállalhatnak kezességet és garanciát, valamint köthetnek adósságot keletkeztető ügyletet. A Gst. 10/E. § (1) bekezdése alapján 2015. január 1-jétől a kormányzati szektorba nem tartozó, 100%-ban önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, 2016. június 18-tól az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok 100%-os tulajdonában lévő társaságok adósságot keletkeztető ügyletei is kormányzati engedéllyel köthetők meg. A Gst. 10/E.§ (1) bekezdés szerinti társaságok részére kormányzati engedély nélkül kizárólag azokhoz az adósságügyletekhez adható önkormányzati garancia, amelyek az adott naptári éven belül járnak le. Az önkormányzati tulajdonban lévő társaságok döntő része, 2020-ban 82,6%-a, 2021-ben 81,9%-a nem tartozott a kormányzati szektorba (MÁK, 2021, 2022c). Az előbbieken felsorolt jogszabálmódosítások hatására országos szinten a 2019. évi 137,0 M Ft-ról 2021-re 47,5 M Ft-ra csökkent az önkormányzatok garancia és kezességvállalásból származó kifizetése (MÁK, 2020, 2022b).

1.7.2 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésének finanszírozása

A versenyszférában működő gazdasági társaságok tevékenységük ráfordításait árbevételükből finanszírozzák. Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok azonban jellemzően ellátnak – az önkormányzattal kötött szerződés alapján – olyan közfeladatokat is, amelyeknek a bevételei – a díjak központi vagy önkormányzati szabályozása következtében – nem fedezik a költségeket. Ilyen esetekben főszabályként – amit egyes közszolgáltatások esetében uniós irányelv is rögzít – a közfeladat ellátásért felelős szervnek olyan mértékű kiegészítő támogatást kell biztosítania, ami lehetővé teszi, hogy a gazdasági társaság a közfeladatot méltányos nyereség mellett végezze. Ettől különbözik az az eset, amikor az önkormányzat a megrendelője az adott feladatnak (pl. a település zöldterület-kezelésének ellátása), mert ilyenkor a szerződésben olyan díjban szükséges megállapodni, amely fedezi az adott feladat elvégzésének költségeit. A helyzetet azonban bonyolítja, ha az önkormányzat egyfelől többségi vagy kizárólagos tulajdonosa a gazdasági társaságnak, másfelől megrendelője a társasága által nyújtott szolgáltatásoknak. Ilyenkor ugyanis előfordulhat, hogy a feladat ellátásáért fizetett díj és kiegészítő támogatás együttesen sem fedezi a társaság ráfordításait, és az így keletkezett veszteséget az önkormányzat, mint tulajdonos kompenzálja támogatással vagy pótbefizetéssel. Ennek tipikus példája az, amikor a díjbevétel nem fedezi az

értékcsökkenést, de a gazdasági társaság tárgyi eszközeinek fejlesztéséről az önkormányzat fejlesztési támogatás nyújtásával gondoskodik. Az önkormányzatok kettős funkciója (tulajdonos és megrendelő), illetve a közfeladatok eltérő jellege és szabályozása következtében **többféle finanszírozási megoldás** alakult ki, amelyek közül elemzési tapasztalataink alapján az alábbiakat emeljük ki:

- Az önkormányzati társaság az önkormányzat és harmadik személyek részére szolgáltatást nyújt, amelyért az **önkormányzat és a harmadik személyek** nyereséget is magába foglaló díjat fizetnek.
- Az önkormányzat csak megszervezi a közszolgáltatás ellátását (pl. távhő, víz-csatorna, piac-vásár, temető, parkolás), és azt a társaság **harmadik személynek** nyújtja. Ez utóbbi **fizeti a díjat**, amihez az önkormányzat támogatást adhat.
- A közszolgáltatáshoz (pl. parkgondozás, köztisztaság) nem kapcsolódik sem önkormányzat, sem harmadik személy által fizetett díj. Az önkormányzati költségvetésben és a társaság üzleti tervében megállapított éves előirányzat/keretösszeg alapján erre a **feladatra a társaság év közben finanszírozást (támogatást) kap**. Év végén a közszolgáltatási szerződés alapján a társaság elszámol a finanszírozással. Az önkormányzat kompenzálhatja a veszteséget, illetve előírhatja a bevételi többlet visszafizetését.

Az önkormányzatok, mint tulajdonosok a társaságok nyereséges gazdálkodása esetén az eredményből osztalék formájában részesülhetnek (feltéve, hogy a társaság nem nonprofit formában működik), ugyanakkor a társaságok veszteséges gazdálkodása, fizetéseképtelensége esetén pénzügyi terhet jelentő pótbefizetésre lehetnek kötelezettek a tulajdonos önkormányzatok. A tulajdonosi helytállás előírásáról a korlátolt felelősségű társaságoknál (továbbiakban Kft.) a Ptk. 3:189. § (2) bekezdése, részvénytársaságoknál (továbbiakban Rt.) a Ptk. 3:270. §-a rendelkezik. Amennyiben a társaság saját tőkéje Kft. esetén a törzstőke felére, Rt. esetén az alaptőke kétharmadára csökken, vagy a társaság saját tőkéje a törzstőke/alaptőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökken, vagy a társaságot fizetéseképtelenség fenyegeti vagy fizetéseit megszüntette, illetve, ha a társaság vagyona a tartozásait nem fedezi, akkor **a tagoknak pótbefizetési kötelezettsége, a részvényeseknek intézkedési kötelezettsége** keletkezik. Következésképpen az önkormányzatot, mint tulajdonost terheli a pótbefizetési, egyéb intézkedési kötelezettség, ha a fenti feltételek valamelyike bekövetkezik.

2 Az önkormányzati gazdasági társaságok pénzügyi stabilitással, eladósodással és vagyonvesztéssel összefüggő kockázatai azonosításának módszere

2.1 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok gazdálkodási sajátosságai

A módszertan kidolgozása során a gazdasági társaságokra alkalmazott, a szakirodalomban fellelhető mutatókból indultunk ki, és azokat korrigáltuk az önkormányzati gazdálkodás sajátosságainak figyelembevételével. A korrekciókat az alábbi sajátosságok indokolták:

Vagyonkezelésbe vett vagyon: Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok széles körére jellemző, hogy saját vagyonuk mellett vagyonkezelt vagyonnal is rendelkeznek. A vagyonkezelésbe vett vagyon értéke megjelenik a társaság mérlegében eszköz oldalon a tárgyi eszközök, forrás oldalon a hosszú lejáratú kötelezettségek között. Az eladósodottsággal kapcsolatos mutatók számítása során mind az összes forrás értékének, mind a

kötelezettségeknek a csökkentése javasolt a vagyonezelt vagyon hosszú lejáratú kötelezettségek között kimutatott értékével, arra figyelemmel, hogy ez biztosítja a társaságok közötti összehasonlíthatóságot, mivel a bérbe, használatra, üzemeltetésre átvett vagyon sem szerepel a társaság mérlegében. A csökkentést tartalmilag az indokolja, hogy a vagyonezelt vagyon forrása csak technikailag jelenik meg a hosszú lejáratú kötelezettségek között, az visszafizetendő kötelezettséget nem jelent, mivel addig marad a mérlegben, amíg a társaság kezelésében van a vagyon.

Fejlesztési támogatásból megvalósuló beruházások: Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok a beruházásaikhoz jellemzően igénybe vesznek önkormányzati, egyéb államháztartási vagy uniós forrásból nyújtott fejlesztési célú támogatást. A pénzügyileg rendezett fejlesztési támogatás összegét jóváírásakor egyéb bevételként kell elszámolni, majd az egyéb bevételekkel szemben *halasztott bevételként* kell pénzügyileg elhatárolni (passzívalni), és évente a beruházás aktiválásával létrehozott tárgyi eszköz, használatba vett immateriális jószág elszámolt értékcsökkenése összegével egyezően kell feloldani. A halasztott bevételek már évek óta aktivált beruházásokat is „finanszíroznak”, a társaságnak ezzel kapcsolatos visszafizetési kötelezettsége – szabályos felhasználás esetén – nincs, ezért az eszközök fedezettségének értékelésekor célszerű ezeket a bevételeket saját forrásnak tekinteni, és **az összegükkel a saját tőkét növelni.**

Pénzügyi előlegek a fejlesztési támogatások elszámolásáig: Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok működésükhöz, fejlesztéseikhez támogatásban részesülhetnek oly módon, hogy a támogató támogatási/pályázati/pénzügyi előleget utal ki részükre. Ennek része az is, ha a támogatás teljes vagy részösszegét előfinanszírozásban megkapják. A társaság mérlegében az így kapott előleg a rövid lejáratú kötelezettségek között jelenik meg. Ezeket a gazdálkodó már jóváírta a pénzeszközök között, de még nem végleges bevételek, csak technikailag jelentenek kötelezettséget. Szabályos pályázati elszámolás esetén nincs mögötte valós pénzügyi kötelezettség. Erre tekintettel az eladósodottsági mutatók számításánál korrigálni célszerű a kötelezettségek és a források értékét (lásd még: ÁSZ, 2021a; Kistóth, 2021) oly módon, hogy a források összesen sorból, a kötelezettségekből, ezen belül a rövid lejáratú kötelezettségekből levonjuk az itt kimutatott, elszámolás-köteles pályázati előlegek összegét. A korrekció alkalmazása során azzal a feltételezéssel élünk, hogy a támogatási előleggel érintett pályázat elszámolása még nem történt meg, és az előleg egésze vagy egy része még a pénzeszközök között rendelkezésre áll. A módszertan alkalmazása során akkor indokolt ez a korrekció, ha ez a feltétel az adott társaságnál fennáll.

Rendszeres támogatás a működéshez: Az önkormányzatok a közfeladatok ellátásához működési támogatást (is) nyújthatnak társaságaik részére. Az adott évre folyósított és felhasznált működési támogatás a társaságok eredménykimutatásában az egyéb bevételek soron jelenik meg. Az adott évben esedékes kötelezettségek finanszírozása tehát nemcsak a nettó árbevételből, hanem – működési célú – egyéb bevételből is történik, ezért célszerű a korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutató számításánál a nevező növelése az egyéb bevétel összegével.¹

Amennyiben a pénzügyi stabilitásra és eladósodásra számított mutatók mérleg adatokat

---

¹ Az elemzés által alkalmazott, egyéb bevétel teljes összegével történő korrekció egy általános (nagyságrendi) megközelítést jelent, a még pontosabb eredmények érdekében (amennyiben az adatok rendelkezésre állnak) szükséges a korrekciót finomítani úgy, hogy az egyéb bevételek közül csak a rendszeres működési támogatások összegével történik meg a korrekció.

használnak fel, akkor **módszertani kockázatként** jelentkezik, hogy a mutatók adott időpontra (december 31-re) vonatkozó állapotot tükröznek. Erre példa, ha a likviditási mutatóknál december 31-i adatok alapján kedvezőtlen a likviditás, de lehet, hogy a mérlegkészítés időpontját követően, más napon már kedvezőbb lenne a számított érték. Az állományi adatokból eredő kockázatot az elemzés oly módon kezeli, hogy **több év adatát értékeli**, amely már rá tud mutatni a tendenciákra.

2.2 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi stabilitásának kockázatát jelző mutatók

Saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató = Saját tőke/Jegyzett tőke

A mutató a Ptk. előírásainak való megfelelés érdekében évente számítandó. A mutató egynél kisebb értéke a kritikus érték, amely azt jelzi, hogy a társaság működése során felélte a tulajdonos(ok) által rendelkezésre bocsátott vagyon egy részét. Amennyiben értéke tartósan (legalább két évben) 0,5 alatti, akkor a Ptk. előírásai alapján a tulajdonosok többek között pótbefizetéssel teljesíthetik helytállási kötelezettségüket. A mutató egynél kisebb (kritikus) értéket csak akkor vehet fel, ha veszteséges a társaság működése. Ezért a jövőbeni pénzügyi stabilitási kockázat azonosítása érdekében célszerű azt is megvizsgálni, hogy a gazdasági társaság jövedelmezősége miként alakult. Erre két mutató is alkalmas.

Jövedelmezőségi mutató I. = Adózott eredmény / Saját tőke

A mutató számítása az adózott eredmény és a saját tőke hányadosaként történik. A hányados azt fejezi ki, hogy saját tőkéhez viszonyítva mekkora volt a társaság adott évi jövedelemtermelése. A mutató megmutatja, hogy a tulajdonosok által rendelkezésre bocsátott, valamint a gazdálkodás során felhalmozott vagyon mekkora eredményt produkált egy adott időszakban. Kritikus a negatív érték, amely azt mutatja, hogy adott évben a társaság működése veszteséges volt (ÁSZ, 2021a). A mutató értékelése előtt meg kell vizsgálni, hogy nem negatív-e a nevező. Ha negatív, akkor nem célszerű alkalmazni a mutatót, hiszen nem értelmezhető, hogy a negatív tőkére mekkora nyereség/veszteség jut, mivel a társaság olyan mértékben veszteséges, hogy már a saját tőke többi elemét is felélte.

Jövedelmezőségi mutató II. = (Adózott eredmény + Eredménytartalék) / Saját tőke

A mutató kiszámítása nem az adott évi, hanem az eddig felhalmozott eredmény és a saját tőke hányadosaként történik. A mutató megmutatja, hogy a társaság saját tőkéjének egy forintjára mekkora összegű – a társaság működése során felhalmozott – eredmény jut. A mutató értékére hatással van a társaság tevékenységeinek tőkeigényessége és a működési évek száma². A mutató értéke egyenesen arányosan változik a felhalmozott eredmény változásával. Nő a mutató értéke, ha a saját tőke egyre nagyobb részét teszi ki a társaság gazdálkodása során felhalmozott eredmény. A mutató értékének csökkenése a felhalmozott eredmény arányának csökkenése mellett a tulajdonosi források arányának növekedését jelzi. Ennél a mutatónál is kritikusnak tekintjük a negatív értéket, mely a társaság pozitív értékű saját tőke melletti veszteséges működése esetén valósulhat meg. Amennyiben a társaság saját tőkéje negatív, a mutatót nem célszerű alkalmazni.

² A tőkeigényesség azt jelenti, hogy a tevékenységhez nagyértékű tárgyi eszközökre van szükség, ezért feltehetően jelentős a gazdasági társaság jegyzett tőkéje. A társaság eredményességén a működési évek száma tud javítani, hiszen alacsony mértékű nyereség mellett is felhalmozódhat pozitív eredménytartalék hosszabb idő alatt.

2.3 Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok eladósodásának kockázatát jelző mutatók

Korrigált tőkefeszültségi mutató = (Kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke – Pályázati előleg) / (Saját tőke + Halasztott bevételek)

A *mutató* a finanszírozás stabilitásáról ad tájékoztatást a kötelezettségek és a saját tőke összehasonlításával. Számítása során a vagyonkezelt eszközöket finanszírozó hosszú lejáratú kötelezettségek összegével³ és a kötelezettségek között kimutatott pályázati előlegek értékével csökkentjük a kötelezettségek adott évi összegét a társaságot ténylegesen terhelő (visszafizetendő) kötelezettség bemutatása érdekében (Kistóth, 2021). A saját tőke összegét a halasztott bevételekkel növeljük, mint a társaság vagyonának további (ténylegesen már megkapott, de időben elhatárolt) forrásával, amely a társaság tőkehelyzetét javítja. A mutató jelzi a kötelezettségek arányát a saját tőkéhez képest (Paár et al, 2021). Minél nagyobb a mutató értéke, annál nagyobb a saját forrásokhoz viszonyítva az idegen források aránya, azaz az eladósodottság. A Paár et al (2021) optimálisnak tekinti a mutatót vállalkozások esetében, amíg el nem éri a 2,0 értéket. Önkormányzati tulajdonú társaságoknál azonban – figyelemmel a Gst. eladósodást korlátozó előírásaira – kritikusan tekintjük az 1,0-et elérő mutatóértéket. Az 1-nél alacsonyabb érték a társaság tőkeellátottságának biztosítottságát jelenti.

Korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutató = (Pénzeszközök – (Kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök)) / (Értékesítés nettó árbevétel + Egyéb bevétel)

A mutató számlálójában a pénzeszközökből le kell vonni a kötelezettségeket, úgy, hogy ezeket csökkenteni kell a vagyonkezelt eszközöket finanszírozó hosszú lejáratú kötelezettség értékével (ami megegyezik a vagyonkezelt eszközök értékével). A nevezőben a nettó árbevétel mellett szükséges az egyéb bevételek figyelembevétel is, mivel ezek súlya a közfeladatot végző társaságok esetében jelentős összegű lehet. A mutató értéke akkor kritikus, ha mínusz 1-nél kisebb értéket vesz fel. Ez azt jelenti, hogy a pénzeszközökkel nem fedezett kötelezettségek olyan nagy mértékűek, hogy azokra egy év bevételei nem nyújtanak fedezetet. A mutató értékelése során fontos információt hordozhat még a kötelezettségek összetétele, ezen belül a hosszú lejáratú kötelezettségek esetleg növekvő aránya. A mínusz 1-nél kedvezőtlenebb érték nem feltétlenül jelent súlyos kockázatot a hosszú lejáratú kötelezettségek esetében, hiszen annak teljes törlesztése hosszabb idő alatt, nem az elemzett évek végén meglévő pénzkészletből szükséges.

Ha a korrigált mutató értéke pozitív, akkor a pénzeszközök összege meghaladja a kötelezettségek összegét. A negatív érték eladósodottság szempontjából kedvezőtlen, mivel azt jelzi, hogy a likvid pénzeszközök nem elegendők a kötelezettségek finanszírozására. Negatív mutató esetén az a jó, ha a mutató abszolút értéke minél kisebb, pozitív mutató esetén, ha az értéke minél nagyobb.

Korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató = (Hosszú lejáratú kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke) / ((Hosszú lejáratú kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke) + (Saját tőke + Halasztott bevételek))

A mutató számítása során a társaság hosszú lejáratú kötelezettségének (pl. a hosszú távra kapott kölcsönök, beruházási, fejlesztési hitelek és egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek)

³ Ez az összeg megegyezik a vagyonkezelt eszközök értékével, ami a kiegészítő mellékletből leolvasható, ezért a mutató számításánál a vagyonkezelt eszközök értékével csökkentjük a kötelezettségeket.

értékét kell csökkenteni a vagyonkezelt eszközök értékével, a nevezőben a hosszú lejáratú kötelezettségek értékét a vagyonkezelt eszközök értéke csökkenti, a saját tőke összegét a halasztott bevételek értéke növeli. A mutató az önkormányzati társaságok hosszú távú eladósodottságát jelzi. Akkor tekinthető kritikusnak, ha az értéke meghaladja a 0,65-öt. (ÁSZ, 2021a-b, Zéman-Béhm, 2016) A mutató magas értéke hosszabb távú likviditási kockázatokat jelez.

Korrigált likviditási mutató: (Forgóeszközök – Pályázati előlegek) / (Rövid lejáratú kötelezettségek – Pályázati előlegek)

A versenyszférában alkalmazott likviditási mutató a gazdasági társaságok rövid távú fizetőképességének kifejezésére szolgál. Elméleti alapja az, hogy a gazdasági társaság forgóeszközeit, azaz likvid, illetve rövidtávon likviddé tehető eszközeit állítja szembe a társaság rövid lejáratú kötelezettségeivel. A likviditás hiánya a társaság pénzügyi feszültségéhez és ezáltal eladósodásához vezethet. (Zéman-Béhm, 2016)

Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok esetén a forgóeszközök és a rövidlejáratú kötelezettségek értékét egyaránt célszerű korrigálni a pályázati előlegek összegével, a korábban írtakkal összhangban. Az így kiszámított **korrigált likviditási mutató** értéke kritikus, ha nem éri el az 1,0-et. (Kistóth, 2021) Ebben az esetben a társaság likvid forgóeszközei nem biztosítanak fedezetet a rövid lejáratú kötelezettségekre. Következésképpen minél kisebb egynél a mutató, annál kedvezőtlenebb a társaság likviditási helyzete.

Szállítói tartozások likvid fedezete mutató = Pénzeszközök / Szállítói tartozások

A mutató mutatja, hogy a szállítói tartozásokra a leglikvidebb eszközök, a pénzeszközök milyen mértékben nyújtanak fedezetet.

Ha a mutató értéke eléri az 1-et, vagy annál nagyobb, akkor a társaság rendelkezik elegendő likvid pénzeszközzel a szállítói tartozások kifizetésére. A mutató értéke kedvezőtlen, ha 1 alatti értéket vesz fel, és annál kedvezőtlenebb, minél közelebb van a nullához.

Amennyiben a mutató évről évre 1 alatti, esetleg csökkenő értéket vesz fel, akkor megállapítható, hogy a társaság rendszeres bevételeiből származó pénzeszközei nem nyújtottak rövid távon fedezetet a szállítói tartozások rendezésére, ami eladósodáshoz vezethet, vagy súlyosbíthatja a fennálló eladósodottságot.

A szakirodalomban van olyan álláspont, miszerint az 1-nél kisebb (0,2-0,6) mutatóérték kockázatát célszerű vállalni, figyelembevétel a likvid eszközök tartásának költségeit. Ezt a társaságoknak egyedileg célszerű mérlegelniük, annak függvényében is, hogy szállítói tartozásaik kiegyenlítésére milyen feltételekkel tudnak hitelt igénybe venni. (Huzdik et al, 2020)

2.4 Az önkormányzati társaságok vagyonvesztési kockázatait jelző mutatók

A saját vagyon megőrzésének kockázatát jelző mutatók

Korrigált vagyonváltozási arány mutató = ((Befektetett eszközök mérlegsor elemzett időszak utolsó éve zárómérleg és az elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értékének különbsége) – (Vagyonkezelt vagyon elemzett időszak utolsó éve zárómérleg és az elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értékének különbsége)) / (Befektetett eszközök mérlegsor elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értéke – Vagyonkezelt vagyon elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értéke)

A mutató jelzi, hogy az elemzett időszakban a társaságnál a befektetett eszközök mérlegsor

értékének változása az elemzett időszak első éve január 1-i mérlegértéknek hányad részét képezte, értéke milyen irányban (csökkenés, növekedés), milyen mértékben változott. (ÁSZ, 2023.) A mutató számítása során a vagyonszerzési arány mutató számlálóját javasolt csökkenteni a vagyonszerzési eszközök elemzett időszakban történt nettó érték változásával annak érdekében, hogy látható legyen a társaság saját tulajdonában lévő befektetett eszközök nettó értékének változása. Ezen kívül a mutató nevezőjét csökkenteni szükséges a vagyonszerzési vagyon elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értékével annak érdekében, hogy ne csak a korrigált mutató számlálójában, hanem a nevezőjében is a saját vagyont tartalmazó befektetett eszközadatok szerepeljenek. A mutató 3 év alatt 0,1-et meghaladó csökkenése kockázatot jelez (ÁSZ, 2023).

A mutató alkalmazása során módszertani kockázatot jelent, hogy a bruttó érték csak új beruházás esetén egyezik meg az új értékkel, ha azonban az eszköz nem újkorában, hanem később kerül a társaság tulajdonába, akkor az akkori beszerzési értéke lesz a bruttó érték. Ez előfordulhat pl. ha a tulajdonos használt eszközt apportál a társaságba, használt eszközt ingyenesen átad, ha a társaság használt eszközt vásárol vagy a társaság átalakul, ennek keretében pl. a társaságba beolvad egy másik társaság. Az apportált, az ingyenesen átvett, a vásárolt, vagy beolvadás keretében átvett használt eszköz képes kedvezőbbé tenni a mutató értékét, mivel a társaságnál az apportálás, beolvadás keretében átvett használt eszközök mérleg szerinti (nettó értéke), a térítés nélkül átvett, vásárolt használt eszközök aktuális piaci értéke lesz a bekerülési érték, azaz ezt tekintik bruttó értéknek, függetlenül attól, hogy korábban mennyire íródtak le ezek az eszközök a korábbi tulajdonosnál. A társaság a használt eszközhöz kedvezőbb bekerülési értéken jut hozzá, mint az ugyanolyan, de új eszközhöz, viszont ennél az eszköznél hamarabb válhat szükségessé a csere vagy felújítás.

A vagyonszerzés kockázatait értékelő mutatók értékére hatást gyakorolhat, hogy a társaság alkalmazza-e a valós értéken történő értékelést, számol-e el a tárgyi eszközöknél érték helyettesítést, ha azok piaci értéke tartósan és jelentősen meghaladja könyv szerinti értéküket. Ebben az esetben ugyanis az érték helyettesítéssel azonos összegben értékelési tartalékot kell képeznie, ami a saját tőke része, így a pénzügyi stabilitási és eladósodási mutatók értékét is kedvezően befolyásolja. A tulajdonos önkormányzatoknak erre is figyelniük kell a társaságaik adatai alapján számított mutatók értékelésekor, mivel a piaci érték kedvezőtlen változása esetén az érték helyettesítés és ezzel párhuzamosan az értékelési tartalék összegét csökkenteni kell, ami rontja a pénzügyi stabilitási mutatókat.

Befektetett eszközök korrigált fedezettségi mutatója = (Saját tőke + Halasztott bevételek) / (Befektetett eszközök – Vagyonkezelte eszközök értéke)

A mutató azt jelzi, hogy az elemzett időszakban a társaságnál a saját tőke tárgyidőszaki értéke milyen mértékben nyújtott fedezetet a befektetett eszközök mérleg sor tárgyidőszaki értékére (ÁSZ, 2023). A mutató korrekciója szükséges a vagyonszerzési vagyonnal. Ezen kívül a számlálót célszerű megemlíteni a halasztott bevételekkel, mert azok visszatérítési kötelezettség nélkül finanszírozzák a befektetett eszközöket. A halasztott bevételek döntő hányadát a fejlesztési támogatások adják, mivel az önkormányzati társaságokra jellemző, hogy fejlesztéseiket jelentős mértékben vissza nem térítendő (önkormányzati, állami, uniós) támogatásból valósították meg. (ÁSZ, 2023). Ugyanakkor a halasztott bevételek ritkábban előforduló tételei (a térítés nélkül, ajándékként, hagyatékként átvett, többletként fellelt, elengedett vagy harmadik fél által átvállalt kötelezettség terhére beszerzett tárgyi eszközök forrása) sem járnak visszafizetési kötelezettséggel, azaz ezeket is indokolt korrekciós tételnek tekinteni.

A mutatót az elemzett időszak minden évére ki kell számítani, mivel a fedezettség mértéke akkor kedvezőtlen, ha a mutató értéke tartósan (több éven keresztül) 1-nél kisebb értéket vesz fel. Ha a mutató értéke egynél nagyobb, az azt jelenti, hogy nagyobb mértékben finanszírozta a társaság befektetett eszközeit a tulajdonos által átengedett, illetve a társaság gazdálkodásából eredő forrás az idegen források helyett.

Az első két mutató a befektetett eszközök összességére vonatkozik. Ily módon nem jelez negatív tendenciát, ha az immateriális javak vagy a tárgyi eszközök nettó értéke csökken, de a befektetett pénzügyi eszközök állománya ezzel arányosan emelkedik, például azért, mert a társaság pénzügyi eszközöket köt le tartósan az eszközök későbbi pótlása érdekében, vagy az eladott tárgyi eszközök ellenértékét tartósan befekteti. A további mutatók csak az immateriális javak és a tárgyi eszközök, illetve csak a tárgyi eszközök változását mérik, mivel a vagyongazdálkodás bizonyos jellemzői (pl. értékcsökkenés, használhatósági fok) csak ezekre az eszközökre értelmezhető.

Az eszközpótlás elmaradásának kockázatát jelző mutatók

A vagyonpótlási/eszközpótlási mutatókból képzett adatok alkalmasak annak jelzésére, hogy évente – vagy adott időszakban – milyen mértékben, nagyságrendben került sor az immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél az értékcsökkenés visszapótlására, és ezt figyelembe véve csökkent-e a vagyonelemek elhasználódottsága, folyamatos-e a társaságnál a régi eszközök újakra történő cseréje.

Korrigált eszközpótlási mutató = ((Az elemzett időszakban használatba vett immateriális javak és aktivált beruházások értéke + Az időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állomány változása) – (Vagyonkezelt eszközök időszaki aktivált beruházásainak értéke + Vagyonkezelt eszközök időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állományának változása)) / (Időszaki elszámolt értékcsökkenés értéke az eredménykimutatásból – Vagyonkezelt eszközök időszaki elszámolt értékcsökkenésének értéke)

A mutató megmutatja, hogy az évente elszámolt értékcsökkenéshez képest mekkora arányban történt eszközértéket növelő beszerzés, beruházás. A társaság tulajdonában lévő vagyon esetében az eszközpótlás értékeléséhez szükséges azonban a mutató korrekciója.

A korrigált eszközpótlási mutató számításához a számlálót a vagyonkezelt eszközök felújításaival, beruházásaival, a nevezőt a vagyonkezelt eszközök után az elemzett időszakban elszámolt értékcsökkenés összegével kell csökkenteni. A korrigált mutatót nem évente, hanem az elemzett időszak egészére, a 2019-2021. évekre számítjuk, mivel egy-egy társaságnál a beruházások nagyságrendje évente eltérő lehet, viszont hároméves összegében már közelítheti az adott időszakra elszámolt értékcsökkenést. Vagyonvesztési kockázatot jelent, ha a mutató értéke 1,0 alatti, ez ugyanis a fejlesztések, felújítások elmaradását jelzi az eszközök értékcsökkenéséhez képest. Az évente elszámolt értékcsökkenés összegét, így a mutató értékét befolyásolhatja, hogy a társaság milyen értékcsökkenés elszámolási módot választott. Amennyiben a tulajdonos önkormányzatnál több társaság eszközpótlása kerül értékelésre, célszerű kitérni az azoknál alkalmazott értékcsökkenés elszámolási módokra, az azok eltéréseiből adódó torzító hatásokra.

**Korrigált használhatósági fok mutató = Tárgyi eszközök könyv szerinti (nettó) értéke –
Vagyonkezelt vagyon nettó értéke) / Tárgyi eszközök bruttó értéke – Vagyonkezelt vagyon
bruttó értéke)**

A mutató a szakirodalom szerint a tárgyi eszközök állagát mutatja, kifejezi azok elhasználódásának fokát. Annak érdekében, hogy a társaság tulajdonában lévő vagyon elhasználódásának foka értékelhető legyen, korrigálni szükséges a mutatót. A *korrigált használhatósági fok mutató* számításánál a számlálót csökkenteni kell a vagyonkezelt eszközök nettó értékével, a nevezőt a vagyonkezelt eszközök bruttó értékével. A mutató értékének évről évre történő csökkenése a fejlesztések és pótlások elmaradását, az eszközök elhasználódását jelzi. (Paár et al, 2021; ÁSZ, 2023) Az adott évi mutató kedvezőtlen, kritikus értékére a szakirodalom konkrét értéket nem határoz meg, azonban jelen elemzés tapasztalata szerint a mutató 0,5 alatti értéke már kritikusnak tekinthető. Kedvezőtlen továbbá, ha a mutató értéke folyamatosan csökken. A használhatósági fok mutatót csak a tárgyi eszközökre számítjuk, mivel az immateriális javak esetében fizikai értelemben vett elhasználódásról nem beszélhetünk.

Az eszközpótlási mutató és a használhatósági fok mutató nem ugyanazt méri. Az eszközpótlási mutató ugyanis nem veszi figyelembe, hogy egy fejlesztés új eszköz létrehozását, vagy egy meglévő eszköz felújítását, cseréjét eredményezi. Ezzel szemben a használhatósági fok mutatót egy meglévő régi eszköz cseréje jobban növeli, mintha egy új eszköz beszerzésére kerül sor a meglévő változatlan használata mellett. Mind a korrigált eszközpótlási mutató, mind a korrigált használhatósági fok mutató értékét befolyásolhatja az eszközök összetétele, ezért célszerű – amennyiben rendelkezésre állnak az adatok – a mutatók elemzését eszközcsoportonként is elvégezni, figyelemmel arra is, hogy közvetlenül a közfeladatellátást szolgálják az eszközök vagy sem. A két mutató értéke kedvezőbb, ha a társaság tárgyi eszközeinek minél nagyobb részét az alacsony leírási kulcsú ingatlanok, építmények teszik ki, és a beruházások, felújítások is alapvetően ezeket érintik.

Az átalakulások hatása a korrigált használhatósági fok mutató értékét torzíthatja. Beolvadást követően előfordulhat, hogy az átvett eszközök valódi, fizikai használhatósága rosszabb lesz, mint a könyv szerinti adatok alapján számított használhatósági foka.

**Korrigált eszközmegújítási mutató = (Elemzett időszakban használatba vett immateriális
javak, tárgyi eszközök értéke – Elemzett időszakban aktivált vagyonkezelt eszközök értéke)
/ (Immateriális javak, tárgyi eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén –
Vagyonkezelt eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén)**

A mutató az immateriális javak és tárgyi eszközök értékének növekedését mutatja az elemzett időszakban (ÁSZ, 2023). A mutatót célszerű több évre kiszámolni, mivel a beruházások és felújítások, illetve azok használatba vétele (aktiválása) évenként nem egyenletesen történik. A vagyonkezelt eszközökkel történő korrekciót a korábban ismertetett összefüggések miatt célszerű elvégezni. A szakirodalom szerint a mutató értéke kritikus, ha az éves átlagban nem éri el a 0,1-et.

A társaság által vagyonkezelt vagyon tekintetében a visszapótlás teljesítésének értékelése szintén nagy fontossággal bír, mivel jogszabályi előírás is kapcsolódik hozzá. Az értékelést a vagyonkezelt vagyonra adaptált alábbi három mutatóval lehet elvégezni.

Vagyonkezelt eszközök eszközpótlási mutatója = (Vagyonkezelt eszközök időszaki aktivált beruházásainak értéke + Vagyonkezelt eszközök időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állományának változása) / Vagyonkezelt eszközök időszaki elszámolt értékcsökkenésének értéke

A mutató akkor vesz fel optimális értéket, ha az elemzett időszakban legalább az elszámolt értékcsökkenéssel azonos mértékű beruházást, értéknövelő felújítást végeztek a vagyonkezelt eszközökön. A mutatószám tekintetében az egy vagy annál nagyobb érték megfelelő, mivel ekkor a vagyon értéke nem csökken. A mutatót időszakra érdemes számítani, hogy a változás, a javulás értékelhető legyen.

Vagyonkezelt eszközök használhatósági fok mutatója = (Vagyonkezelt vagyon nettó értéke / Vagyonkezelt vagyon bruttó értéke)

A mutató a vagyonkezelt eszközök nettó és bruttó értékének hányadosaként évente számítandó. A mutató értéke kedvezőtlen, ha az elemzett időszakban folyamatosan csökken, és 0,5 alatti értéket vesz fel. A mutató értékének évről évre történő csökkenése a fejlesztések és pótlások elmaradását, az eszközök elhasználódását jelzi.

Vagyonkezelt eszközök eszközmegújítási mutatója = Elemzett időszakban aktivált vagyonkezelt eszközök értéke / Vagyonkezelt eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén

A mutató a vagyonkezelt vagyon elemzett időszakban aktivált értékének és a vagyonkezelt vagyon elemzett időszak végi bruttó értékének hányadosaként az immateriális javak és tárgyi eszközök értékének adott időszaki növekedését mutatja. Kedvező, ha a megújítási mutató éves átlagban legalább 0,1 értéket mutat, azaz az eszközök bruttó értéke 10 százalékának megfelelő aktiválás történik évente.

3 A mintába került önkormányzati társaságok pénzügyi stabilitási, eladósodási és vagyonvesztési kockázatainak elemzése

3.1 A pénzügyi stabilitási helyzet, illetve az azt veszélyeztető kockázatok

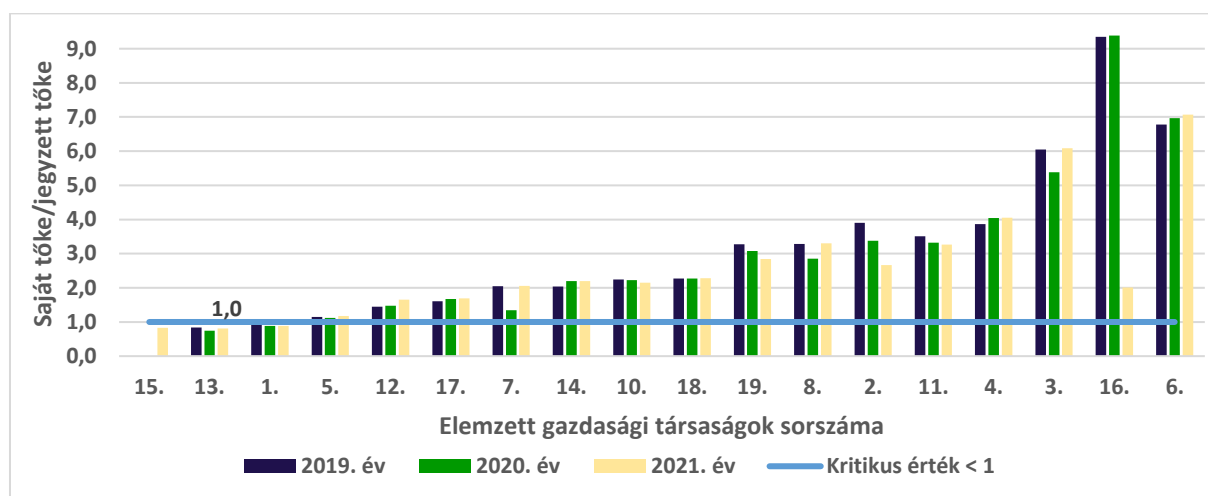
3.1.1 A saját tőke és jegyzett tőke arányának alakulása

Az önkormányzati gazdasági társaságok tulajdonos önkormányzatai számára a legalapvetőbb, jogszabályban előírt pénzügyi kockázatot jelenti a társaság veszteséges működése miatti pótbefizetés kockázata, amelynek előjelzésére a saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató alkalmazható.

A 4. sz. ábra 18 társaság⁴ saját tőke és jegyzett tőke aránya mutatójának alakulását szemlélteti 2019-2021. évekre⁵.

4. sz. ábra

A saját tőke és jegyzett tőke arány mutató 2019-2021. évi értékeinek alakulása

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A társaságok többségénél a saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató nem jelez közvetlen pénzügyi kockázatot, e társaságok saját tőke szerkezete stabil. Három társaság (13., 1., 5.) mutatója a kritikus érték körül ingadozott a vizsgált időszakban. Az utóbbi társaságok esetén indokolt a jövedelmezőség alakulásának vizsgálata a további két mutató segítségével. A többi társaság esetében is többletinformációhoz juthatunk e mutatók kiszámításával.

3.1.2 A társaságok gazdálkodása jövedelmezőségének alakulása

A társaságok jövedelmezőségének évenkénti alakulását a *jövedelmezőségi mutató I.* segítségével elemezzük, amelyet a tárgyévi adózott eredmény és a saját tőke hányadosaként minden évre külön kell kiszámítani⁶. Az 5. sz. ábra mutatja be a 19 társaság jövedelmezőségi mutató I. értékeit a 2019. évi mutató növekvő sorrendjében a 2019-2021. években⁷.

⁴ A 9. sz. társaság mutatóját a kiugró érték miatt nem ábrázoltuk. A társaság saját tőke és jegyzett tőke arány mutatója a vizsgált időszak mindhárom évében 18,6-28,7 közötti értékeket vett fel, amivel jelentősen meghaladta a mintában lévő többi társaság adatát.

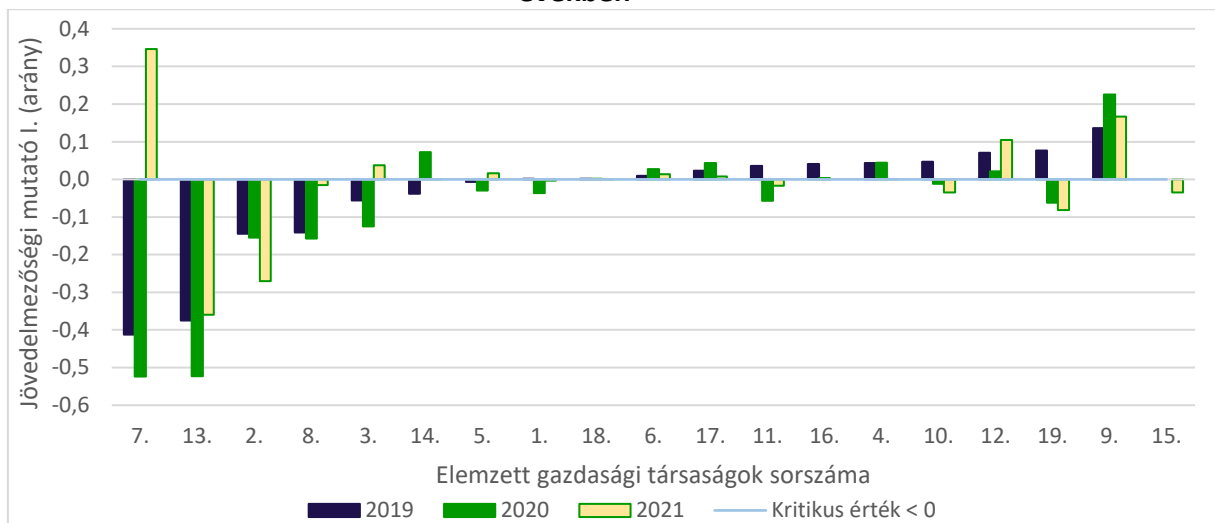
⁵ A 15. sz. társaságnál a 2019-2020. években a saját tőke értéke negatív volt, ezért a saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató erre a kettő évre vonatkozóan nem volt értelmezhető, így a 4. sz. ábrán sem jelenítettük meg.

⁶ A 15. sz. társaság saját tőkéje negatív volt 2019-2020. években, amely kiemelkedő kockázatot jelez, ezért ezekre az évekre a mutatót nem értékeltük.

⁷ A 16. sz. társaság adata 2021-ben kiugróan magas értéket (-3,662) vett fel, ezért az ábrában nem tüntettük fel.

A gazdasági társaságok Jövedelmezőségi mutató I. értékeinek alakulása a 2019-2021. években

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámolóadatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A jövedelmezőségi mutató I. értékei alapján a mindvégig pozitív saját tőkével rendelkező 18 társaság esetében háromféle mintát tudunk azonosítani.

Az elemzett időszakban hat olyan társaság (4., 6., 9., 12., 17., 18.) volt, amelyeknek a **mutatója pozitív értéket vett fel mindhárom évben**. E társaságok a 2019-2021. években nyereségesek voltak és saját tőkéjük pozitív előjelű volt. A mutatók értéke 0,001 és 0,226 között mozgott, ami a saját tőkéhez viszonyítva alacsony arányú nyereséget jelez. A hat társaság kiegyensúlyozott gazdálkodást folytatott, az önkormányzatok számára pótbefizetési kockázatot nem jelentettek. A hat társaság a település-üzemeltetésen túl ellátott más feladatot is, mint pl. távhőszolgáltatás, strand, uszoda, piac-vásár üzemeltetés. Ebből következően a társaságok nyereséges működéséhez hozzájárulhatott az is, hogy a településüzemeltetésen kívüli más, jövedelmező feladatot is elláttak.

Három társaságnál (2., 8., 13.) **mindhárom évben kritikus (negatív előjelű) jövedelmezőségi mutatóérték** jelentkezett. Az egyes években a társaságok mutatói a negatív tartományban változtak. A társaságok tárgyévi eredményeként mindhárom évben veszteség keletkezett, de saját tőkéjük még pozitív összegű volt. A veszteséges társaságok tevékenysége – a nyereséges társaságokéhoz hasonlóan – a település-üzemeltetési feladatokon túl más feladatokra is kiterjedt.

10 társaságnak **változó volt a jövedelmezősége**. Közülük négy társaság (1., 10., 11., 19.) a 2019. évi nyereséges gazdálkodás után 2020-2021-ben, egy társaság (16.) csak a 2021. évben – a társaságok beszámolóinak kiegészítő mellékleteiben szereplő információk alapján a koronavírus-járvány okozta kedvezőtlen hatások következtében – veszteségesé vált. Egy társaság (14.) esetében a 2019. évi negatív eredmény 2020-tól pozitívvá vált az önkormányzati kompenzáció és eszközértékesítés hatására, azonban a 2021. évben a pozitív eredménye – és a jövedelmezősége – szinte nullára csökkent. Ezzel szemben volt három olyan társaság (3., 5., 7.), amely a 2019-2020. időszaki veszteséges működés után a 2021. évben a gazdaság újraindulásának köszönhetően vált nyereségesé. Mindez alapvetően a tevékenységük jellegével hozható összefüggésbe, a 2021. évi nyereség eléréséhez hozzájárultak a közintézmények, fürdők, strandok újraindításából, a turizmus újraindulásából realizált bevételek, valamint az önkormányzati támogatások. A 15. társaság jövedelmezősége szintén változó lett volna (az adózott eredménye 2019-ben és 2021-ben negatív 2020-ban pozitív

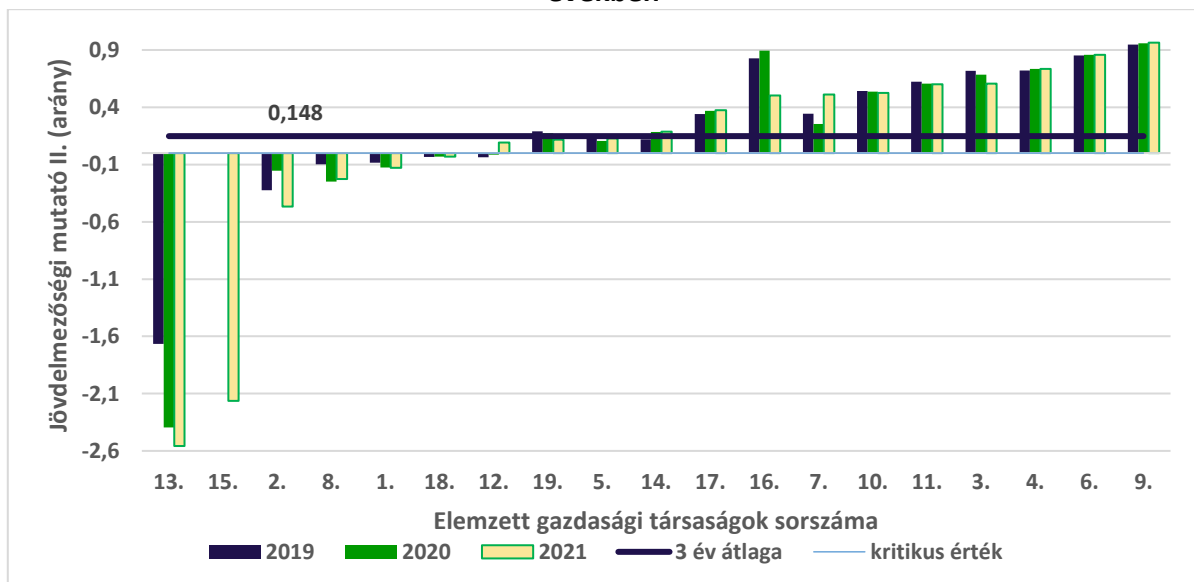
volt), ha a saját tőke 2019-2020-ban pozitív értéket mutat.

A társaságok jövedelmezősége és a feladatellátásuk jellege között nem azonosítottunk lényegi összefüggést, ugyanis a mindhárom évben pozitív mutatójú és a mindhárom évben negatív mutatójú társaságok is egyaránt elláttak a településüzemeltetési feladatokon kívül más feladatot (pl. ingatlankezelés, fürdő-, strand üzemeltetés) is.⁸

A társaságok negatív adózott eredménye akkor jelenthet pénzügyi terhet az önkormányzatnak, ha tartóssá válik. Ezért célszerű a jövedelmezőség hosszabb távú alakulását a *jövedelmezőségi mutató II.* segítségével is vizsgálni, amely a tárgyévi adózott eredmény és a felhalmozott eredménytartalék együttes összegét viszonyítja a saját tőkéhez. E mutató értékét a 19 társaság tekintetében az elemzett időszak minden évre kiszámoltuk. A kapott értékeket a társaságok 2021. évi mutatóértékeinek növekvő sorrendjében a 6. sz. ábra ismerteti.

6. sz. ábra

A gazdasági társaságok jövedelmezőségi mutató II. értékeinek alakulása a 2019-2021. években

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás⁹ és szerkesztés

A jövedelmezőségi mutató II. értéke a 19-ből 12 társaságnál minden évben pozitív volt, mivel az elemzett évek mindegyikében pozitív értékű volt az adott évi adózott eredmény és az eredménytartalék összege, és a saját tőke is pozitív előjelű volt. E társaságoknak a jövedelmezősége nem hordozott pénzügyi kockázatot a tulajdonos önkormányzatok számára. A jövedelmezőségi mutató II. értéke 6 társaságnál (1., 2., 8., 13., 15., 18.) negatív volt, azaz kritikus értéket vett fel mindhárom évben. A 18. társaság negatív eredménytartaléka a korábbi években felhalmozott veszteségből származott, és a mutató értéke csak minimális mértékben volt negatív. A fennmaradó öt társaság esetében megvizsgáltuk, hogy a tartósan veszteséges gazdálkodás előrevetítette-e azt a kockázatot, hogy a tulajdonos önkormányzatnak tőke visszapótlási kötelezettsége keletkezik. Erre a 4. sz. táblázat adatai világítanak rá.

⁸ Pontosabb és megalapozottabb összefüggést adhat a társaságok tevékenységekre szétválasztott eredménykimutatásának elemzése, erre azonban az elemzésünk nem terjedt ki.

⁹ A negatív 2019-2020. évi saját tőkével érintett 15. sz. társaság 2019-2020. évi mutatóját nem számítottuk ki.

A jövedelmezőségi és a saját tőke / jegyzett tőke arány mutató értékei a kockázatos gazdasági társaságoknál

Társaság sorszáma	Jövedelmezőségi mutató II.			Saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató		
	2019	2020	2021	2019.	2020.	2021.
1.	-0,085	-0,125	-0,129	0,922	0,889	0,886
2.	-0,324	-0,155	-0,467	3,904	3,380	2,661
8.	-0,099	-0,249	-0,225	3,282	2,853	3,304
13.	-1,665	-2,394	-2,557	0,834	0,742	0,808
15.	negatív saját tőke		-2,162	negatív saját tőke		0,833

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A táblázatból leolvasható, hogy a tartósan veszteséges gazdálkodás okozta pénzügyi stabilitási kockázatot az érintett önkormányzatok különböző módon kezelték.

A 15. társaság jegyzett tőkéje az induláskor (2018-ban) nagyon alacsony volt, következésképpen a 2019. és 2020. évi veszteséges gazdálkodás miatt hamar jelentkezett a pótbefizetési kötelezettség pénzügyi kockázata. Az önkormányzat 2021. évi pótbefizetése következtében 2021. évi saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató értéke (0,833) már megfelelt a Ptk. előírásának (nagyobb volt 0,5-nél), azonban még mindig 1 alatti értéket mutatott.

A 13. társaságnál a jövedelmezőségi mutató II. értéke 2019-2021-ben folyamatosan romlott. Az önkormányzat – bár még nem volt kötelezett rá – pótbefizetés jogcímen a lekötött tartalék megemelésével pótolta a veszteség miatt lecsökkent saját tőkéjét, de csak olyan mértékben, hogy a saját tőke/jegyzett tőke arány némileg 0,5 feletti legyen, és a társaság a működőképességét megőrizze.

A jövedelmezőségi mutató II. értéke három társaságnál (1., 2., 8.) -0,085 és -0,467 között mozgott. A 1., 2., 8. társaságok üzleti tervét szinte minden évben veszteséggel hagyták jóvá a tulajdonos önkormányzatok.

Az 1. társaság tulajdonosa, ügyvezetője még nem volt intézkedésre kötelezett, mivel a saját tőke még nem csökkent le sem a jegyzett tőke 50%-ára, sem a jegyzett tőke jogszabályban meghatározott minimális szintje (3,0 M Ft) alá. Ez annak köszönhető, hogy a 19 társaság közül az elemzett időszakban az 1. társaság jegyzett tőkéje volt a legmagasabb összegű.

Ezzel szemben a 2. és a 8. gazdasági társaságot tulajdonló önkormányzatok a saját tőke / jegyzett tőke arányt a tőketartalék és a jegyzett tőke emelésével magas szinten tartották, és egyben biztosították, hogy a társaságok a tartósan veszteséges gazdálkodás mellett is megőrizzék pénzügyi stabilitásukat.

A 4. sz. táblázat adatai alapján arra lehet következtetni, hogy a társaságok (1., 2., 8., 13.) nem eredményágon (nyereséges gazdálkodással) érték el a pénzügyileg stabil helyzetet, hanem esetükben kettő önkormányzat a tőketartalék és jegyzett tőke emelésével, egy a lekötött tartalék folyamatos emelésével, egy önkormányzat a jelentős összegű jegyzett tőke útján biztosította a társaság pénzügyi stabilitását. E megoldás „racionalitása” leginkább az 1. és 2. sz. társaságok finanszírozásának példáján keresztül mutatható be. Esetükben a közfeladatok ellátása vállalkozási szerződések és közfeladatellátási szerződések alapján történt, amelyekben meghatározásra kerültek a feladatellátási díjak. A társaságok az ellátott feladatok díját az önkormányzat számára kiszámlázták. A szerződésekben meghatározott – a ráfordításokat nem fedező – díjak egyúttal azt jelentették, hogy a díjak után – az

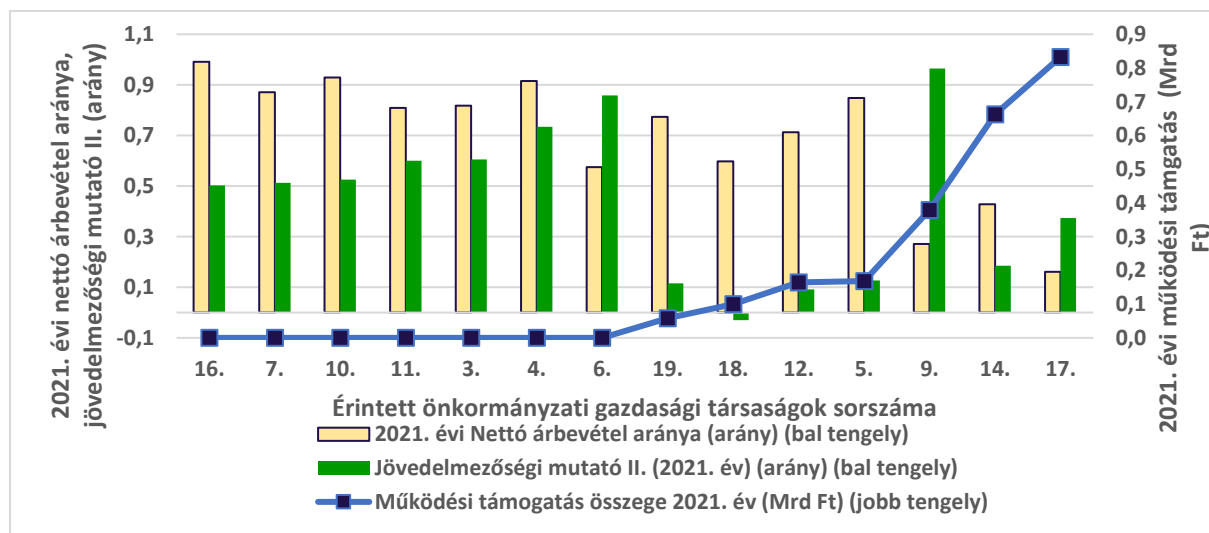
önkormányzat által fizetendő – általános forgalmi adó összege is kisebb volt annál, mintha a ráfordításokat kompenzáló díjat fizetett volna az önkormányzat. Az alacsony díjak miatti veszteségessé válás következtében pedig a társaságoknak nem keletkezett társasági adó-fizetési kötelezettsége.

A tartósan veszteséges gazdálkodás tulajdonosi beavatkozás nélkül ellehetetlenítette volna a társaságok működését. Így a tulajdonos önkormányzatoknak más finanszírozással kellett a társaságok pénzügyi helyzetét javítani. Jó példa erre a 2. társaság, amelynek pénzügyi stabilitását nagyban erősítette, hogy a 2019. évben az önkormányzat megemelte a jegyzett tőkéjét és tőketartalékát. Az érintett társaságok közül háromnál (1., 2., 8. társaságok) a tulajdonos által biztosított források (pl. jegyzett tőke, tőketartalék) aránya magas, így a jelentős összegű saját tőkére tekintettel a pótbefizetés, mint kötelezettség veszélye az elemzett időszakban nem állt fenn. A 13. társaságnak nem volt jelentős jegyzett tőkéje, tőketartaléka, a pótbefizetési kötelezettség veszélye fennállt, csak mindig megelőzte a lekötött tartalék emelésével.

A 6. sz. ábrán az is figyelemre méltó, hogy a gazdasági társaságok egy köre esetében a jövedelmezőségi mutató II. értéke mindhárom évben alacsony mértékű volt (0,4 alatt maradt), míg egy másik köre esetében a 0,4-et jelentősen meghaladta. Ezek között kivételt csak a 7. társaság jelentett, amelynek a mutatója 2019-2020-ban 0,4 alatt volt, majd 2021-ben 0,4 fölé emelkedett. A 16. társaság mutatója 2021-ben jelentősen romlott, de a 0,4 érték felett maradt. Ebből arra következtethetünk, hogy van a társaságoknak egy olyan köre, amely tartósan szerény nyereséggel működik, és egy másik köre, amelyek esetében számottevőbb a nyereség. Ennek a hátterét a 7. sz. ábra világítja meg.

7. sz. ábra

**A 2021. évi működési célú támogatás, a 2021. évi nettó árbevétel aránya az
összbevételhez¹⁰ képest és a 2021. évi jövedelmezőségi mutató II. értékei összefüggése**

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

¹⁰ A nettó árbevétel arányának számítása során a nettó árbevétel és az egyéb bevétel összegéhez, mint összbevételhez viszonyítottuk a nettó árbevételt, mivel az aktivált saját teljesítményekből és a pénzügyi műveletekből származó bevételt nem számottevőnek értékeltük. Az egyéb bevételek az elemzett körben alapvetően működési támogatásból származtak.

Az ábra a 2021. évre számított jövedelmezőségi mutató II.-t, valamint a 2021. évi nettó árbevétel arányát az összbevételhez képest és a tulajdonos önkormányzatok által a 2021. évben biztosított működési célú támogatást mutatja be a 19-ből – fentebb már értékelt, negatív jövedelmezőségi mutató II.-vel rendelkező öt társaság (1., 2., 8., 13., 15.) kiszűrését követően – fennmaradó 14 társaság esetében. A 7. sz. ábrával azonos szerkezetű ábrát készítettünk a 2019. és a 2020. évek adataiból is (lásd a 2. számú mellékletben). A két ábráról leolvasható összefüggések lényegében azonosak azokkal, amelyeket a 7. sz. ábra szemléltet.

Az ábráról kirajzolódik az erős összefüggés a nettó árbevétel aránya és a jövedelmezőségi mutató II. értéke között: a magas (100%-os, vagy azt közelítő) nettó árbevétel arányhoz általában magas jövedelmezőségi mutató II. tartozik, míg az alacsonyabb nettó árbevétel arányhoz alacsony értékű jövedelmezőségi mutató II. kapcsolódik. Az egyetlen kivételt a 9. társaság jelenti. A 100 % alatti nettó árbevétel arány ugyanakkor azt is jelenti, hogy a társaság – jellemzően saját tulajdonos önkormányzatától – működési célú támogatásban is részesül. E támogatást azonban az önkormányzatok igyekeznek olyan szinten tartani, hogy a társaság mérleg szerinti eredménye még pozitív legyen, de minél kevesebb kiadást jelentsen az önkormányzatnak.

A társaságok finanszírozásában tehát három modellt azonosítottunk:

- A **működőképességet tulajdonosi befizetéssel** biztosító modellt, amely a társaság számára nem biztosítja a nyereséges működés finanszírozási feltételeit, és tulajdonosi befizetésekkel teremti meg a társasága pénzügyi stabilitását. Ennek a modellnek az alkalmazása a 2., a 8. és a 13. társaságok esetében vélelmezhető. (Esetleg a 15. társaság is ebbe a körbe sorolható, de a mindössze hároméves működés alapján ez nem egyértelmű). A pénzügyi stabilitást tulajdonosi befizetéssel biztosító modell következménye, hogy a társaság kevesebb társasági adót és az önkormányzat kevesebb áfát fizet meg, mintha az önkormányzat tulajdonosi befizetés helyett kiszámlázott díj formájában finanszírozná a társaságot. Mutatói alapján idetartozik még az 1. társaság is, mivel tartósan veszteséges, de a rendkívül magas jegyzett tőkének köszönhetően nem volt még szükség pótlólagos befizetésre.
- A **„működési támogatást minimalizáló”** modellt, amelyben a társaság díjbevételét (amelynek meghatározó része az önkormányzattól származik) az önkormányzat a nyereségességet még éppen biztosító mértékű működési támogatással egészíti ki. Ez volt a jellemző az 5., a 12., a 14., a 17., a 18. és a 19. társaságra, melyek (a 14. és 19. kivételével) nonprofit jelleggel működtek. Ez a modell a társasági adókötelezettséget nem befolyásolta, viszont az önkormányzat kevesebb áfát fizet meg így, mintha működési támogatás helyett kiszámlázott díj formájában finanszírozná a társaságot.
- A **„piaci”** modellt, amelyben az önkormányzat nyereséget biztosító díj megfizetésével finanszírozza az általa megrendelt feladatokat, és működési támogatást nem nyújt a társasága számára. E modell működtetése azonosítható a 3., a 4., a 6., a 7., a 10., a 11. és a 16. társaságok esetében, mely társaságok a településüzemeltetésen kívüli más, jövedelmező feladatot is elláttak.

A 9. társaságot nem lehetett egyik modellbe sem besorolni, mivel a nagyarányú működési támogatás a jövedelmezőségét viszonylag magas szintre emelte.

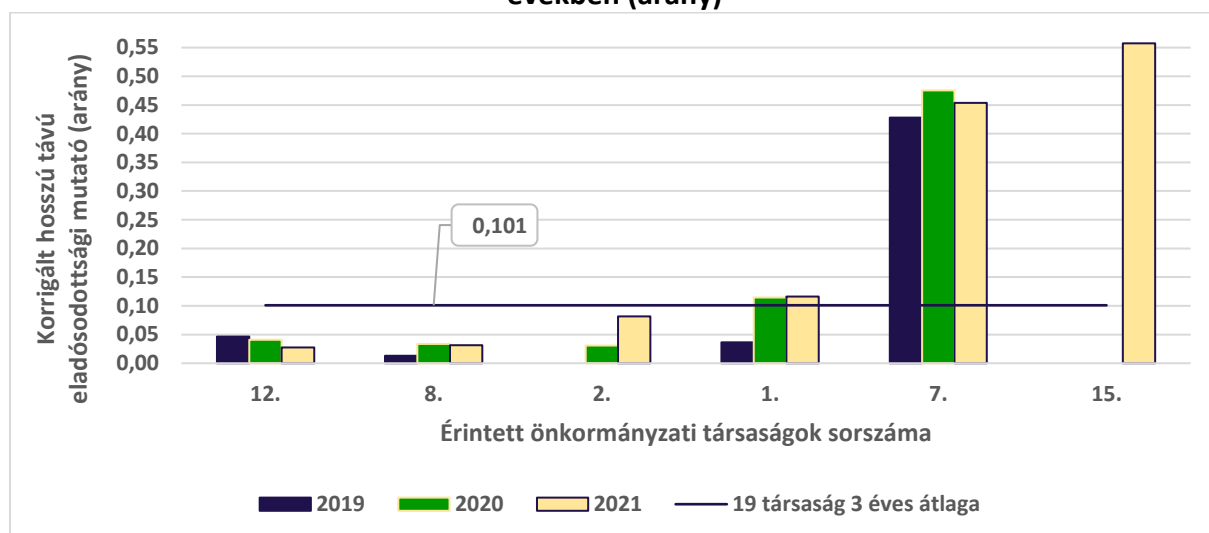
3.2 Az eladósodottsági kockázatok

3.2.1 A hosszú távú eladósodottság kockázatai

A társaságok hosszú távú eladósodottsági helyzetét a *korrigált hosszú távú eladósodottsági mutatóval* fejezzük ki. Hosszú lejáratú kötelezettséggel az elemzettek közül 11 társaság rendelkezett. Négy társaságnak (1., 7., 12., 17.) volt hosszú lejáratú hitele. Ebből kettő (1., 17.) – többéves törlesztési ütemezésű – folyószámla-hittel, míg kettő (7., 12.) fejlesztési, beruházási hittel rendelkezett. A 7. és 12. sz. társaság mindhárom évben, az 1. sz. társaság csak 2021-ben, a 17. sz. társaság csak 2019-ben rendelkezett hosszú lejáratú hittel. A négyből három hitel az önként vállalt feladatok ellátását szolgálta. A folyószámla-hitelekhez kapcsolódóan (1., 17.), illetve a 12. sz. társaság fejlesztési hiteléhez a tulajdonos önkormányzatok készfizető kezességet vállaltak. A mutató értéke minden társaságnál 0,65 (kritikus érték) alatt maradt. A 8. sz. ábra a legmagasabb mutatóval rendelkező hat társaság mutatóértékeit ábrázolja a 2019-2021. években¹¹.

8. sz. ábra

A korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató alakulása hat társaságnál a 2019-2021. években (arány)

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján, ÁSZ számítás és szerkesztés

A mutató a legmagasabb értéket (0,56) a 15. társaságnál 2021-ben érte el. Az alapító önkormányzattal szemben volt kötelezettsége, mindhárom évben, de a saját tőkéjének negatív értéke miatt a mutatóját csak 2021-re számoltuk ki. A mutatója a 2021-ben még mindig nagyon alacsony saját tőke miatt vett fel viszonylag magas értéket.

Számottevő, de nem kritikus mértékű volt a 7. társaság hosszú távú eladósodottsága a fejlesztési hitel és önkormányzati kölcsön miatt.

Összességében az elemzett időszakban nem merült fel hosszú távú eladósodottsági kockázat. Az eladósodottság kialakulását gátolta, hogy az önkormányzatok többségi tulajdonába tartozó gazdasági társaságok a Gst. 10.-10/F. §-ában előírtak alapján, kizárólag a Kormány előzetes hozzájárulásával vállalhatnak kezességet és garanciát, valamint köthetnek adósságot keletkeztető ügyletet.

3.2.2 Az általános eladósodottság kockázatai

Eladósodottságot nemcsak a hosszú lejáratú kötelezettségek, hanem a rövid és hosszú lejáratú kötelezettségek együtt is okozhatnak. Ennek helyzetét, azaz a társaságok általános

¹¹ A 15. társaság saját tőkéje negatív volt 2019-2020. években, ezért ezekre az évekre a mutatót nem értékeltük.

eladósodottságát értékeli a 19 társaságnál a korrigált tőkefeszültségi mutató és a korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutató.

A *korrigált tőkefeszültségi mutatóval* mérhető, hogy a saját tőke és a halasztott bevételek együttesen elegendő fedezetet biztosítottak-e a kötelezettségek teljesítésére. A mutató három társaságnál (7., 15., 16.) jelzett kockázatot.

A 7. társaságnál a mutató értéke mindhárom elemzett évben kockázatot jelzett a fennálló hitel, kölcsön és szállítói tartozás okán.

A 15. társaság saját tőkéje negatív volt a 2019-2020. években, ami önmagában kiemelkedő kockázatot jelez, ezért ezekre az évekre a mutatót nem értékeltük. A 2021. évben az elvárt értéktől (0 és 1 között) jelentősen eltérő értéket vett fel a korrigált tőkefeszültségi mutató (6,8), aminek oka a társaság kötelezettségeihez képest alacsony összegű saját tőke.

A 16. társaság esetében a mutató a 2019-2020. évi kedvező értékek után a 2021. évben kockázatot jelzett, amit a tulajdonos önkormányzat felé fennálló magas összegű évrégi szállítói tartozás, illetve a saját tőke összegének 2021. évi – a koronavírus-járvánnyal összefüggő veszteség miatti – jelentős visszaesése okozott.

Az elemzett társaságok közül 16-nál a tőkefeszültségi mutató értéke kedvező volt, nem jelzett eladósodottsági kockázatot.

A *korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutató* számítása során a pénzeszközökből levonásra került a vagyonkezelt eszközök értékével csökkentett kötelezettségek összege, majd a különbséget elosztottuk a nettó árbevétel és az egyéb bevétel együttes összegével. Kockázatot jelez a mutató negatív értéke, mivel ebben az esetben a pénzeszközök nem fedezik a kötelezettségeket. Növekvő kockázatot jelez, ha a mutató értéke alatta marad a mínusz 1-nek, mivel akkor a fennmaradó kötelezettségekre a bevételek sem nyújtanak fedezetet.

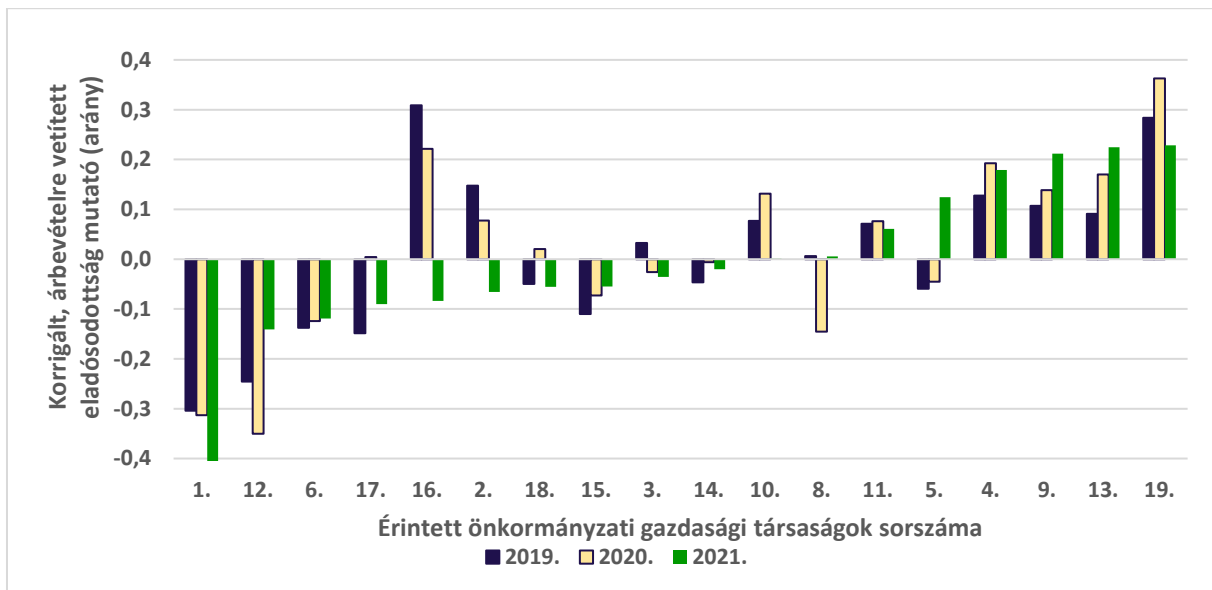
A 2019-2021. évi mutatók értéke a 7. sz. társaságnál volt az elvárt értéknél (-1) kisebb. A kedvezőtlen értéket elsősorban az okozta, hogy a társaság kötelezettségeinek összege a 2019-2021. években még olyan pályázati előleget tartalmazott, amelynek elszámolását technikai okokból a MÁK nem tudta lezárni, annak ellenére, hogy a fejlesztés már befejeződött. Következésképpen a társaságnak ezt az összeget a halasztott bevételek helyett a rövid lejáratú kötelezettségek között kellett nyilvántartania. E példa arra hívja fel a figyelmet, hogy egy társaság pénzügyi helyzetét nem célszerű a mutatók alapján mechanikusan értékelni, hanem mindig konkrétan meg kell vizsgálni, hogy a mutató kritikus értéke milyen folyamatok (vagy egyéb technikai okok) következménye.

A 9. sz. ábra szemlélteti a 2019-2021. évi mutatók alakulását a 2021. évi mutatók szerint növekvő sorba rendezve 18¹² társaságnál.

---

¹² A 7. társaság átlagot jelentősen meghaladó értékű mutatóit (2019-ben -1,057, 2020-ban -1,609, 2021-ben -1,245) nem tartalmazza a 9. sz. ábra

18 társaság korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutatója a 2019-2021. években

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A 18 társaság közül 13 társaságnál legalább egy évben a pénzeszközök teljes egészében fedezetet nyújtottak a kötelezettségekre. Öt társaságnál (1., 6., 12., 14., 15.) a mutató alapján az elemzett időszak egyik évében sem volt elegendő a kötelezettségekre a december 31-i mérlegben szereplő pénzeszköz, azonban a fennmaradó kötelezettségekre a bevételek még fedezetet nyújtottak, mivel a mutatók értéke nem volt kisebb a kritikus értéknél (-1). Összességében a mutató értéke nem jelzett kockázatot a társaságoknál.

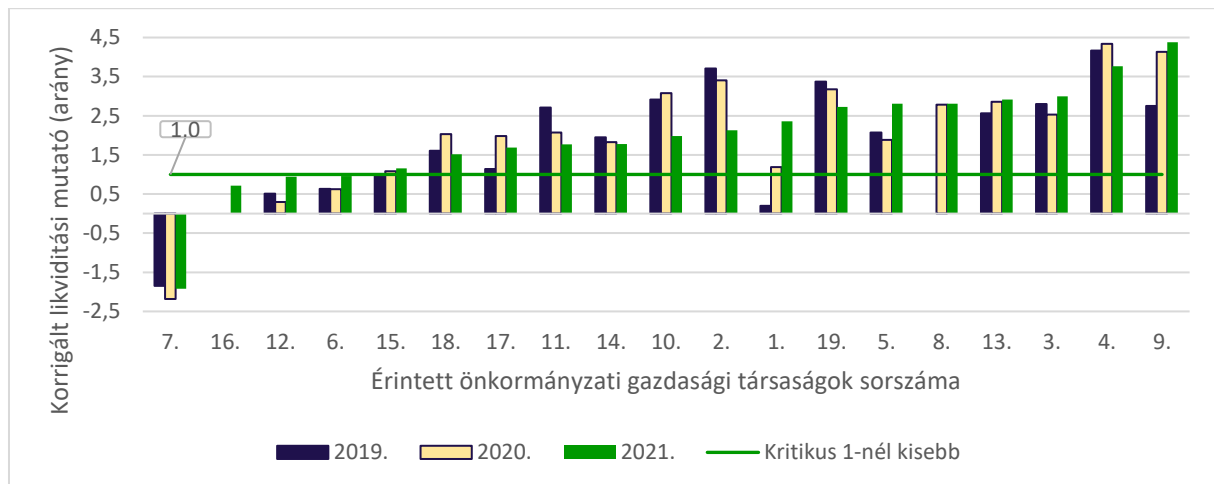
3.2.3 A társaságok likviditási helyzete

A gyenge likviditás közvetve előjelezheti a társaság eladósodásának kockázatát. Ennek feltárása érdekében két likviditási mutató értékeit elemeztük: a korrigált likviditási mutatót, amely a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek pályázati előleggel korrigált értékeinek arányát fejezi ki, valamint a szállítói tartozások likvid fedezete mutatót, amely pénzeszközök és a szállítói tartozások hányadosa.

A korrigált likviditási mutató 2019-2021. évre vonatkozó adatait a 10. sz. ábra szemlélteti.

A gazdasági társaságok korrigált likviditási mutatóinak alakulása a 2019-2021. években

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves mérlegadatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A korrigált likviditási mutató értéke az elemzett 19 társaságból 13-nál mindhárom évben kedvezően alakult, meghaladta a kritikus 1,0 értéket, értékük 1,1 és 18,7 között mozgott. Az átlagtól jelentősen eltérő adatokat nem ábrázoltuk.

A teljes elemzett időszakban, azaz egymást követő mindhárom évben kritikus likviditással három társaság (6., 7., 12.) rendelkezett. A 7. és a 12. gazdasági társaságnál a fejlesztési hitel törlesztő részlete rontotta a likviditási mutató értékét. Figyelemreméltó, hogy a fejlesztési hitel felvétele a két társaság hosszú távú eladósodottsági rátáját nem húzta le a kritikus érték alá, a rendszeresen fizetendő törlesztőrészek azonban a társaságok pénzeszközeit leapasztották, így korrigált likviditási mutatójuk már likviditási kockázatot jelzett. A 7. sz. társaságnál a likviditási mutató negatív értékéhez a korábban már ismertetett elszámolástechnikai probléma is hozzájárult. A 6. társaságnak nem volt hosszú lejáratú hitele, így nála kizárólag a rövid lejáratú kötelezettségek magas állománya okozta a likviditási mutató kritikus értékét.

Összességében az elemzett 19 társaság nagy részének likviditása nem jelentett kockázatot a tulajdonos önkormányzat számára, mivel a társaságok saját likvid eszközei fedezetet biztosítottak a mérleg fordulónapján (december 31-én) a rövid lejáratú kötelezettségeikre.

A szállítói tartozások likvid fedezete mutató, azt jelzi, hogy biztosított-e a szállítói tartozások finanszírozása a pénzeszközökből. E mutató értéke a 6. és 7. sz. társaságnál jelzett kockázatot mindhárom évben. Kockázatot jelzett még a 16. sz. társaság 2021. évi adata, amit egy nagy összegű, az önkormányzat által benyújtott számla hatása okozott. Kockázatos volt még a 18. társaság 2021. évi adata, amelyet a szállítói kötelezettségállomány növekedése okozott.

A mutató az elemzett időszakban a további 15 társaságnál vagy nem volt kritikus, vagy 2021. évre javult.

3.3 A társaságok vagyonmegőrzését, illetve a vagyonmegőrzés elmaradásának kockázatait jellemző mutatók

A vagyonváltozási mutatók a befektetett eszközök állományának változását is jelzik. Ha a társaság a befektetett pénzügyi eszközeinek növelésével megfelelő összeget képez az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékcsökkenésének pótlására, akkor a vagyonváltozási mutatók nem jeleznek kockázatot.

3.3.1 A gazdasági társaságok tulajdonában lévő vagyon megőrzése

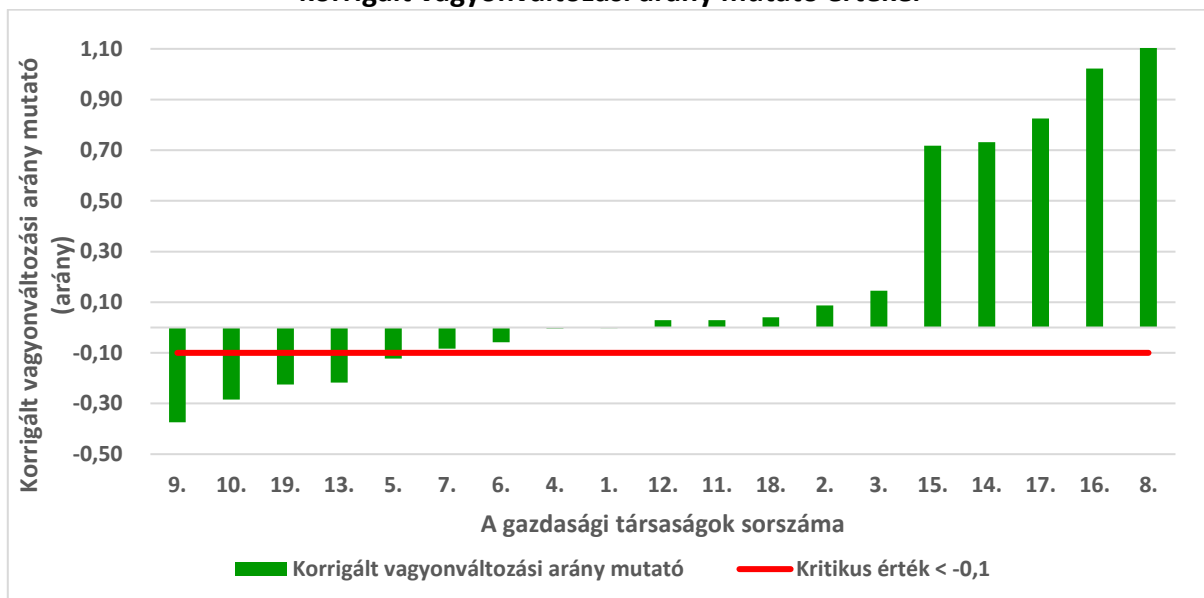
A vagyonmegőrzés mellett az önkormányzatok működése, vagyongazdálkodása szempontjából a nemzeti vagyonba tartozó immateriális javak és tárgyi eszközök elhasználódásának, illetve visszapótlásának mértéke meghatározó, amit a vagyonpótlási/eszközpótlási mutatókkal mérhetünk.

A társaságok vagyonának változása

A *korrigált vagyonváltozási arány* mutató azt érzékelteti, hogy a vagyon változása a társaság tulajdonában lévő befektetett eszközök időszak eleji nettó értékéhez képest milyen arányú volt. A mutató elemzett időszakra (3 évre) számított értéke akkor jelez kockázatot, ha 0,1-et meghaladó csökkenést mutat. Ebből következően kritikus értéknek a -0,1-et határoztuk meg. A negatív mutatóérték azt jelenti, hogy a társaságoknál az elemzett időszak vége és eleje között csökkent a befektetett eszközök nettó értéke, azaz vagyonvesztés következett be. A mutatónak a 2019. január 1-jei és 2021. december 31-ei adatok alapján számított értékét társaságonként, a mutató növekvő sorrendjében a 11. sz. ábra mutatja be.

11. sz. ábra

A társaságok 2019. évi nyitómérleg és 2021. évi zárómérleg adatai alapján számított korrigált vagyonváltozási arány mutató értékei

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A 19-ből tíz társaságnál a vagyon nőtt, nem történt vagyonvesztés. Ebből a 8. társaságnál a vagyon kiugró növekedését egy társaság 2019. december 31-i beolvadása okozta.

Az elemzett társaságok közül az elemzett időszakban (3 év alatt) kilencnél negatív volt a korrigált vagyonváltozási arány mutató értéke, azaz a saját vagyon tekintetében vagyonvesztés következett be. Közülük ötnél (5., 9., 10., 13., 19.) a mutató értéke kedvezőtlenebb volt a kritikus (-0,1) értéknél. Emögött az 5. és a 10. sz. társaságoknál

elsősorban az ingatlanértékesítés, továbbá az 5. sz. társaságnál még a selejtezés, míg a 9., 13. és 19. sz. társaságnál a tárgyi eszközök vagyonmegőrzésének elmaradása állt. Következésképpen az utóbbi három társaság tulajdonában lévő befektetett eszközök elemzett időszakban történt változása jelzett olyan mértékű vagyonvesztést, amelynek visszapótlása mind a társaság, mind a tulajdonos önkormányzat számára pénzügyi terhet jelent majd, azaz kockázatot hordoz.

A befektetett eszközök fedezetének alakulása

A befektetett eszközök korrigált fedezettségi mutatója jelzi, hogy a gazdasági társaságnál a saját tőke és a halasztott bevétel milyen mértékben nyújtott fedezetet a társaság tulajdonában lévő befektetett eszközök állományára. A mutatót az elemzési időszak minden évére külön-külön számítottuk. Akkor jelez kockázatot a mutató, ha értéke több éven át kisebb mint 1,0. Az elemzéshez a társaságokat két csoportra osztottuk aszerint, hogy nőtt vagy csökkent az elemzett időszakban a befektetett eszközeik nettó értéke.

Az elemzett időszakban 10 társaságnál történt vagyonnövekedés. Ezen társaságok közül hét társaságnál a mutató értéke minden évben kedvezőbb volt a kritikus értéknél (1,0), azaz a vagyonnövekedést minden évben tudták a saját tőke növekedéséből és/vagy a fejlesztési támogatásból finanszírozni.

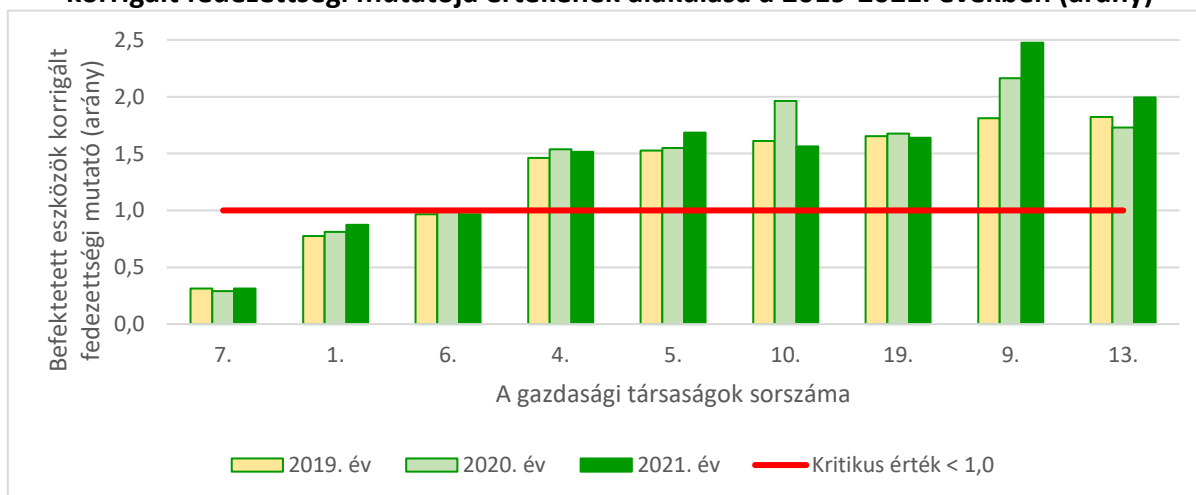
A mutató értéke a 12. és 15. sz. társaságnál mindhárom évben, a 16. társaságnál a 2021. évben a kritikus érték alatti volt. Ez azt jelenti, hogy e társaságok az elemzett időszakban úgy érték el a saját vagyon növekedését, hogy a tulajdonukban lévő befektetett eszközöket a saját, támogatásokkal növelt források mellett idegen forrásokból is finanszírozták. A 12. sz. társaság a fejlesztésekhez hitelt vett fel.

A 2021-ben veszteségesé vált 16. sz. társaság mutatójának jelentős romlása arra hívja fel a figyelmet, hogy veszteséges gazdálkodás következtében csökken a saját tőke összege, így a növekvő vagy változatlan értékű eszközállomány finanszírozásába nagyobb mértékben kell az idegen forrásokat bevonni, amennyiben a tulajdonos önkormányzat a veszteséget más módon nem kompenzálja.

Azon gazdasági társaságoknál, amelyeknél a befektetett eszközök nettó értéke csökkent 2019-ről 2021-re, a 12. sz. ábra mutatja be a befektetett eszközök korrigált fedezettségi mutatója értékének alakulását a mutató 2019. évi értékének növekvő sorrendjében.

12. sz. ábra

A vagyonvesztést mutató gazdasági társaságok tulajdonában lévő befektetett eszközök korrigált fedezettségi mutatója értékének alakulása a 2019-2021. években (arány)

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Az elemzett időszakban 9 társaságnál csökkent a befektetett eszközök nettó értéke. Közülük három társaságnál (1., 6., 7.) a mutató értéke mindhárom évben kedvezőtlen, kritikus érték alatti volt, a 6. társaságnál azonban csak minimális mértékben. A 7. társaságnál ezt részben a már említett elszámolástechnikai probléma okozta¹³. Az 1. és a 7. társaság volt az, amelyeknek csökkenő vagyona finanszírozásába idegen forrásokat is be kellett vonnia. Valójában idegen forrásból (hitelből) valósítottak meg fejlesztést, de ennek értéke sem kompenzálta az értékcsökkenés miatt elszenvedett vagyonesztést.

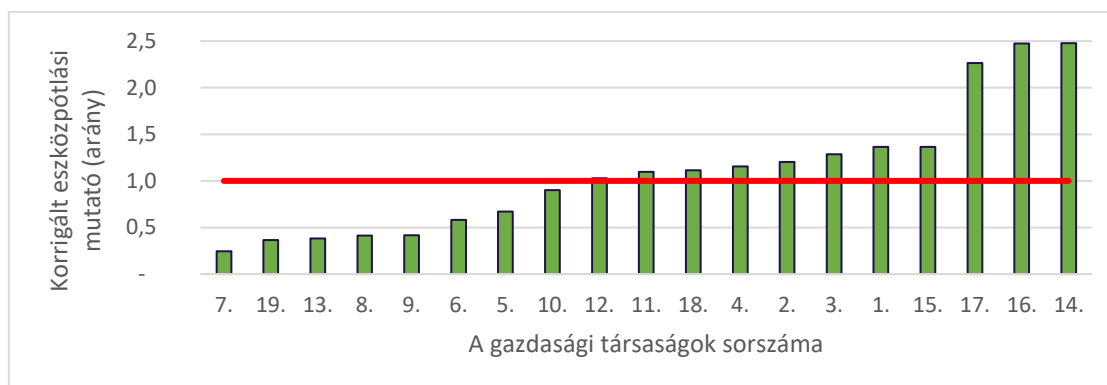
A gazdasági társaságok saját vagyonának visszapótlása

Ha egy társaság nem gondoskodik az elszámolt értékcsökkenés visszapótlásáról, vagy nem képez elegendő tartalékot a befektetett pénzügyi eszközeinek növelésével az értékcsökkenés pótlására, akkor csökken a befektetett eszközeinek nettó értéke. Ez rövidtávon vagyonesztési kockázatot jelez, hosszabb távon az eszközökkel ellátott közfeladatok minőségromlását eredményezheti. Célszerű, hogy egy társaság legalább az értékcsökkenés összegében végezzen beruházást vagy felújítást, illetve bővítse immateriális javait. A társaságtól az viszont nem várható el, hogy minden évben pont az értékcsökkenés összegében fejlesszen. Ezért az eszközpótlás megvalósulását célszerű hosszabb időszakra, esetünkben az elemzett három évre értékelni.

A *korrigált eszközpótlási mutató* a 2019-2021. években az immateriális javak bővítésére, valamint a tárgyi eszközökre fordított felújítások, beruházások összegének és az immateriális javak és tárgyi eszközök után elszámolt értékcsökkenésnek a hányadosaként számítottuk ki, melyet a 13. sz. ábra mutat be.

13. sz. ábra

A társaságok korrigált eszközpótlási mutatója az elemzett időszakban (arány)

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A 19-ből 11 társaság mutatója kedvező volt, mivel meghaladta a kritikus (1,0) értéket. Esetünkben az elszámolt értékcsökkenés összegét meghaladta a felújításra, beruházásra fordított összeg. Nyolc társaság (5., 6., 7., 8., 9., 10., 13., 19.) esetében azonban az elemzett időszakban kevesebb beruházásra, felújításra, immateriális javak bővítésére került sor, mint az elszámolt értékcsökkenés értéke. A nyolc társaságból az elemzett időszakban egy társaság (5.) rendelkezett befektetett pénzügyi eszközökkel és értékpapírokkal is, melyek elegendő tartalékot képeztek az értékcsökkenés visszapótlására. A további hét társaság az ehhez a célhoz szükséges elegendő tartalékkal nem rendelkezett. Az elmaradt visszapótláshoz

¹³ Az előleg elszámolásának elhúzódása miatt a fejlesztést finanszírozó támogatást még akkor is kötelezettséggként tartotta nyilván a társaság, amikor a beruházást már aktiválta, miközben a támogatást még nem tudta halasztott bevételként elszámolni, ami a mutató számlálóját növelte volna.

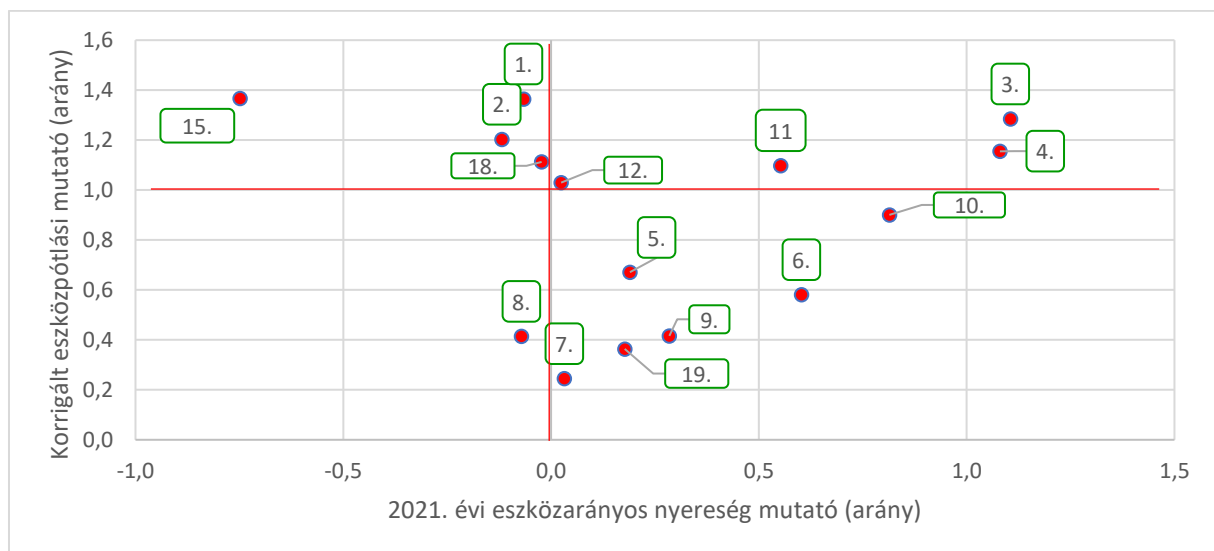
hozzájárulhatott a társaság oldaláról a saját gazdálkodásából származó források alacsony aránya a saját befektetett eszközök értékéhez képest.

A társaságok saját gazdálkodásából eredő források alacsony összege más társaságoknál is közrejátszhatott a visszapótlás elmaradásában. Ennek feltárása érdekében kiszámoltuk mind a 19 társaság 2021. évi eszközarányos nyereség mutatóját, a 2021. évi adózott eredmény és eredménytartalék együttes összegének és a befektetett eszközök 2021. évi nettó értékének hányadosaként.

Az eszközpótlás a 14., 16. és 17. sz. társaságoknál alakult a legkedvezőbbben (a mutatóérték 2,3-2,5 közötti), annak ellenére, hogy eszközarányos nyereségük csak szerény mértékű (0,21 és 0,31 közötti) volt. Az elszámlolt értékcsökkenést több mint kétszeresen meghaladó eszközpótlást annak révén érték el, hogy fejlesztéseikhez állami és/vagy uniós támogatást nyertek el. Ezért az eszközpótlási mutató és az eszközarányos nyereség összevetését csak a többi társaságra végeztük el. Az eredményeket a 14. sz. ábra szemlélteti. (A 13. sz. társaság eszközarányos eredménye 2021-ben olyan rossz volt (-6,2), hogy az ábrán nem tudtuk feltüntetni. A társaság külső forrásból az elszámlolt értékcsökkenésnek csak 38,0%-át tudta visszapótolni az elemzett időszakban.)

14. sz. ábra

15 társaság 2019-2021. évek közötti időszakra számított korrigált eszközpótlási mutatóértéke és a 2021. évi eszközarányos nyereség mutatóértéke

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Az ábráról leolvasható, hogy a korrigált eszközpótlási mutató 8 társaság esetében ért el 1,0 értéket. Közülük az 1., a 2., a 12. és a 15. társaság hosszú lejáratú kötelezettséggel (a 15. társaság kivételével hitellel) rendelkezett, ami segítette eszközeik pótlását annak ellenére, hogy eszközarányos nyereségük negatív, illetve szerény mértékű volt. A 18. társaság önkormányzati és uniós támogatás révén ért el 1,0-nél némileg kedvezőbb eszközpótlási mutatót, annak ellenére, hogy eszközarányos nyeresége 2021-ben negatív volt. Ezzel szemben a 3., a 4. és a 11. társaságok viszonylag magas eszközarányos nyereséggel rendelkeztek, azaz képződött saját forrásuk is eszközeik értékcsökkenésének pótlására. Figyelemreméltó, hogy mindhárman abba a körbe tartoztak, amelynek finanszírozása az ún. „piaci” modellt követte. A működőképességet tulajdonosi befizetéssel biztosító, illetve a működési támogatást minimalizáló finanszírozási modellbe tartozó társaságok közül csak azoknak az eszközpótlási mutatója volt 1,0-nál kedvezőbb, amelyek hosszúlejáratú kötelezettséggel rendelkeztek (1.,

2., 12. és 15. társaság), vagy a fejlesztéseikhez állami vagy/és önkormányzati, vagy/és uniós támogatásban részesültek (17. és 18. társaságok). Önmagában azonban sem a hosszú lejáratú hitel, sem a piaci modellhez tartozás nem eredményezte a 1,0-nél magasabb eszközpótlást. Az előbbire a 8. társaság, az utóbbira a 6., a 7. és a 10. társaság a példa. A fejlesztések legfőbb forrását a különböző külső támogatási programok biztosították a gazdasági társaságok részére.

A saját tulajdonú tárgyi eszközök használhatósági fokának alakulása

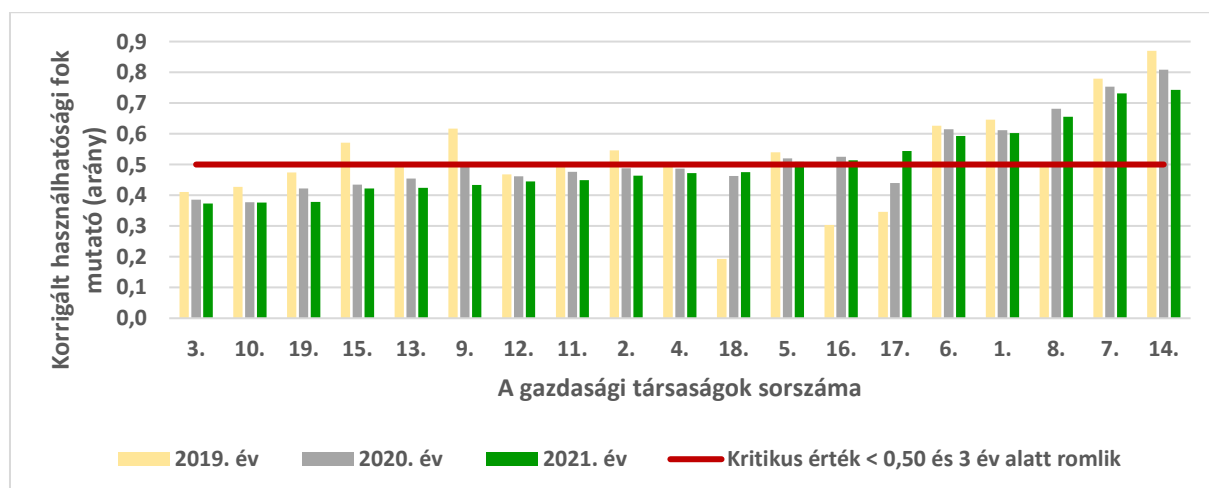
A saját tulajdonú tárgyi eszközök nettó és bruttó értékének hányadosaként számított korrigált használhatósági fok mutató elvileg azt jelzi, hogy a társaság tulajdonában lévő tárgyi eszközök mennyire használódtak el. A gyakorlatban a használhatóság nincs közvetlen összefüggésben azzal, hogy egy eszköz a számviteli kimutatás szerint mennyit veszített az értékéből. Egy gép vagy egy berendezés vagy használható, vagy sem. A pénzügyi kockázatot éppen az jelenti, hogy ha a tárgyi eszközök megújítására nem rendszeresen kerül sor, akkor egy nagy részük válhat rövid idő alatt műszaki értelemben használhatatlanná, azaz egyidejűleg jelentkezik számottevő beruházási szükséglet. Emellett a tárgyi eszközöknek a használati idejükkel többé-kevésbé arányos erkölcsi avulása is szükségessé teheti a számviteli értelemben elhasználdott eszközpark nagyarányú megújítását.

A leírtakból következően a használhatósági fok mutató csak egy bizonyos érték alatt jelez tényleges megújítási kockázatot. Ennek értékét elemzésünkben 0,5-ben állapítottuk meg. Emellett kívánatos, hogy az eszközök megújítása folyamatosan történjen, azaz a használhatósági fok mutató értéke ne romoljon, mivel a mutató csökkenése a szükséges fejlesztések és pótlások elmaradására, az eszközök elhasználódására utal.

A társaságok saját vagyonára évenként számított korrigált használhatósági fok mutató értékének alakulását az elemzett években, a 2021. évi mutatók növekvő sorrendjében a 15. sz. ábra mutatja be.

15. sz. ábra

A saját vagyon alapján számított korrigált használhatósági fok mutató értékének alakulása a 2019-2021. években (arány)

*Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés
Megjegyzés: a kritikus értéknél figyelembe vett 0,5 a 19 társaság évenkénti mutatóinak együttes, hároméves átlagát jelenti.*

Az ábráról leolvasható, hogy a korrigált használhatósági fok mutató értéke 2021-ben 11 társaságnál nem érte el a 0,5 értéket, azaz kritikus mértékben alacsony volt. Közülük csak a

18. társaság mutatója javult az elemzett időszakban. A 17. társaság az elemzési időszak eleje és vége között jelentős felújításokat, beruházásokat hajtott végre, és ennek eredményeként mutatójának értéke már kedvezőbb lett a kritikus értéknél. A 2020-2021-ben kritikus érték feletti társaságok közül csak a 8. társaság mutatója javult 2019-hez képest.

A 19-ből 10 társaságnál a mutató értéke 2019. év vége és 2021. év vége között csökkent miközben egy vagy több évben átlag alatti (kritikus) értékű volt. Ez arra utal, hogy az érintett társaságoknál a tulajdonukban lévő tárgyi eszközöket érintő fejlesztések és visszapótlások nem csupán elmaradtak, hanem egyre nagyobb arányban maradtak el, így a tárgyi eszközök a három év alatt egyre inkább elhasználódtak. A gazdasági társaságok feladatellátását a tárgyi eszközök (épületek, gépjárművek, egyéb berendezések) közvetlenül szolgálják, így elhasználódásuk kockázatot jelent a településüzemeltetési feladatok teljes körű, hatékony és magas színvonalú ellátására.

Összességében a használhatósági fok mutató még az eszközpótlási mutatónál is kedvezőtlenebb képet ad az elemzett gazdasági társaságok vagyonmegőrzéséről, ami arra utal, hogy a megvalósuló fejlesztések jelentős része új kapacitások létrehozására irányul, azaz nem fékezi a meglévő eszközök elhasználódását. Érdekes kiemelni, hogy a legmagasabb korrigált hosszú távú eladósodottsági mutatóértékkel (1., 2., 7., 8., 12., 15.) rendelkező 6 társaság közül ötnek romlott a korrigált használhatósági fok mutatója.

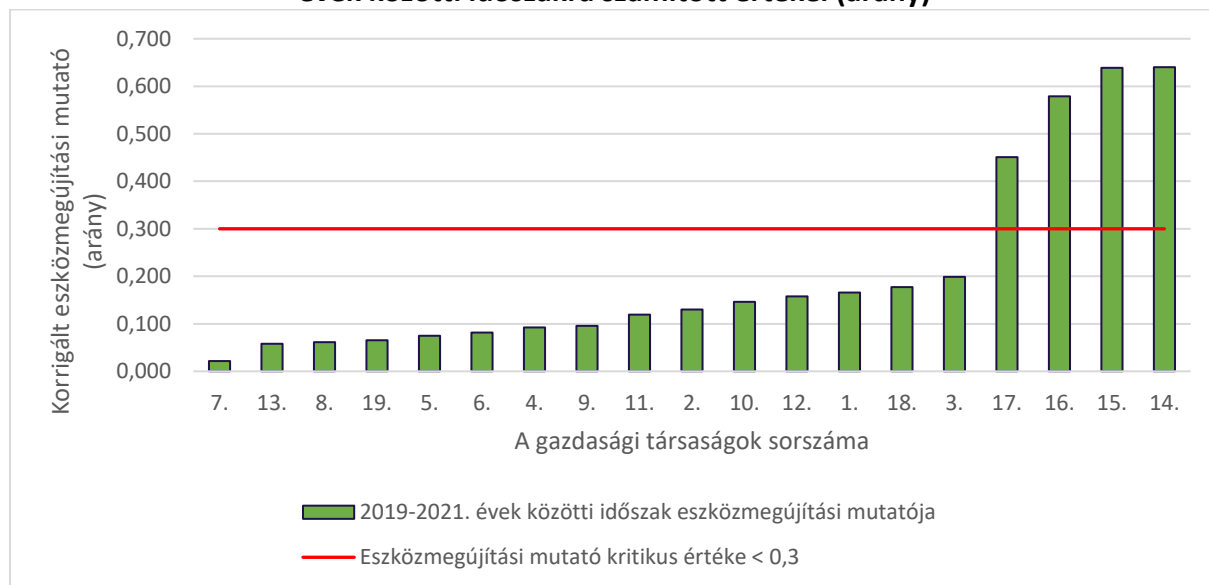
Az eszközök megújításával kapcsolatos kockázatok

A korrigált eszközmegújítási mutatót az elemzett időszakban a saját vagyont érintően használatba vett immateriális javak és aktivált beruházások, felújítások, valamint a saját tulajdonban lévő immateriális javak, tárgyi eszközök 2021. év végi bruttó értékének hányadosaként számítottuk. A mutató elvárt értéke évi 0,1, ami azt a követelményt támasztja alá, hogy évente legalább az eszközök bruttó értéke 10 százalékának megfelelő összegű fejlesztésre kerüljön sor. Az elemzett időszak hároméves időtartamára tekintettel a kritikus érték 0,3.

A 2019-2021. évek közötti időszakra számított eszközmegújítási mutató társaságonkénti értékét a 16. sz. ábra mutatja be.

16. sz. ábra

A 19 társaság saját vagyona tekintetében a korrigált eszközmegújítási mutató 2019-2021. évek közötti időszakra számított értékei (arány)

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Négy társaság (a 14., a 15., a 16. és a 17.) eszközmegújítási mutatója haladta meg a kritikus értéket. Közülük egy társaság (a 15.) kivételével mindannyian uniós program keretében jutottak jelentős fejlődési lehetőséghez. A többi társaság még a 0,2 értéket sem érte el, ami azt jelzi, hogy a gazdasági társaságok e köre az eszközmegújításnak az elvárt értékét jelentős uniós támogatás nélkül csak saját forrásból és/vagy önkormányzati támogatásból még megközelíteni sem tudja. Még a legkedvezőbb eszközarányos nyereségmutatóval rendelkező 3. társaság eszközmegújítási mutatója is minimálisan alatta maradt a 0,2 értéknek. Figyelemre méltó, hogy a legalacsonyabb eszközmegújítási mutatójú három társaság közül kettő (7. és 8.) hosszú lejáratú hitellel, kölcsönrel rendelkezett, de a fejlesztésre még az elemzett időszakot megelőzően került sor. Ez adódhat abból is, hogy a fejlesztési hitel, kölcsön törlesztése annyira lekötötte e társaságoknak az erőforrásait, hogy további fejlesztéseket három évig csak minimális mértékben tudtak megvalósítani. A kritikus érték felét (0,15) el nem érő mutatójú társaságok között hét (a 2., 4., 9., 10., 11., 13. és a 19.) olyan volt, amelynek a használhatósági fok mutatója 2021-ben a kritikus érték (0,5) alatt volt, azaz esetükben különösen indokolt lett volna az eszközök nagyobb mértékű megújítása. Ez azt erősíti, hogy az önkormányzatok széles köre számára nem elhanyagolható pénzügyi kockázat az, hogy rövid időn belül gazdasági társaságuk eszközállományának jelentős megújítása válik szükségessé, amelyhez a társaság saját erőforrással csak minimális mértékben rendelkezik.

3.3.2 A gazdasági társaságok vagyonkezelt vagyonának megőrzése

A 19 társaságból vagyonkezelt vagyonnal öt társaság rendelkezett az elemzett időszak minden évében. Egy társaság (19.) csak 2021-ben mutatott ki vagyonkezelt vagyont a nyilvántartásaiban, ezért esetében a vagyonmegőrzést nem lehetett értelmezni. Így ezen társaságra a mutatókat nem számoltuk ki.

A vagyonkezelt eszközök eszközpótlása

A *vagyonkezelt eszközök eszközpótlási mutatója* a vagyonkezelt (a tulajdonos önkormányzat által vagyonkezelésre átadott vagyon) eszközökre 3 év alatt fordított beruházási, felújítási kifizetés összegének és a vagyonkezelt eszközök¹⁴ 2019-2021. években elszámolt értékcsökkenésének a hányadosa. Azt mutatja, hogy a vagyonkezelt eszközt érintő beruházások, felújítások összege milyen arányban kompenzálta a vagyonkezelt eszközök értékcsökkenését. Kritikus az érték, ha nem éri el az 1,0-et. A 2019-2021. évekre összevontan számított eszközpótlási mutatók értékeit a 6. sz. táblázat összegzi.

6. sz. táblázat

A vagyonkezelt eszközök eszközpótlási mutatója 2019-2021. időszakra számított értéke

Vagyonkezelt vagyonnal rendelkező társaságok	Eszközpótlási mutató (arány)
2.	0,68
8.	2,39
9.	0,00
11.	1,12
12.	0,50

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A mutató értéke az elemzett időszakban kettő társaság esetében (8., 11.) kedvező, három társaságnál (2., 9., 12.) kritikus érték (1,0) alatti volt. Az utóbbiak esetében a vagyonkezelt eszközök értékcsökkenésének visszapótlása csak részlegesen történt meg, a befektetett pénzügyi eszközökön a társaságok nem képezték elegendő tartalékot az értékcsökkenés

¹⁴ Ezek az elemzett esetekben tárgyi eszközök voltak, így az immateriális javakkal nem kellett számolni.

visszapótlására. A 9. társaságnál a vagyonekezelte eszközöket érintő felújítás, beruházás nem valósult meg, és elegendő tartalék képzésére sem került sor.

A vagyonekezelte eszközök megújításával kapcsolatos kockázatok

A vagyonekezelte eszközökkel mindehárom évben rendelkező öt társaságnál a 2019-2021. évekre összevontan számított eszközmegújítási mutató értékét a 7.sz. táblázat összegzi.

7. sz. táblázat

A Vagyonkezelte eszközök eszközmegújítási mutatója 2019-2021. időszakra számított értéke

Vagyonkezelte vagyonnal rendelkező társaságok	Eszközmegújítási mutató (arány)
2.	0,031
8.	0,075
9.	0,000
11.	0,305
12.	0,006

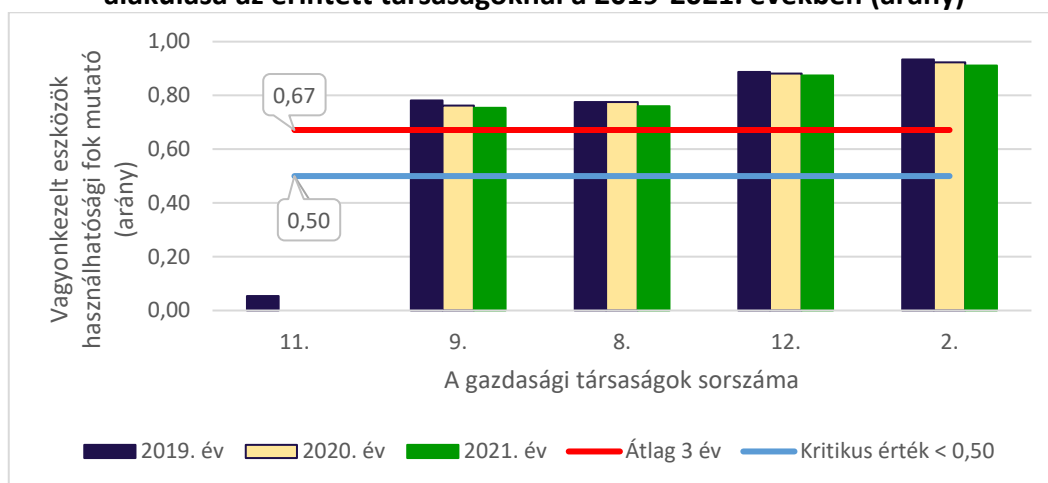
Forrás: Elemzette gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A mutató értéke, azaz az aktivált vagyonekezelte eszközök és az összes vagyonekezelte eszköz bruttó értékének hányadosa csak a 11. társaság esetében haladta meg a kritikus értéket. A társaságnál a vagyonekezelte vagyon 2020-ban leírásra került, a társaság 2020-ban visszapótlást az egyik – a vagyonekezeléséből év közben kikerült – vagyonelemre teljesített. A 9. társaság vagyonekezelte vagyona tekintetében az eszközmegújítási mutató értéke nulla volt, mivel az elemzette időszakban nem hajtott végre a vagyonekezelte eszközöket érintő fejlesztést. A 2., 8. és 12. társaságoknál az elemzette időszakban minimális mértékben került sor a vagyonekezelte vagyont érintő beruházás, felújítás aktiválására, következésképpen az eszközmegújítási mutató értéke mindeháromnál a nullát közelítette. E három társaság eszközpótlási mutatója ennél lényegesen kedvezőbb képet mutatott, aminek az a magyarázata, hogy a vagyonekezelte vagyonukban magas részarányt képviseltek az ingatlanok és az alacsony leírási kulcsú berendezések

A vagyonekezelte eszközök használhatósági foka

Az érintette társaságok vagyonekezelte vagyonának évenkénti használhatósági fok mutatóját az elemzette időszakra, a 2021. évi mutatók növekvő sorrendjében a 19. sz. ábra szemlélteti.

A vagyonkezelt vagyon alapján számított használhatósági fok mutató értékének alakulása az érintett társaságoknál a 2019-2021. években (arány)

*Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés;
Megjegyzés: az átlag az öt társaság évenkénti mutatóinak együttes, hároméves átlagát jelenti.*

A vagyonkezelt vagyon használhatósági fok mutatója a 11. sz. társaságnál 2019-ben 0,05 értéket vett fel, majd 2020-2021-ben nulla értékű volt, mivel a társaság vagyonkezelésében levő egyik vagyonelemre 2020-ban, a visszapótlást követően a vagyonkezelés megszűnt, a másik vagyonelem 2020-tól leírásra került.

A mutató négy társaságnál (9., 8., 12., 2.) a kritikus érték (0,5) felett volt, de az elemzett időszakban évről évre némileg csökkent. Ez azt jelzi, hogy a társaságoknál nem volt még szükség a vagyonkezelt vagyon nagyarányú megújítására, de a használhatósági fok romlott. A vagyonkezelt vagyon átlagos használhatósági foka – összevetve a vagyonkezelt vagyonnal rendelkező öt társaság saját vagyonára számított 0,50 értékű átlagos mutatóval – kedvező (0,67) volt. Ez azonban nem a kezelt vagyon korszerűségével, hanem elsősorban annak összetételével függött össze, mivel a tárgyi eszközök között – mint már írtuk – magas részarányt képviseltek az ingatlanok és az alacsony leírási kulcsú berendezések. Ezt jelzi az is, hogy a társaságoknál a vagyonkezelt vagyon használhatósági foka az elemzett időszakban alig változott. A vagyonkezelt vagyon lassú megújítása – a vagyon szerkezetének köszönhetően – általában nem jelent súlyos kockázatot, egy-egy nagyobb értékű vagyontárgy cseréjének szükségessé válása azonban – mint azt a 11. társaság példája mutatja – jelentős beruházási igényt vonhat maga után.

4 A gazdasági társaságok gazdálkodásának hatásai az önkormányzatok pénzügyi helyzetére

Az elemzés elméleti szinten kockázatként azonosította a társaságok kötelezettségeire a **tulajdonos önkormányzat garancia-, kezességvállalását**. Garancia- és kezességvállalást a 19 társaság közül három (1., 12., 17.) esetében tett a tulajdonos önkormányzat hitelfelvételhez kapcsolódóan. Az elemzett időszakban azonban ez a kockázat nem következett be, azaz nem származott fizetési kötelezettsége egyik önkormányzatnak sem a garancia- és kezességvállalásból.

A jövedelmezőségi mutató II. értéke alapján problémás helyzetű hat társaság közül a **saját tőke/jegyzett tőke aránya** mutató három társaságnál (1., 13., 15.) volt kritikus, amely a gazdálkodás eredményeként tartós veszteséget jelzett. Egy társaságnál a tulajdonos önkormányzat 2021-ben pótbefizetést kényszerült teljesíteni, azaz a kockázat bekövetkezett. A másik két társaságból egynél (13.) a tulajdonos önkormányzat 2019-2021-ben évente emelte a lekötött tartalékot pótbefizetés jogcímen. Az 1. társaság tulajdonos önkormányzatánál nem áll fenn a pótbefizetési kötelezettség közvetlen veszélye, mivel még „csak” a jegyzett tőke tíz százaléka körül mozgott a halmozott veszteség az elemzett időszakban. A szintén tartósan veszteségesen működő 2. és 8. társaság saját tőke/jegyzett tőke mutatója magas, így a következő években a tulajdonos önkormányzataikat várhatóan nem terheli pótbefizetési kötelezettség.

Eladósodási kockázat egyik gazdasági társaságnál sem jelentkezett. **Likviditási kockázat** néhány társaságnál előfordult. Ezek kezelése azonban nem volt olyan nagyságrendű, hogy a tulajdonos önkormányzatok szerepvállalását igényelték volna.

Az önkormányzatok számára a legnagyobb, igaz, nem azonnali pénzügyi kockázatot, az az implicit kockázat jelenti, hogy a társaságok jelentős részénél (11 társaságnál) **a tárgyi eszközök használhatósági foka** 2021-ben a kritikus 0,5 érték alatt volt. Ugyanakkor az eszközpótlásra (az értékcsökkenésnek megfelelő fejlesztésre) 2019-2021. évek között 8 társaságnak nem volt elegendő forrása, míg az eszközök elvárt mértékű megújítását (a bruttó eszközérték évi 10 százalékanak megfelelő fejlesztést) 2019-2021 évek között 15 társaság nem tudta teljesíteni. Ennek hátterében az állt, hogy nem volt elegendő saját forrásuk, hitelt pedig csak a Kormány engedélyével vehettek volna fel. Így előbb-utóbb az eszközök elhasználódása eléri azt a szintet, amely után nagyarányú megújításuk elkerülhetetlenné válik. Ez pedig – ha központi költségvetési és/vagy uniós támogatások nem érhetők el – az önkormányzatok számára jelent komoly pénzügyi terhet.

A **vagyonkezelt eszközök pótlását és megújítását** szintén gátolja a gazdasági társaságok saját fejlesztési forrásainak elégtelensége. A vagyonkezelt vagyon használhatósági fokának csökkenése azonban egy lassú folyamat tekintettel arra, hogy az elemzett körben a vagyonkezelt tárgyi eszközökön belül magas arányt képviseltek az ingatlanok és az alacsony leírási kulcsú berendezések. Így csak egy nagyobb értékű vagyontárgy cseréjének szükségessé válása jelenthet pénzügyi terhet az érintett önkormányzat számára. Ez a pénzügyi kockázat az elemzett időszakban egy társaság vagyonkezelt vagyontárgya esetében következett be.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

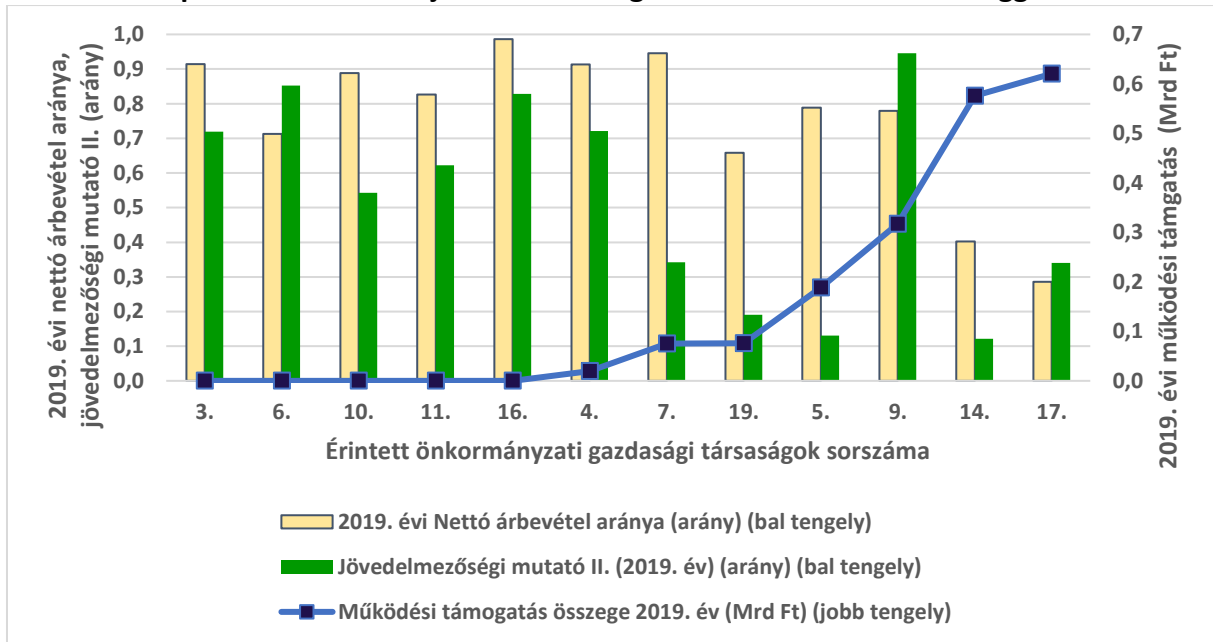
Az elemzésben használt mutatók

Ssz.	Mutató jellege	Mutató neve	Időszak	Számítási mód	Kockázati határok
1.	Pénzügyi stabilitás kockázatát jelző mutatók	Saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató	évente	Saját tőke/jegyzett tőke arány	Kritikus érték < 1
2.		Jövedelmezőségi II. mutató	évente	(Adózott eredmény + Eredménytartalék) / Saját tőke	Kritikus érték < 0
3.		Jövedelmezőségi I. mutató	évente	Adózott eredmény / Saját tőke	Kritikus érték < 0
4.	Eladósodottságot jelző mutatók	Korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató	évente	(Hosszú lejáratú kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke) / ((Hosszú lejáratú kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke) + (Saját tőke + Halasztott bevételek))	Kritikus érték > 0,65
5.		Korrigált tőkefeszültségi mutató	évente	(Kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke – Pályázati előleg) / (Saját tőke + Halasztott bevételek)	Kritikus érték = vagy > 1
6.		Korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutató	évente	(Pénzeszközök - (Kötelezettségek – Vagyonkezelt eszközök értéke)) / (Értékesítés nettó árbevétel + Egyéb bevétel)	Kritikus érték < -1
7.		Korrigált likviditási mutató	évente	(Forgóeszközök – Pályázati előlegek) / (Rövid lejáratú kötelezettségek – Pályázati előlegek)	Kritikus érték < 1
8.		Szállítói tartozások likvid fedezete mutató	évente	Pénzeszközök / Szállítói tartozások	Kritikus érték < 1
9.	Saját vagyon meg nem őrzésének kockázatát jelző mutató	Korrigált vagyonváltozási arány mutató	3 évre	((Befektetett eszközök mérlegsor elemzett időszak utolsó éve zárómérleg és az elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értékének különbsége) – (Vagyonkezelt vagyon elemzett időszak utolsó éve zárómérleg és az elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értékének különbsége)) / (Befektetett eszközök mérlegsor elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értéke – Vagyonkezelt vagyon elemzett időszak első éve nyitómérleg szerinti értéke)	Kritikus érték < -0,1
10.		Befektetett eszközök korrigált fedezettségi mutatója (arány)	évente	(Saját tőke + Halasztott bevételek) / (Befektetett eszközök – Vagyonkezelt vagyon értéke)	Kritikus érték < 1,0
11.	Eszközpótlás elmaradásának kockázatát jelző	Korrigált eszközpótlási mutató (arány)	3 évre	((Az időszaki immateriális javak beszerzése és aktivált beruházások értéke + Az időszak végi és eleji	Kritikus érték < 1,0

Ssz.	Mutató jellege	Mutató neve	Időszak	Számítási mód	Kockázati határok
	mutatók (külön a saját, külön a vagyonekelt vagyonra)			befejezetlen beruházási állomány változása)-(Vagyonkezelte eszközök időszaki aktivált beruházásainak értéke + Vagyonkezelte eszközök időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állományának változása)) / (Időszaki elszámolt értékcsökkenés értéke az eredménykimutatásból - Vagyonkezelte eszközök időszaki elszámolt értékcsökkenésének értéke)	
12.		Korrigált használhatósági fok mutató (arány)	évente	(Tárgyi eszközök könyv szerinti (nettó) értéke - Vagyonkezelte vagyon nettó értéke) / Tárgyi eszközök bruttó értéke - Vagyonkezelte vagyon bruttó értéke)	Kritikus az érték, ha az elemzett időszakban csökken és 0,5 alatti értéket vesz fel. Nem kritikus, ha évről évre nő az érték.
13.		Korrigált eszközmegújítási mutató (arány)	3 évre	(Elemzett időszakban használatba vett (aktivált) immateriális javak, tárgyi eszközök értéke - Elemzett időszakban aktivált vagyonekelt eszközök értéke) / (Immateriális javak, tárgyi eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén – Vagyonkezelte eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén)	A mutató kritikus, ha az éves átlagban nem éri el a 0,1-et.
14.		Vagyonkezelte eszközök eszközpótlási mutatója (arány)	3 évre	(Vagyonkezelte eszközök időszak aktivált beruházásainak értéke + Vagyonkezelte eszközök időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állományának változása) / Vagyonkezelte eszközök időszak elszámolt értékcsökkenésének értéke	Kritikus érték < 1,0
15.		Vagyonkezelte eszközök használhatósági fok mutatója (arány)	évente	(Vagyonkezelte vagyon nettó értéke / Vagyonkezelte vagyon bruttó értéke)	Kritikus az érték, ha az elemzett időszakban csökken, és a 0,5 alatti értéket vesz fel. Nem kritikus, ha évről évre nő az érték.
16.		Vagyonkezelte eszközök eszközmegújítási mutatója (arány)	3 évre	Elemzett időszakban aktivált vagyonekelt eszközök értéke / Vagyonkezelte eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén	A mutató kritikus, ha az éves átlagban nem éri el a 0,1-et.
A mutatók számításánál felhasznált adatok forrása: Az elemzett gazdasági társaságok 2019-2021. évi számviteli beszámolóit, adatszolgáltatásait					

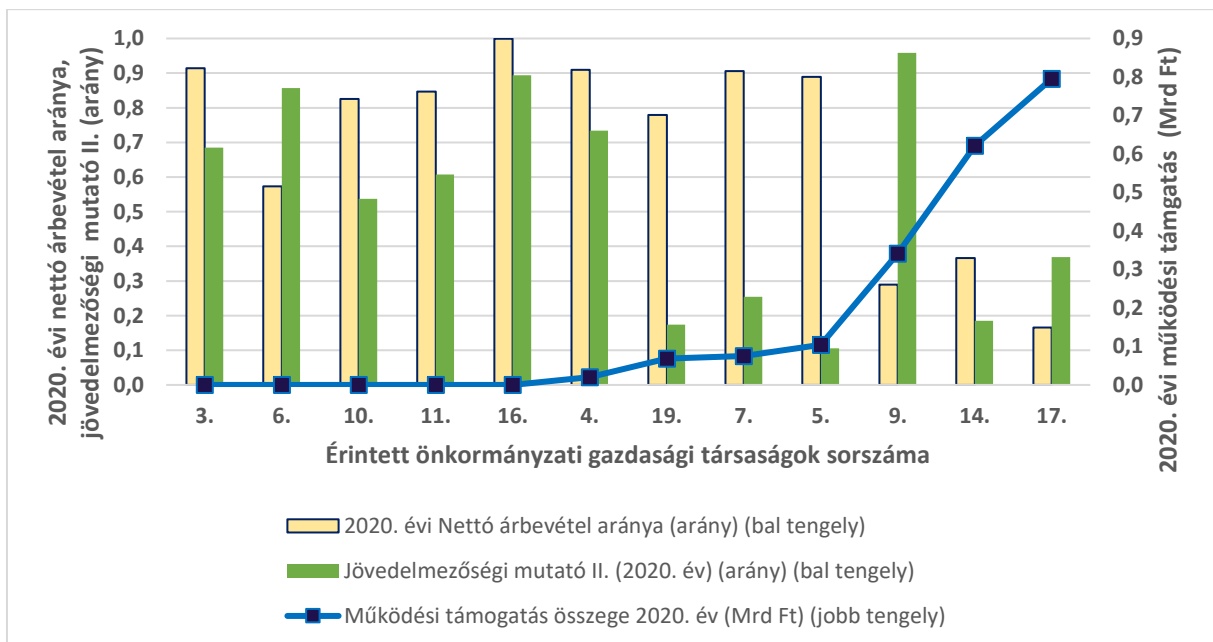
Forrás: Jelen elemzés alapján ÁSZ szerkesztés

A 2019. évi működési célú támogatás, a 2019. évi nettó árbevétel aránya az összbevételhez képest és a 2019. évi jövedelmezőségi mutató II. értékei összefüggése

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

A 2020. évi működési célú támogatás, a 2020. évi nettó árbevétel aránya az összbevételhez képest és a 2020. évi jövedelmezőségi mutató II. értékei összefüggése

Forrás: Elemzett gazdasági társaságok éves beszámoló adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Irodalomjegyzék

- Állami Számvevőszék (2021a): Elemzés - Az önkormányzati holdingok létrehozásának hatása az önkormányzatok vagyoni helyzetére, Budapest, Állami Számvevőszék (nem nyilvános)
- Állami Számvevőszék (2021b): Jelentés - Önkormányzatok pénzügyi monitoring alapján végzett ellenőrzése - Az Önkormányzatok – településtípusok szerinti – gazdálkodásának fenntarthatósága (322 város); Állami Számvevőszék, Budapest, 2021. október 11.; <https://www.asz.hu/dokumentumok/21076.pdf>;
- Állami Számvevőszék (2023): Elemzés - A költségvetési intézmények vagyonmegőrzése - A költségvetési intézmények elemzése az eredményszemléletű elszámolások alapján, 2023. február, T/606, https://www.asz.hu/dokumentumok/Elemzes_vagyonmegorz.pdf
- Berczik Á. - Kecskés Á. - Kelemen R. - Szilágyi H. (2019): A helyi önkormányzati alrendszer stabilitása 2002-2020 között, KÖZ-GAZDASÁG 2019/3. (60-82.o.), <http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/4301/>
- Dicső L. (2010): A helyi közszolgáltatások szervezése, 2010. október 27., Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, Képviselők képzése program, <https://docplayer.hu/444918-A-helyi-kozszoigaltatasok-szervezese.html>
- Hegedűs Sz. – Molnár P. (2019): Közüemi Vállalatok Gazdálkodása. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest
- Huzdik K. – Baranyai Zs. – Nagy L. (2020): Pénzügyekről józanul Bevezetés a pénzügyi elemzés világába. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest. <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/15959/Penzugyekrol%20jozanul.pdf?sequence=1>
- Kistóth K. (2021): Az állami tulajdonú gazdasági társaságok pénzügyi teljesítményének mérése, elemzése; Pénzügyi Szemle 2021/2. Különszám (p. 31-50.) Állami Számvevőszék; <https://www.penzugyiszemle.hu/hu/fokuszban/az-allami-tulajdonu-gazdasagi-tarsasagok-penzugyi-teljesitmenyenek-merese-elemzese;>
- Központi Statisztikai Hivatal (2023): KSH Tájékoztatási adatbázis, Éves településstatisztikai adatok 2021-es településszerkezetben <https://statinfo.ksh.hu/Statinfo/haDetails.jsp?query=kshquery&lang=hu>
- Magyar Államkincstár (2020): A Magyar Államkincstár által az Állami Számvevőszéknek megküldött 2019. évi önkormányzati költségvetési beszámoló adatbázisból a 2019_besz_onk_pu_jov_osszesen_20200629.xls fájl.
- Magyar Államkincstár (2021): A Magyar Államkincstár által az Állami Számvevőszéknek megküldött 2021. I. félévi időközi önkormányzati költségvetési jelentés adatbázisból az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok 2019. és 2020. évi mérlegadatai a 2021_06_ho_IKJ_21_GT_SEGED_2021_09_09.xlsb fájl alapján.
- Magyar Államkincstár (2022a): A 2021. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai 2021.12. hó, 2022. január, (https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegvetes/Kozponti_alrendszer_-_Reszletezo_adatok/kozponti-koltsegvetes-vegrehajtasanak-adatai/a-2021.-evi-kozponti-koltsegvetes-vegrehajtasanak-adatai)
- Magyar Államkincstár (2022b): A Magyar Államkincstár által az Állami Számvevőszéknek megküldött 2021. évi önkormányzati költségvetési beszámoló adatbázisból az önkormányzati 2020. és 2021. évi mérleg adatai 5697_2021_besz_onk_pu_jov_osszesen_20220707.xls fájl alapján.
- Magyar Államkincstár (2022c): A Magyar Államkincstár által az Állami Számvevőszéknek megküldött 2022. I. félévi időközi önkormányzati költségvetési jelentés adatbázisból az önkormányzati tulajdonú

gazdasági társaságok 2021. évi mérlegadatai a 2022_IKJ_06_ho_onk_21_GT_SEGED_URLAP_20220923.xlsb fájl alapján.

Magyar Nemzeti Bank (2023a): Nemzetgazdaság éves pénzügyi számlái – Pénzügyi eszközök és kötelezettségek állománya – S.1313 Hely önkormányzatok, <https://www.mnb.hu/letoltes/scvevespszisalko-hu.xlsx>

Magyar Nemzeti Bank (2023b): Pénzügyi számlák – gazdasági szektorok pénzügyi eszközei és kötelezettségei, pénzügyi megtakarításai – Közösségi (állami és önkormányzati tulajdonú) vállalatok pénzügyi számlái, Pénzügyi eszközök és kötelezettségek konszolidált, időszak végi állománya, S.11-S.1313 al ko; <https://statisztika.mnb.hu/idosor-1525>

Nyikos Gy. – Soós G. (2018). A közszolgáltatás-szervezés, a közfeladat-ellátás stratégiai szervezési ismeretei. Nemzeti Közszolgálati Egyetem. <http://real.mtak.hu/89943/1/Kozszervezes2018.pdf>

Lentner Cs. (2014): A magyar önkormányzatok adósságkonszolidációja. Pénzügyi szemle 2014/3 (p. 330-344.); https://www.penzugyiszemle.hu/documents/lentnercs-2014-3-mpdf_20170820230924_59.pdf

Paár D. – Ambrus R. A. – Szóka K. (2021): Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján, Szerkesztette: Paár D. – Szóka K., Soproni Egyetem Kiadó, Sopron, 2021; http://publicatio.uni-sopron.hu/2214/1/Par-Ambrus-Szoka_Gazdasagi_elemzes_2021.pdf

Pénzügyminisztérium (2019): A kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetekről szóló PM közlemény, Hivatalos Értesítő 2019/67., 2019. december 19-től hatályos

Pénzügyminisztérium (2021): A kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetekről szóló PM közlemény, Hivatalos Értesítő 2021/31., 2021. június 18-tól hatályos.

Zéman Z., Béhm I. (2016). A pénzügyi menedzsment controll elemzési eszköztára. Akadémiai Kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789634540137>.

Az elemzés során felhasználtuk a kiválasztott 19 önkormányzat és gazdasági társasága által beküldött adatokat, dokumentumokat, az önkormányzatok és elemzett társaságaik éves beszámolóit (Magyar Államkincstár adatai).

Rövidítések jegyzéke

Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
Áhsz.	4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről
Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
ÁSZ	Állami Számvevőszék
ÁSZ tv.	2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
Gst.	2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
Kft.	Korlátolt felelősségű társaság
MÁK	Magyar Államkincstár
MNB	Magyar Nemzeti Bank
Mötv.	2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
Nvtv.	2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
Számv. tv.	2000. évi C. törvény a számvitelről
Taktv.	2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
Zrt.	Zártkörűen működő részvénytársaság

Jogszabályok jegyzéke

Törvények

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
1990. évi LXXXVII. törvény az árak megállapításáról
2000. évi C. törvény a számvitelről
2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról
2009. évi CXXII. törvény a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről
2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CXCIV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
2012. évi CLXXXV. törvény a hulladékról
2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
2021. évi II. törvény az egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról

Kormányrendeletek

353/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól
4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről
182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről

Közlemények

PM közlemény a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetekről Hivatalos Értesítő 2022/68. (2022. november 30-tól hatályos)
PM közlemény a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetekről Hivatalos Értesítő 2021/31. (2021. június 18-tól hatályos)
PM közlemény a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetekről Hivatalos Értesítő 2019/67. (2019. december 19-től hatályos)

Uniós joganyagok

A BIZOTTSÁG 2011. december 20-i 2012/21/EU HATÁROZATA az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról
A BIZOTTSÁG (2012/C 8/03) KÖZLEMÉNYE a közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásról szóló európai uniós keretszabályról (2011)

Fogalomtár

Eladósodás: Az idegen források aránya az összes forráshoz képest.

Eladósodottság: A kritikus mértéket meghaladó eladósodás.

Garanciaszerződés, illetve garanciavállaló nyilatkozat: a Ptk. 6:431. § (1) bekezdése alapján a garantőr (önkormányzat) olyan kötelezettségvállalása, amely alapján a nyilatkozatban meghatározott feltételek esetén köteles a jogosultnak fizetést teljesíteni.

Kezesség: a Ptk. 6:416. § (1) bekezdése szerint azt jelenti, hogy a kezességi szerződés megkötésével a kezes (önkormányzat) kötelezettséget vállal a jogosulttal szemben, hogyha a kötelezett (önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság) nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni.

Koncesszióba adott (átengedett) vagyon: A társaság által kötött koncessziós szerződés alapján a társaság által ellátott kizárólagos gazdasági – koncessziós – tevékenység ellátásához koncesszióba adott (átengedett) nemzeti vagyon. A társaság által ellátott kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog létrejöttének időpontja a vagyontárgy kizárólagos gazdasági tevékenység gyakorlására jogosult részére történő átadásának napja. A kizárólagos gazdasági tevékenységhez kapcsolódó működtetési jog létrejöttének napjával az átengedett nemzeti vagyonon fennálló vagyonkezelői jog e törvény erejénél fogva megszűnik. (Forrás: Nvtv. 12. §)

Köztulajdonban álló gazdasági társaság: Az a gazdasági társaság, amelyben a Magyar Állam, helyi önkormányzat, a helyi önkormányzat jogi személyiséggel rendelkező társulása, többcélú kistérségi társulás, fejlesztési tanács, nemzetiségi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat jogi személyiségű társulása, költségvetési szerv vagy közalapítvány külön-külön vagy együttesen számítva többségi befolyással rendelkezik (Taktv.)

Saját vagyon: Jelen elemzés alkalmazásában a társaság mérlegében szereplő eszközök közül a társaság saját vagyonát képezik mindazon eszközök, amelyek a társaság tulajdonában vannak.

Önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság: Azok a szervezetek, melyek a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény (Taktv.) 1. § a) pontja alapján köztulajdonban álló gazdasági társaságnak minősülnek. A Taktv. 1. § b) pontja értelmében többségi befolyásnak az a kapcsolat tekintendő, amelynek révén a befolyással rendelkező közvetlenül vagy közvetetten a szavazatok több, mint 50%-ával rendelkezik a jogi személyben.

Vagyonkezelt vagyon, vagyonkezelésbe vett vagyon: A társaság által vagyonkezelt vagyon az államháztartásba tartozó tulajdonostól vagyonkezelési szerződés útján a társaság rendelkezésére bocsátott vagyon, amely felett a társaság gyakorolja a vagyonkezelői jogot. (Forrás: Nvtv. 11. §, Mötv. 108-109. §)

FÜGGELÉK

Módszertan

az önkormányzatok számára az elemzésben használt mutatók képzéséhez

Az elemzésben használt mutatókat a gazdasági társaságok mérleg és eredménykimutatása, valamint a kiegészítő mellékletek adatai alapján képeztük. **Mérleg** alatt az Általános üzleti évet záró Éves beszámoló vagy az Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló Mérlegét, **Eredménykimutatás** alatt az Általános üzleti évet záró Éves beszámoló vagy az Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló Eredménykimutatását, **Kiegészítő melléklet** alatt az Általános üzleti évet záró Éves beszámoló vagy az Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló Kiegészítő mellékletét értjük.

1. A saját tőke és jegyzett tőke aránya mutató számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számlálóban a **Saját tőke év végi állománya szerepel** (Mérleg D. Saját tőke sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata).

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevezőben a **Jegyzett tőke év végi állománya szerepel** (Mérleg D./I. Jegyzett tőke sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata).

2. A jövedelmezőségi I. mutató (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számlálóban az **Adózott eredmény év végi állománya szerepel** (Mérleg D./VII. Adózott eredmény sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata).

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevezőben a **Saját tőke év végi állománya szerepel** (Mérleg D. Saját tőke sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata).

3. A jövedelmezőségi II. mutató számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első taghoz hozzá kell adni a második tagot.

A számláló első tagja: Adózott eredmény év végi állománya

Számítása: Mérleg D./VII. Adózott eredmény sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata

A számláló második tagja: Eredménytartalék év végi állománya

Számítása: Mérleg D./IV. Eredménytartalék sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevezőben a **Saját tőke év végi állománya szerepel** (Mérleg D. Saját tőke sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata)

4. A korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A számláló első tagja: Hosszú lejáratú kötelezettségek év végi állománya

Számítása: Mérleg F./II. Hosszú lejáratú kötelezettségek sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata

A számláló második tagja: Vagyonkezelt eszközök év végi állománya

Számítása: A Vagyonkezelt eszközök év végi állománya (nettó értéke) adat, mely a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) és/vagy a Kötelezettségekhez (a Hosszú lejáratú kötelezettségekhez, mint vagyonkezelésbe kapott eszközökhöz kapcsolódó visszafizetési kötelezettséghez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) sor adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Hosszú lejáratú kötelezettségek év végi állományának a Vagyonkezelt eszközök év végi állományával történő korrekciója azért szükséges, mert a vagyonkezelt vagyon forrása csak technikailag jelenik meg a hosszúlejáratú kötelezettségek között, az visszafizetendő kötelezettséget nem jelent, mivel addig marad a mérlegben, amíg a társaság kezelésében van a vagyon.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező kettő zárójeles tagból áll, az első zárójeles tagot és a második zárójeles tagot össze kell adni.

A nevező első zárójeles tagja: A Hosszú lejáratú kötelezettségek év végi állományának és a Vagyonkezelt eszközök év végi állományának különbsége

Számítása: a Mérleg F./II. *Hosszú lejáratú kötelezettségek sor Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata és a Kiegészítő mellékletben szereplő Vagyonkezelésre kapott vagyon tárgyév végi (nettó) érték adat különbsége.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Hosszú lejáratú kötelezettségek év végi állományának a Vagyonkezelt eszközök év végi állományával történő korrekciójának indokolása megegyezik a számláló korrekciójának indokolásával.

A nevező második zárójeles tagja: A Saját tőke év végi állományának és a Halasztott bevételek év végi állományának összege

Számítása: Mérleg D. *Saját tőke sor Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata és a Mérleg G./3. *Halasztott bevételek sor Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata összege. Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló esetén a Mérleg D. *Saját tőke sor Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata és a Mérleg adatait alátámasztó főkönyvi kivonat 483. Halasztott bevételek sor adata összege. Utóbbira azért van szükség, mert az Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló a G. Passzív időbeli elhatárolások mérlegsorát nem tagolja, így a mérlegből nem olvasható ki a Passzív időbeli elhatárolásokon belül a Halasztott bevételek sor Tárgyévi adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Saját tőke év végi állományának a Halasztott bevételek év végi állományának összegével történő korrekciója azért szükséges, mert a halasztott bevételek között olyan gazdasági eseményekből származó bevételek jelenhetnek meg, melyekkel kapcsolatban a társaságnak visszafizetési kötelezettsége – szabályos felhasználás esetén – nincs. Ilyenek lehetnek például a térítés nélkül, ajándékként vagy hagyatékként átvett és leltári többletként fellelt eszközökből, továbbá az elengedett, vagy harmadik fél által átvállalt tartozásból eredő bevételek, valamint a már évek óta aktivált beruházásokat „finanszírozó” támogatásokból származó bevételek is. Emiatt célszerű az ilyen jellegű bevételeket saját forrásnak tekinteni, és az összegükkel a saját tőkét növelni.

5. Korrigált tőkefeszültségi mutató (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló három tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második és harmadik tagot.

A számláló első tagja: Kötelezettségek év végi állománya

Számítása: Mérleg F. *Kötelezettségek sor Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata

A számláló második tagja: Vagyonkezelt eszközök év végi állománya

Számítása: A vagyonkezelt eszközök év végi állománya (nettó értéke) adat, mely a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) és/vagy a Kötelezettségekhez (a Hosszú lejáratú kötelezettségekhez, mint vagyonkezelésbe kapott eszközökhöz kapcsolódó visszafizetési kötelezettséghez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) sor adata.

A számláló harmadik tagja: Pályázati előlegek év végi állománya

Számítása: A Pályázati előlegek év végi állománya adat a Kiegészítő mellékletben a Kötelezettségekhez (jellemzően a Rövid lejáratú kötelezettségeken belül az Egyéb kötelezettségekhez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatokban szereplő adat.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Kötelezettségek év végi állományának a vagyonkezelt eszközök év végi állományával történő korrekciójának indokolása megegyezik a „*Korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató*” számlálója korrekciójának indokolásával.

A Kötelezettségek év végi állományának a pályázati előlegek év végi állományával történő korrekciója azért szükséges mert a pályázat előlegek összegét a gazdálkodó már jóváírta a pénzeszközök között, de még nem végleges bevételek, csak technikailag jelentenek kötelezettséget. Szabályos pályázati elszámolás esetén nincs mögötte valós pénzügyi kötelezettség. A korrekció alkalmazása során azzal a feltételezéssel élünk, hogy a támogatási előleggel érintett pályázat elszámolása még nem történt meg, és az előleg egésze vagy egy része még a pénzeszközök között rendelkezésre áll. A módszertan alkalmazása során akkor indokolt ez a korrekció, ha ez a feltétel az adott társaságnál fennáll.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első taghoz hozzá kell adni a második tagot.

A nevező első tagja: a Saját tőke év végi állománya

Számítása: a Mérleg *D. Saját tőke* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A nevező második tagja: Halasztott bevételek év végi állománya

Számítása: a Mérleg *G./3. Halasztott bevételek* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata összege. A Mérleg adatait alátámasztó főkönyvi kivonat 483. Halasztott bevételek sor adata. Utóbbira azért van szükség, mert az Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló a G. Passzív időbeli elhatárolások mérlegsorát nem tagolja, így a mérlegből nem olvasható ki a Passzív időbeli elhatárolásokon belül a Halasztott bevételek sor *Tárgyévi* adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Saját tőke év végi állományának a Halasztott bevételek év végi állományának összegével történő korrekciójának indokolása megegyezik a „*korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató*” nevezője második zárójeles tagja (Saját tőke év végi állományának és a Halasztott bevételek év végi állományának összege) korrekciójának indokolásával.

6. Korrigált, árbevételre vetített eladósodottság mutató (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A számláló első tagja: a Pénzeszközök év végi állománya

Számítása: a Mérleg *B./IV. Pénzeszközök* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A számláló második tagja: a Kötelezettségek év végi állománya korrigálva a Vagyonkezelt eszközök év végi állománya értékével

Számítása: a Mérleg *F. Kötelezettségek* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adatából ki kell vonni a Vagyonkezelt eszközök év végi állománya (nettó értéke) adatot, mely a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) és/vagy a Kötelezettségekhez (a Hosszú lejáratú kötelezettségekhez, mint vagyonkezelésbe kapott eszközökhöz kapcsolódó visszapótlási kötelezettséghez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) sor adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Kötelezettségek év végi állományának a vagyonkezelt eszközök év végi állományával történő korrekciójának (kivonásának) indoklása megegyezik a „*Korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató*” számlálója korrekciójának indoklásával.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első taghoz hozzá kell adni a második tagot.

A nevező első tagja: az Értékesítés nettó árbevétele év végi értéke

Számítása: az Eredménykimutatás *I. Értékesítés nettó árbevétele* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A nevező második tagja: az Egyéb bevételek év végi értéke

Számítása: az Eredménykimutatása *III. Egyéb bevételek* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

Az Értékesítés nettó árbevétele év végi értéke az Egyéb bevételek év végi értékével történő korrekciója (összeadása) azért szükséges, mert az önkormányzatok a közfeladatok ellátásához működési támogatást (is) nyújthatnak társaságaik részére. Az adott évre folyósított és felhasznált működési támogatás a társaságok eredménykimutatásában az egyéb bevételek soron jelenik meg. Az adott évben esedékes kötelezettségek finanszírozása tehát nemcsak a nettó árbevételből, hanem – működési célú – egyéb bevételből is történik. Ebből következően a pontosabb eredmények érdekében – az adatok rendelkezésre állásának függvényében – a korrekciót szükséges még tovább finomítani úgy, hogy az Értékesítés nettó árbevétele év végi értéke ne az Egyéb bevételek teljes összegével, hanem csak az Egyéb bevételeken belül elszámolt rendszeres működési támogatások összegével legyen korrigálva.

7. Korrigált likviditási mutató (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A számláló első tagja: a Forgóeszközök év végi állománya

Számítása: a Mérleg *B. Forgóeszközök* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A számláló második tagja: A Pályázati előlegek év végi állománya

Számítása: A Pályázati előlegek év végi állománya adat a Kiegészítő mellékletben a Kötelezettségekhez (jellemzően a Rövid lejáratú kötelezettségeken belül az Egyéb kötelezettségekhez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatokban szereplő adat.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Forgóeszközök év végi állományának a Pályázati előlegek év végi állományával történő korrekciója azért szükséges mert a pályázat előlegek összegét a gazdálkodó már jóváírta a pénzeszközök között, de még nem végleges bevételek, csak technikailag jelentenek kötelezettséget. Szabályos pályázati elszámolás esetén nincs mögötte valós pénzügyi kötelezettség. A korrekció alkalmazása során azzal a feltételezéssel élünk, hogy a támogatási előleggel érintett pályázat elszámolása még nem történt meg, és az előleg egésze vagy egy része még a pénzeszközök között rendelkezésre áll. A módszertan alkalmazása során akkor indokolt ez a korrekció, ha ez a feltétel az adott társaságnál fennáll. A

kötelezettségek korrigálásának indoklásával összhangban a torzítás mentes összevetés érdekében a társaság Forgóeszközeit is szükséges korrigálni a pályázati előlegek összegével.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A nevező első tagja: a Rövid lejáratú kötelezettségek év végi állománya

Számítása: a Mérleg F./III. Rövid lejáratú kötelezettségek sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata.

A nevező második tagja: A Pályázati előlegek év végi állománya

Számítása: A Pályázati előlegek év végi állománya adat a Kiegészítő mellékletben a Kötelezettségekhez (jellemzően a Rövid lejáratú kötelezettségeken belül az Egyéb kötelezettségekhez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatokban szereplő adat.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Rövid lejáratú kötelezettségek év végi állományának a Pályázati előlegek év végi állományával történő korrekciójának indoklása megegyezik a „Korrigált tőkefeszültségi mutató” számlálója Pályázati előlegek év végi állományával történő korrekciójának indoklásával.

8. Szállítói tartozások likvid fedezete mutató (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló: a Pénzeszközök év végi állománya

Számítása: a Mérleg B./IV. Pénzeszközök sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező: a Szállítói tartozások év végi állománya

Számítása: a Mérleg F./III/4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók) sor Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adata. Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló esetén a Kiegészítő mellékletben a Rövid lejáratú kötelezettségekkel kapcsolatos szöveges kiegészítés és/vagy táblázatban foglalt kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók) adata.

9. Korrigált vagyonváltozási arány mutató számítása

A mutatót nem egy év adatai alapján, hanem egy hosszabb időszak minden éve adatainak összegzésével kell számítani. Az elemzési időszak nyitó adatának az elemzési időszak első évének nyitómérleg (előző üzleti év) adatát, míg az elemzési időszak utolsó, záró adatának az elemzési időszak utolsó évének zárómérleg (tárgyévi) adatát kell tekinteni.

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A számláló első tagja: A Befektetett eszközök mérlegsor elemzett időszak utolsó éve zárómérleg (tárgyévi adat) és az elemzett időszak első éve nyitómérleg (előző üzleti év adat) szerinti értékének különbsége

Számítása: a Mérleg A. Befektetett eszközök sor elemzett időszak utolsó éve Tárgyévi adatok elnevezésű oszlop adatából ki kell vonni a Mérleg A. Befektetett eszközök sor elemzett időszak első éve Előző üzleti év adatai elnevezésű oszlop adatát.

A számláló második tagja: A Vagyonkezelt vagyon elemzett időszak utolsó éve zárómérleg (tárgyévi adat) és az elemzett időszak első éve nyitómérleg (előző üzleti év adat) szerinti értékének különbsége

Számítása: a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) és/vagy a Kötelezettségekhez (a Hosszú lejáratú kötelezettségekhez, mint vagyonkezelésbe kapott eszközökhöz kapcsolódó visszapótlási kötelezettséghez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök

állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) sor adatának elemzett időszak utolsó éve (záróérték) Tárgyévi adatából ki kell vonni az elemzett időszak első éve (nyitóérték) Előző üzleti év adatát.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A számláló első tagjának a második taggal történő korrekciója (kivonása) azért szükséges, mert a vagyonezelt vagyon valójában nem tekinthető a társaság saját vagyonának, az csak a tulajdonos önkormányzat által a társaság kezelésébe adott vagyonnak tekinthető.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A nevező első tagja: A Befektetett eszközök mérlegsor elemzett időszak első éve nyitó mérleg (előző üzleti év adata) szerinti értéke

Számítása: a Mérleg A. *Befektetett eszközök* sor elemzett időszak első éve *Előző üzleti év adatai* elnevezésű oszlop adata.

A nevező második tagja: A Vagyonezelt vagyon elemzett időszak első éve nyitó mérleg (előző üzleti év adata) szerinti értéke

Számítása: a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) és/vagy a Kötelezettségekhez (a Hosszú lejáratú kötelezettségekhez, mint vagyonezelésbe kapott eszközökhöz kapcsolódó visszafizetési kötelezettséghez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) sor adatának elemzett időszak első éve (nyitóérték) Előző üzleti év adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A nevező első tagjának a második taggal történő korrekciójának (kivonásának) indokolása megegyezik a számláló első tagjának a második taggal történő korrekciója indokolásával.

10. Befektetett eszközök korrigált fedezettségi mutatója (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első taghoz hozzá kell adni a második tagot.

A számláló első tagja: A Saját tőke év végi állománya

Számítása: a Mérleg D. *Saját tőke* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata

A számláló második tagja: A Halasztott bevételek év végi állománya

Számítása: a Mérleg G./3. *Halasztott bevételek* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata. Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló esetén a Mérleg adatait alátámasztó főkönyvi kivonat 483. Halasztott bevételek sor adata összege. Utóbbira azért van szükség, mert az Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló a G. Passzív időbeli elhatárolások mérlegsor nem tagolja, így a mérlegből nem olvasható ki a Passzív időbeli elhatárolásokon belül a Halasztott bevételek sor Tárgyévi adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A korrekció indokolása megegyezik „*Korrigált hosszú távú eladósodottsági mutató*” nevezője második zárójeles tagja korrekciójának indokolásával.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A nevező első tagja: A Befektetett eszközök év végi állománya

Számítása: Mérleg A. *Befektetett eszközök* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A számláló második tagja: A Vagyonkezelt vagyon év végi állománya

Számítása: A Vagyonkezelt vagyon év végi állománya (nettó értéke) adat, mely a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) és/vagy a Kötelezettségekhez (a Hosszú lejáratú kötelezettségekhez, mint vagyonkezelésbe kapott eszközökhöz kapcsolódó visszapótlási kötelezettséghez) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) sor adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Befektetett eszközök év végi állományának a Vagyonkezelt vagyon év végi állományával történő korrekciójának indokolása megegyezik a „*Korrigált vagyonváltozási arány mutató*” nevezője korrekciójának indokolásával.

11. Korrigált eszközpótlási mutató (arány) számítása

A mutatót nem egy év adatai alapján, hanem egy hosszabb időszak minden éve adatainak összegzésével kell számítani. Az elemzési időszak nyitó adatának az elemzési időszak első évének nyitómérleg (előző üzleti év) adatát, míg az elemzési időszak utolsó, záró adatának az elemzési időszak utolsó évének zárómérleg (tárgyévi) adatát kell tekinteni.

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két zárójeles tagból áll, az első zárójeles tagból ki kell vonni a második zárójeles tagot.

A számláló első zárójeles tagja: (1) Az elemzett időszakban használatba vett immateriális javak és/vagy aktivált beruházások értékének és (2) az elemzési időszak végi (utolsó elemzési év tárgyévi adat) és az elemzési időszak eleji (első elemzési év előző üzleti év adata) befejezetlen beruházási állomány változás összege, vagyis a számláló első zárójeles tagjának kiszámításához össze kell adni az (1) tag és a (2) tag értékét.

(1) Az elemzett időszakban használatba vett immateriális javak és/vagy aktivált beruházások értékének számítása: A használatba vett immateriális javak és/vagy az aktivált beruházások értékére vonatkozó tárgyévi adatokat a Kiegészítő mellékletben található immateriális javak és tárgyi eszközök állományváltozásával kapcsolatos szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák. Az elemzett időszakban használatba vett immateriális javak és/vagy aktivált beruházások értékének kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének a használatba vett immateriális javak és/vagy aktivált beruházások értékére vonatkozó tárgyévi adatát.

(2) Az elemzési időszak végi (utolsó elemzési év tárgyévi adat) és az elemzési időszak eleji (első elemzési év előző üzleti év adata) befejezetlen beruházási állomány változásának kiszámítása: Az elemzési időszak végi (utolsó elemzési év tárgyévi) befejezetlen beruházási állomány (záróérték) adatából ki kell vonni az elemzési időszak eleji (első elemzési év előző üzleti év) befejezetlen beruházási állomány (nyitóérték) adatát. A szükséges adatokat a Kiegészítő mellékletben található befejezetlen beruházási állományra vonatkozó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák.

A számláló második zárójeles tagja: (1) A Vagyonkezelt eszközök elemzett időszaki aktivált beruházásai értékének és (2) a Vagyonkezelt eszközök időszak végi (tárgyévi adat) és eleji (előző üzleti év adat) befejezetlen beruházási állománya változásának összege, vagyis a számláló második zárójeles tagjának kiszámításához össze kell adni az (1) tag és a (2) tag értékét.

(1) A Vagyonkezelt eszközök elemzett időszaki aktivált beruházásai értékének számítása: A Vagyonkezelt eszközök aktivált beruházásainak értékére vonatkozó tárgyévi adatokat a Kiegészítő mellékletben található vagyonkezelt eszközök állományváltozásával kapcsolatos szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák. Az elemzett időszakban a vagyonkezelt eszközök aktivált beruházásai értékének kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének a vagyonkezelt eszközök aktivált beruházásai értékére vonatkozó tárgyévi adatát.

(2) A Vagyonkezelt eszközök időszak végi (tárgyévi adat) és eleji (előző üzleti év adat) befejezetlen beruházási állománya változásának számítása: Az elemzett időszaki vagyonkezelt eszközök befejezetlen beruházási állománya változásának kiszámításához az elemzési időszak utolsó évének záró értékéből (tárgyévi adat) ki kell vonni az elemzési időszak kezdő évének nyitó értékét (előző üzleti év adata). A szükséges adatokat a Kiegészítő mellékletben található vagyonkezelt eszközök befejezetlen beruházási állományra vonatkozó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A számláló első zárójeles tagjának a második zárójeles taggal történő korrekciója azért szükséges, mert a vagyonkezelt vagyonnal kapcsolatos aktivált, illetve befejezetlen beruházások állománya csak technikailag jelenik meg a befektetett eszközöket érintő aktivált, illetve befejezetlen beruházási állomány között, mivel csak addig marad a mérlegben, amíg a társaság kezelésében van a vagyon.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A nevező első tagja: Időszaki elszámolt értékcsökkenés értéke az eredménykimutatásból

Számítása: Az Eredménykimutatás VI. *Értékcsökkenési leírás* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata. Az időszaki elszámolt értékcsökkenés értékének kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének az értékcsökkenési leírás értékére vonatkozó tárgyévi adatát.

A nevező második tagja: Vagyonkezelt eszközök időszak elszámolt értékcsökkenésének értéke

Számítása: A Kiegészítő mellékletében található vagyonkezelt eszközök tárgyévi elszámolt értékcsökkenése értékére vonatkozó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok adatait az elemzési időszak minden évére vonatkozóan össze kell adni.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A nevező első tagjának a második taggal történő korrekciója azért szükséges, mert a vagyonkezelt vagyonnal kapcsolatos adatok és így az aktiválásukból eredően elszámolt értékcsökkenés összege csak technikailag jelenik meg a befektetett eszközök és az elszámolt értékcsökkenés között, mivel a vagyonkezelt eszközök csak addig maradnak a mérlegben, amíg a társaság kezelésében van a vagyon.

12. Korrigált használhatósági fok mutató (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A számláló első tagja: A Tárgyi eszközök könyv szerinti (nettó) év végi állománya

Számítása: A Mérleg A/II. *Tárgyi eszközök* sor *Tárgyévi adatok* elnevezésű oszlop adata.

A számláló második tagja: A Vagyonkezelt vagyon nettó év végi állománya

Számítása: A vagyonkezelt vagyon év végi állománya (nettó értéke) adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) tárgyévi adat sor/oszlop adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Tárgyi eszközök könyv szerinti (nettó) év végi állományának a Vagyonkezelt vagyon év végi nettó állományával történő korrekciója azért szükséges, mert a vagyonkezelt vagyon csak technikailag jelenik meg a tárgyi eszközök állományában, mivel csak addig marad a mérlegben, amíg a társaság kezelésében van a vagyon.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A nevező első tagja: A Tárgyi eszközök bruttó év végi állománya

Számítása: A Kiegészítő mellékletben a Tárgyi eszközök állományával kapcsolatos szöveges kiegészítések és/vagy táblázatokban szereplő bruttó év végi állomány adata.

A számláló második tagja: A Vagyonkezelt vagyon bruttó év végi állománya

Számítása: A vagyonkezelt vagyon év végi állománya (bruttó értéke) adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (bruttó érték) tárgyévi adat sor/oszlop adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A Tárgyi eszközök bruttó év végi állományának a Vagyonkezelt vagyon év végi bruttó állományával történő korrekciójának indokolása megegyezik a számláló korrekciójának indokolásával.

13. Korrigált eszközmegújítási mutató (arány) számítása

A mutatót nem egy év adatai alapján, hanem egy hosszabb időszak minden éve adatainak összegzésével kell számítani. Az elemzési időszak nyitó adatának az elemzési időszak első évének nyitómérleg (előző üzleti év) adatát, míg az elemzési időszak utolsó, záró adatának az elemzési időszak utolsó évének zárómérleg (tárgyévi) adatát kell tekinteni.

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A számláló első tagja: Az elemzett időszakban használatba vett immateriális javak, aktivált tárgyi eszközök év végi állománya

Számítása: A használatba vett immateriális javak és az aktivált tárgyi eszközök értékére vonatkozó év végi állományi adatokat a Kiegészítő mellékletben található immateriális javak és tárgyi eszközök állományváltozásával kapcsolatos szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák. Az elemzett időszakban használatba vett immateriális javak és aktivált tárgyi eszközök értékének kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének a használatba vett immateriális javak és aktivált tárgyi eszközök értékére vonatkozó tárgyévi adatát.

A számláló második tagja: Elemzett időszakban aktivált vagyonkezelt eszközök év végi állománya

Számítása: Az aktivált vagyonkezelt eszközök év végi állománya adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen (nettó érték) tárgyévi adat sor/oszlop adata. Az elemzett időszakban aktivált vagyonkezelt eszközök év végi állományának kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének az aktivált vagyonkezelt eszközök értékére vonatkozó tárgyévi adatát.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

A használatba vett immateriális javak és az aktivált tárgyi eszközök elemzett időszaki állományának az aktivált vagyonkezelt eszközök elemzett időszaki állományával történő korrekciója azért szükséges, mert a vagyonkezelt vagyon csak technikailag jelenik meg az immateriális javak és tárgyi eszközök állományában, mivel csak addig marad a mérlegben, amíg a társaság kezelésében van a vagyon.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező két tagból áll, az első tagból ki kell vonni a második tagot.

A nevező első tagja: Az Immateriális javak, tárgyi eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén

Számítása: Az immateriális javak, tárgyi eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén adatot az elemzett időszak utolsó évére vonatkozó Kiegészítő mellékletben található immateriális javak és tárgyi eszközök állományváltozásával kapcsolatos tárgyevi szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák. Az adatok közül a tárgyevi bruttó értéket kell figyelembe venni.

A számláló második tagja: A Vagyonkezelt eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén

Számítása: A vagyonkezelt eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon tárgyi eszközök összesen bruttó érték tárgyevi adat sor/oszlop adata.

A KORREKCIÓ INDOKLÁSA:

Az immateriális javak, tárgyi eszközök bruttó értékének a vagyonkezelt eszközök év végi bruttó állományával történő korrekciójának indoklása megegyezik a számláló korrekciója indoklásával.

14. Vagyonkezelt eszközök eszközpótlási mutatója (arány) számítása

A mutatót nem egy év adatai alapján, hanem egy hosszabb időszak minden éve adatainak összegzésével kell számítani. Az elemzési időszak nyitó adatának az elemzési időszak első évének nyitómérleg (előző üzleti év) adatát, míg az elemzési időszak utolsó, záró adatának az elemzési időszak utolsó évének zárómérleg (tárgyevi) adatát kell tekinteni.

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló két tagból áll, az első taghoz hozzá kell adni a második tagot.

A számláló első tagja: A Vagyonkezelt eszközök időszaki aktivált beruházásainak értéke

Számítása: A Vagyonkezelt eszközök időszaki aktivált beruházásainak értéke adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyoni eszközök aktivált beruházásainak összesen tárgyevi adat sor/oszlop adata. Az elemzett időszaki vagyonkezelt eszközök aktivált beruházásainak értéke kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének a vagyonkezelt eszközök aktivált beruházásainak értékére vonatkozó tárgyevi adatát.

A számláló második tagja: A Vagyonkezelt eszközök időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állományának változása

Számítása: A Vagyonkezelt eszközök időszak végi és eleji befejezetlen beruházási állománya változásának kiszámításához az elemzési időszak utolsó évének záró értékéből (tárgyevi adat) ki kell vonni az elemzési időszak kezdő évének nyitó értékét (előző üzleti év adata). A szükséges adatokat a Kiegészítő mellékletben található vagyonkezelt eszközök befejezetlen beruházási állományára vonatkozó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok tartalmazzák.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevezőben a Vagyonkezelt eszközök időszaki elszámolt értékcsökkenésének értéke szerepel

Számítása: A Vagyonkezelt eszközök időszaki elszámolt értékcsökkenésének értéke adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyoni eszközök elszámolt értékcsökkenése összesen tárgyevi adat sor/oszlop adata. Az elemzett időszaki vagyonkezelt eszközök elszámolt értékcsökkenésének értéke kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének a vagyonkezelt eszközök elszámolt értékcsökkenése értékére vonatkozó tárgyevi adatát.

15. Vagyonkezelt eszközök használhatósági fok mutatója (arány) számítása

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számláló: A Vagyonkezelt tárgyi eszközök nettó értéke

Számítása: A vagyonkezelt tárgyi eszközök év végi állománya (nettó értéke) adat a Kiegészítő mellékletben a Befektetett eszközökön belül a Tárgyi eszközökhöz kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott tárgyi eszközök összesen (nettó érték) tárgyévi adat sor/oszlop adata.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevező: A Vagyonkezelt tárgyi eszközök bruttó értéke

Számítása: A vagyonkezelt tárgyi eszközök év végi bruttó értéke adat a Kiegészítő mellékletben a Befektetett eszközökön belül a Tárgyi eszközökhöz kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott tárgyi eszközök összesen bruttó érték tárgyévi adat sor/oszlop adata.

16. Vagyonkezelt eszközök eszkozmeújítási mutatója (arány) számítása

A mutatót nem egy év adatai alapján, hanem egy hosszabb időszak minden éve adatainak összegzésével kell számítani. Az elemzési időszak nyitó adatának az elemzési időszak első évének nyitómérleg (előző üzleti év) adatát, míg az elemzési időszak utolsó, záró adatának az elemzési időszak utolsó évének zárómérleg (tárgyévi) adatát kell tekinteni.

A SZÁMLÁLÓ SZÁMÍTÁSA

A számlálóban az Elemzett időszakban használatba bevett és/vagy aktivált vagyonkezelt eszközök értéke szerepel.

Számítása: A használatba vett és/vagy aktivált vagyonkezelt eszközök év végi állománya adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon eszközök összesen tárgyévi adat sor/oszlop adata. Az elemzett időszakban az immateriális javak esetén használatba vett és/vagy a tárgyi eszközök esetén aktivált vagyonkezelt eszközök év végi állományának kiszámításához össze kell adni az elemzett időszak minden évének a használatba vett és/vagy aktivált vagyonkezelt eszközök értékére vonatkozó tárgyévi adatát.

A NEVEZŐ SZÁMÍTÁSA

A nevezőben a Vagyonkezelt eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén adat szerepel.

Számítása: A vagyonkezelt eszközök bruttó értéke az elemzett időszak végén adat a Kiegészítő mellékletben az Eszközökhöz (a Befektetett eszközökön belül az Immateriális javakhoz és/vagy Tárgyi eszközökhöz) kapcsolódó szöveges kiegészítések és/vagy táblázatok, vagy a Tárgyi eszközök állományára vonatkozó részletes táblázat(ok)ban az önkormányzattól kezelésre kapott vagyon összesen bruttó érték tárgyévi adat sor/oszlop adata.

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 10. | 1364 Budapest 4., Pf. 54
www.asz.hu | szamvevoszek@asz.hu
telefon: +36 1 484 9100